

MGA PRINSIPYONG PAGBIBIGAY KAHULUGAN SA BIBLIA

Inihanda ni
Dr. Randall McElwain

Binuo ang Shepherds Global Classroom para ihanda ang katawan ni Cristo sa pamamagitan ng pagbibigay ng kurikulum sa mga umuusbong na pinunong Kristiyano sa buong mundo. Layunin naming dumami ang mga programa ng pagsasanay kaya ipinagkatiwala namin ang kurikulum na mayroong 20-kurso sa kamay ng mga espirituwal na tagapagsanay ng bawat bansa sa buong mundo.

Ang aklat na ito ay maaaring i-download nang libre sa <https://www.shepherdsglobal.org/downloads>

Pangunahing Manunulat: Dr. Randall McElwain

Copyright © 2014 Shepherds Global Classroom
Isinalin sa Tagalog mula sa Unang Ingles na Edisyon.

Nakalaan ang lahat na karapatan.

May copyright ang mga third-party material na pagmamay-ari ng ibang tao at kanilang ibinabahagi sa ilalim ng iba't-ibang lisensiya.

Maliban kung inilathala, lahat ng Kasulatan ay hango sa Ang Bagong Ang Biblia.

Pahayag tungkol sa pahintulot:

Ang aklat na ito ay maaaring ilimbag at ipamahagi ng walang bayad maging sa digital na pormat o pisikal na aklat sa ilalim ng mga sumusunod na alituntunin: (1) Hindi maaaring baguhin ang nilalaman ng aklat sa anumang paraan; (2) Hindi maaaring ibenta ang mga kopya ng aklat para pagkakitaan; (3) Malaya ang mga institusyong pang-edukasyon na gamitin/kopyahin ang aklat na ito, kahit naniningil sila ng mga matrikula; at (4) Hindi maaaring isalin ang aklat na ito nang walang pahintulot at pangangasiwa ng Shepherds Global Classroom.

Mga Nilalaman

Mga Direksiyon para sa mga Lider ng Klase	5
(1) Panimula sa Pagbibigay Kahulugan sa Biblia	7
(2) Unang Hakbang: Pagmamasid - Pagtingin sa isang Talata	17
(3) Unang Hakbang: Pagmamasid - Pagtingin sa Mas Malaking Bahagi.....	35
(4) Ikalawang Hakbang: Pagbibigay-kahulugan - Panimula	55
(5) Ikalawang Hakbang: Pagbibigay-kahulugan - Konteksto	65
(6) Ikalawang Hakbang: Pagbibigay-kahulugan – Pag-aaral ng Salita	91
(7) Pangatlong Hakbang: Aplikasyon/Pagsasabuhay	107
(8) Mga Prinsipyo sa Pagbibigay-kahulugan	119
(9) Pagbuo ng Isang Library sa Pag-aaral ng Biblia	131
(10) Pasamasamahin ang Lahat	139
Iminumungkahing Mga Babasahin	149
Form sa Pagtatala ng Mga Takdang-Aralin	151

Mga Direksiyon para sa mga Lider ng Klase

Ang kursong ito ay nagpapakilala sa mga pangunahing prinsipyo ng pagbibigay-kahulugan sa Biblia. Ang bawat aralin ay maykasamang ilang mga gawain sa pagsasanay. Dapat mong bigyan ng 90-120 minuto ang klase, bukod pa sa oras para sa paggawa ng mga takdang-aralin sa labas ng klase. Dahil ang kursong ito ay batay sa praktikal na mga gawain, maaari mong paghati-hatiin ang isang aralin sa higit sa isang pagkikita. Ito ay magbibigay sa mga studyante ng karagdagang oras upang gawin ang mga gawain.

Istruktura ng Aralin

(1) Karamihan sa mga aralin ay may kasamang ilang mga gawain upang magbigay ng pagsasanay sa mga alituntuning itinuturo sa aralin. Mahalaga na ang mga studyante ay may sapat na oras upang maingat na gawin ang mga aktibidad na ito. Ang mga gawaing ito ay lumilipat sa maraming iba't ibang mga Kasulatan. Huwag magmadaling matapos ang aralin. Dahil marami sa mga aktibidad na ito ang magiging bago sa mga studyante, maglaan ng oras sa klase upang matiyak na naiintindihan ng bawat estudyante kung paano makumpleto ang mga aktibidad. Ang pangunahing layunin ay hindi upang mahanap ang isang "tamang sagot"; ang pangunahing layunin ay upang magkaroon ng kadalian sa pag-aaral at pagbibigay kahulugan sa Biblia.

(2) Sa tuwing dumarating ka sa tanda ►, magtanong at hayaang talakayin ng mga estudyante ang sagot.

(3) Maraming mga footnote ang tumutukoy sa sanggunian ng Banal na Kasulatan. Maaaring pakitingnan ang mga talata sa mga estudyante at magpapalitan ng pagbabasa sa kanila sa grupo.

(4) Ang bawat aralin ay maykasamang isang takdang-aralin. Sa kaso ng mga presentasyon sa grupo, bigyan ng oras sa simula ng susunod na meeting ng klase para sa mga presentasyon. Ang ibang mga takdang-aralin ay dapat na masuri ng grupo, magbigay ng oras upang talakayin ang bawat resulta ng studyante.

(5) Ang bawat studyante ay gagawa sa isang proyekto sa buong kurso. Sa pagtatapos ng Aralin 10, isusumite nila ang proyektong ito sa lider ng klase.

Aralin 1

Panimula sa Pagbibigay Kahulugan sa Biblia

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang studyante ay dapat:

- (1) Nalalaman kung bakit ang malalim na pag-aaral ng Biblia ay mahalaga para sa Kristiyano.
- (2) Magagawang makapaglista ng tatlong hakbang na kinakailangan para sa pag-aaral ng Biblia.
- (3) Masimulan ang proseso ng maingat na pag-aaral ng napiling talata ng Banal na Kasulatan.
- (4) Ma-appreciate ang kahalagahan ng spirituwal na kapangyarihan sa pagbibigay kahulugan ng Biblia.

Mga Tagubilin sa Kurso

Ang kursong ito ay sumusunod sa ibang format kaysa sa iba pang mga kurso ng *Shepherds Global Classroom*. Sa halip na mga pagsusulit sa bawat aralin, karamihan sa gawain ay nasa anyo ng mga proyekto sa pag-aaral ng Biblia. Sa katapusan ng kurso, kailangan mong maingat na pag-aralan ang ilang mga talata ng Banal na Kasulatan. Inirerekomenda ko na itago mo ang impormasyong ito sa isang notebook para magamit sa hinaharap. Ang gagawin mong gawain para sa kursong ito ay kapaki-pakinabang para sa paghahanda ng sermon at paghahanda ng Araling pamBiblia.

Ang mga araling ito ay batay sa isang popular na aklat-aralin, *Living by the Book*, ni Howard at William Hendricks. Kung mayroon kang magagamit na aklat na ito, makikita mo ang mga pagsasanay upang isagawa ang mga alituntuning itinuturo sa kurso, pati na rin ang karagdagang talakayan sa bawat alituntunin. Gayunpaman, ang aklat-aralin ay hindi kinakailangan para sa kurso. Ang lahat ng kinakailangang materyal ay kasama sa mga araling ito.

► Talakayin ang iyong kasalukuyang mga kasanayan sa pagbabasa ng Biblia. Ito ay hindi isang oras upang husgahan ang mga nasa inyong grupo; ito ay oras upang pag-isipan ang tanong, "Gaano ako lumalalim sa Salita ng Dios?" Tanungin ang iyong sarili:

- Gaano ko kadalas binabasa ang Biblia?
- Kapag binabasa ko ang Biblia, gaano karaming oras ang inuubos ko?
- Ano ang 2-3 na dahilan ng hindi ko pagbabasa ng Bibliya?

Bahagi ng layunin ng kursong ito ay upang hamunin ang bawat miyembro ng iyong grupo sa isang mas malalim na buhay sa Salita ng Dios. Ang unang mabuting hakbang ay maging tapat sa pag-evaluateng iyong kasalukuyang mga kasanayan sa pagbabasa ng Biblia.

Panimula

Si Gene, ay isang Kristiyanong Taiwanese, naging Kristiyano sa loob ng labinlimang taon, ngunit nagpakita ng ilang mga palatandaan ng paglagong espirituwal. Siya ay nasiraan ng loob dahil sa kakulangan ng paglagong espirituwal. Pagkatapos ng pananambahan sa Araw ng Linggo, ang kanyang kalooban ay lumabas/inihayag. "Pastor, sinabi mo sa akin na basahin ko ang Biblia. Sinabi mo na ang Dios ay magsasalita sa akin sa pamamagitan ng Kanyang Salita. Sinubukan ko na! Binabasa ko ang Biblia tuwing umaga, at wala itong kahit anong sinasabi sa akin. Ano ang mali?"

Noong Linggong iyon, dinala ng Panginoon sa aking isipan ang isang katanungan na dapat kong itinanong noon pa. "Gene, sabihin mo sa akin *kung paano* mo binabasa ang Biblia." Ang kanyang tugon ay tumutukoy sa isang mahalagang kadahilanan sa kanyang mga paghihirap. Sumagot siya, "Bawat umaga bago magtrabaho, binuksan ko ang aking Biblia at binasa ang isang talata." Sinundan ko ng isa pang tanong, "Binabasa mo ba ang isang buong aklat ng Biblia o kahit isang kumpletong kabanata bago lumipat?" "Hindi, binabasa ko lang isang talata tuwing umaga - saanman bumukas ang aking Biblia. At bihira itong nakakatulong!"

Upang matulungan si Gene na maunawaan ang problema ng pagbabasa ng Biblia sa ganitong paraan, hiniling ko sa kanya na buksan ang aking Biblia at basahin ang unang talata na makikita niya. Nang umagang iyon, nabasa ni Gene, "Ang mga taga-Negeb ay magmamay-ari ng Bundok Esau, at ang mga nasa Sepela ay magmamay-ari ng lupain ng mga Filisteo; kanilang aariin ang lupain ng Ephraim at ang lupain ng Samaria, at aariin ng Benjamin ang Galaad."¹

Tinanong ko si Gene ng ilang mga tanong. "Saan ang Negeb? Saan ang Sepela? Saan ang lupain ng Ephraim? Samaria? Benjamin? Gilead?" Ang sagot sa bawat tanong ay "hindi ko alam." Sa sumunod na linggo, nagsimula kaming mag-aral ng Bibliya sa "Paano Basahin ang Biblia." Sa sumunod na ilang linggo, nagsimula nang matuto si Gene ng ilang mga prinsipyo ng pagbibigay-kahulugan sa Bibliya. Natutuhan namin kung paano "makatarungang hatiin" ang Salita ng Dios at maunawaan kung paano nagsasalita ang Banal na Kasulatan sa atin ngayon.

Ang layunin ng kursong ito ay tulungan kang matutunan at isabuhay ang mga pangunahing prinsipyo ng pagpapakahulugan ng Bibliya, isang paksa na madalas na tinatawag na, "biblical hermeneutics." Huwag matakot sa malaking salita; ito ay nangangailangan lamang ng pagbabasa, pagpapakahulugan, at pagsasakatuparan ng Salita ng Dios sa ating buhay. Sa pamamagitan ng mga aralin at pagsasanay na ito, magkakaroon ka ng mga tools upang

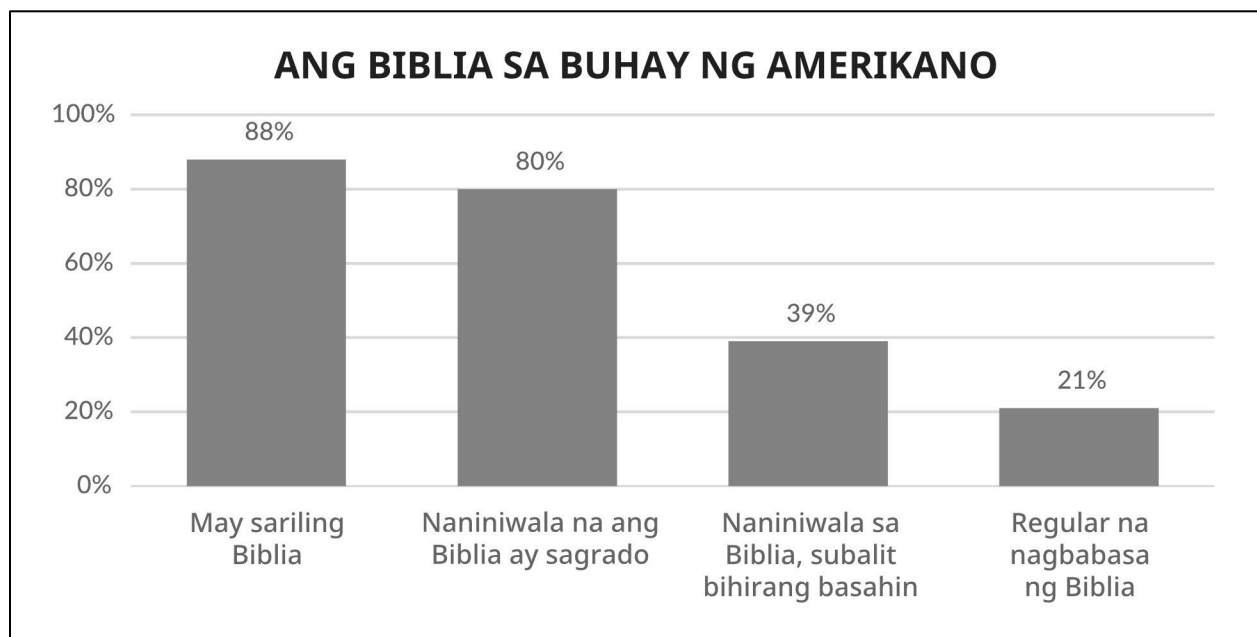
¹ Obadias 1:19.

matulungan kang maunawaan ang Salita ng Dios, ilapat ito sa iyong buhay, at ituro ito sa iba.

Bakit Dapat Kong Pag-Aralan ang Biblia?

"Ang lahat ng Kasulatan ay hiningahan ng Dios at kapaki-pakinabang sa pagtuturo, sa pagsaway, sa pagtutuwid, at sa pagsasanay sa katuwiran."² Ang katotohanan na ang Bibliya ay Salita ng Dios ay sapat na dahilan kung bakit dapat nating maingat na pag-aralan ang Biblia.³

Isang survey kamakailan lang ang nagpapakita ng *theoretical* na kahalagahan nainilalagay ng mga Kristiyanong Amerikano sa Biblia; sa kasamaang palad, ipinakikita rin nito ang kakulangan ng *praktikal* na kahalagahang inilalagay ng mga parehong Kristiyano sa Biblia.⁴

Karamihan sa mga Amerikano ay naniniwala na ang Bibliya ay Salita ng Dios, ngunit 1 lamang sa 5 ang nagbabasa nito apat o higit pang mga beses bawat linggo. Halos kalahati ng mga Amerikano na naniniwala na ang Bibliya ay Salita ng Dios ay bihirang magbasa nito.

Maraming tao ang umiiwas na magbasa ng Bibliya dahil naniniwala sila na ito ay napakahirap maintindihan. Marami sa naniniwala na ang Biblia ay Salita ng Dios ay hindi alam kung paano ito bibigyang kahulugan at isasabuhay.

Ang pagbasa ng Biblia ay nangangailangan ng pagsisikap. Sapat ba ang benepisyo mula dito? Bakit dapat nating pag-aralan ang Biblia? Ipinipinta ng Kasulatan ang mga salitang

² 2 Tim. 3:16, *ESV*.

³ Para sa karagdagang impormasyon sa inspirasyon ng Kasulatan, ang pagbubuo ng canon, at ang pagiging maaasahan ng Banal na Kasulatan, tingnan ang Shepherds Global Classroom course *Mga Paniniwalang Kristiyano*

⁴ The Barna Group. "State of the Bible 2013" survey. Nakuha mula sa <https://www.barna.com/research/what-do-americans-really-think-about-the-bible/> November 2, 2020.

naglalarawan na nagpapakita kung bakit ang Biblia ay karapat-dapat sa ating maingat na pag-aaral.

Ang Biblia ay Ilawan/Lampara

Inihambing ni David ang Salita ng Dios sa isang ilawan; "Ang iyong salita ay isang ilawan sa aking mga paa, at isang liwanag sa aking landas."⁵ Ginagabayan ng Bibliya ang lakad ng mga Kristiyano.

Itinuro ng mga Reformers ang prinsipyo ng *sola scriptura*. Ang prinsipyong ito ay nangangahulugan na ang Biblia ay naglalaman ng lahat ng kaalaman na kinakailangan para sa kaligtasan at kabanalan. *Hindi ito* nangangahulugan na mauunawaan natin ang Banal na Kasulatan nang walang ibang pag-aaral. Hindi ito nangangahulugan na ang tradisyon o pag-aaral ay hindi mahalaga. Ang prinsipyo ng *sola scriptura* ay nangangahulugan na ang Salita ng Dios ang huling awtoridad para sa mananampalataya.

Ang mga lampara sa sinaunang Israel ay maliit na lampara ng langis. Nagbibigay lamang sila ng sapat na liwanag upang ipakita ang susunod na hakbang ng isang tao. Hangga't hindi ka humahakbang, hindi mo makikita ang susunod mong hakbang.

Ito ay isang mahusay na metaphor para sa papel ng Biblia sa buhay Kristiyano. Ang ilang mga Kristiyano ay humihingi sa Dios ng gabay sa hinaharap, ngunit hindi sinusunod ang sinasabi ng Salita ng Dios na gawin nila ngayon. Ang kanyang Salita ay isang ilawan; ito ay kung susundin lamang natin ngayon ang kanyang mga tagubilin upang maaari nating mahanap ang kanyang patnubay para bukas.

Ang Biblia ay Espirituwal na Gatas

Ikinumpara ni Pedro ang pag-aaral ng Biblia sa pagnanais ng bagong panganak na sanggol para sa gatas.⁶ Ang Biblia ay kinakailangan sa espirituwal na paglago. Tulad ng isang sanggol na dapat magkaroon ng gatas upang lumago sa pisikal, ang isang Kristiyano ay dapat magkaroon ng Banal na Kasulatan upang lumago sa espirituwal. Kung walang regular na diyeta ng Salita ng Dios, hindi tayo kailanman lalago sa espirituwal.

Ang Biblia ay Kasing Tamis ng Pulot

Bilang mga Kristiyano, dapat mayroon tayong attitude katulad ng sa psalmist na inihambing ang Salita ng Dios sa isang pulot.⁷ Ang pulot ay parehong masustansya at matamis. Ang pag-aaral ng Salita ng Dios ay dapat maging kasiyahan, at hindi isang obligasyon na gawain. Kung paanong ang isang kawal sa digmaan ay nagagalak na makabasa ng isang sulat mula sa kanyang pamilya sa tahanan, dapat nating ikagalak na basahin ang Biblia, sulat ng Dios sa kanyang mga anak.

⁵ Awit 119:105.

⁶ 1 Pedro 2:2.

⁷Awit 119:103.

Kapag ang isang Judiong batang lalaki ay magsimulang pag-aralan ang Batas, hinahawakan niya ang unang liham at pagkatapos ay inilulubog ang kanyang daliri sa pulot upang matikman ang tamis. Ang araling ito ay nagtuturo sa batang lalaki na ang pag-aaral ng Salita ng Dios ay matamis.

Ang Biblia ay ang Tabak ng Espiritu

Sinabi ng manunulat ng Hebreo, "Sapagkat ang salita ng Dios ay buhay at aktibo, mas matalas kaysa sa anumang tabak na may dalawang talim, na tumatagos sa dibisyon ng kaluluwa at ng espiritu, ng mga kasukasan at ng buto, at nakilala ang mga kaisipan at mga intensyon ng puso."⁸ Nakita na natin na itinuturo ng 2 Timoteo 3:16 na ang lahat ng Kasulatan ay kinasihan ng Dios. Ang sumunod na talata ay nagsasalita sa praktikal na epekto ng ating pag-aaral ng Kasulatan, "upang ang tao ng Dios ay maaaring maging kumpleto, handa para sa bawat mabuting gawa."Ang ministeryo ng mga apostol ay batay sa Kasulatan. Sa katulad na paraan, ang epektibong ministeryo sa ngayon ay nangangailangang nakaugat sa Salita ng Dios.

Ang Salita ng Dios ang tabak ng Espiritu kung saan nilalabanan natin ang pag-atake ni Satanas.⁹Ito ang ating armas sa espirituwal na mga laban. Nang humarap si Jesus sa tukso sa ilang, tumugon siya sa mga pag-atake ni Satanas sa pamamagitan ng pagsasabi ng talata mula sa Deuteronomio.¹⁰

Pinalalakas tayo ng Kasulatan para sa espirituwal na tagumpay at para sa epektibong ministeryo. Sa pamamagitan ng pag-aaral ng Bibliya, handa tayong tumugon sa maling doktrina, upang maitatag ang ating mga kongregasyon sa tunay na doktrina, at makapaglingkod nang epektibo sa mundo ngayon.

Paano Ko Dapat Aralin ang Biblia?

► Anong proseso ang kasalukuyang ginagamit mo kapag nag-aaral ng isang talata ng Kasulatan? Talakayin ang mga hakbang na iyong ginagawa upang malaman ang kahulugan ng isang teksto sa Biblia.

Sumang-ayon si Gene na mahalaga ang pag-aaral ng Biblia.Gayunpaman, hindi niya alam kung *paano* pag-aralan ang Banal na Kasulatan. Kailangan niya ng isang paraan para sa paghuhukay sa Salita ng Dios.Ang kursong ito ay inilaan upang magbigay ng isang paraan para sa epektibong pag-aaral ng Bibliya. Ang mga hakbang na ito ay nalalapat sa maraming uri ng pag-aaral sa Biblia. Maaaring gamitin ng mga Pastor ang mga hakbang na ito sa paghahanda ng sermon. Maaaring gamitin ng mga guro ng Bibliya ang mga hakbang na ito sa paghahanda ng mga aralin sa Biblia. Makikinabang ang Lay Kristiyano sa paggamit ng ganitong paraan sa debosyonal na pag-aaral ng Biblia.

⁸ Heb. 4:12, *ESV*.

⁹ Efeso 6:17.

¹⁰ Mateo. 4:1-11.

Ang pamamaraan na sinundan sa kursong ito ay mangangailangan ng tatlong hakbang.

(1) Pagmamasid

Sa hakbang na ito, itinatanong natin, "Ano ang nakikita ko sa Biblia?" Sa hakbang na ito, hahanapin natin ng masyadong ang lahat ng maaaring makitang detalye tungkol sa Kasulatan. Napakaraming mga mambabasa ang lumalaktaw sa hakbang na "pagmamasid" at direktang lumilipat sa "interpretasyon" na hakbang. Hindi natin tunay na maunawaan ang Banal na Kasulatan hanggang sa maingat nating tingnan ang sinasabi nito. Sa hakbang ng pag-obserba, kumukuha tayo ng maraming impormasyon hangga't maaari mula sa teksto ng Kasulatan mismo. Matututuhan natin na tukuyin ang mga detalye na mahalaga sa mensahe ng Banal na Kasulatan. Partikular, na pag-aaralan natin:

Termino

Kapag nag-aaral ng isang libro, hinahanap natin ang mga salita na paulit-ulit na nakikita sa buong libro. Ang 1 Juan ay gumagamit ng ilang anyo ng salitang "alam" nang higit sa tatlumpung beses sa limang kabanata. Kapag pinag-aaralan ang liham ni Juan, maaari nating simulang sundan ang salitang ito sa buong aklat. Ang isang listahan ng mga lugar kung saan ginagamit ni Juan ang salitang "alam" ay tutulong sa atin na simulan ang pagbibigay-kahulugan sa kanyang mensahe. Upang maunawaan ang mensahe ni Juan, maaari nating itanong, "Ano ang sinasabi ni Juan na maaari nating malaman?" At "Ano ang mga katangian ng mga nakakaalam?"

Istruktura

Ang mga aklat ng Biblia ay maingat binuo sa ilalim ng inspirasyon ng Banal na Espiritu. Habang pinag-aaralan mo ang isang libro tulad ng Ebanghelyo ni Juan, makikita mo na inayos ni Juan ang kanyang ebanghelyo sa paligid ng pitong "tanda" na nagpapakita kung sino si Jesus. Habang tinitingnan natin ang istruktura ng ebanghelyo, nagbibigay ito sa atin ng mas mahusay na pag-unawa sa layunin ni Juan.

Anyo ng Literatura

Si Pablo ay sumulat ng lubos na organisadong mga sulat na nagpapaliwang sa kanyang mga punto na tulad ng isang abugado na nagtatatag nang kanyang paliwanag patungo sa climax. Upang basahin ang Roma o iba pang mga sulat ng mahusay, dapat mong maingat na sundan ang lohika/pangangatwiran ni Pablo.

Sa kabaligtaran, si Jonah ay isang maikling kuwento na isinulat upang ilarawan ang pag-ibig ng Dios para sa lahat ng tao. Upang basahin ito nang maayos, dapat mong tanungin, "Paano ito naging isang dakilang kuwento?" Handa ka na upang bigyang kahulugan ang aklat ni Jonas sa pamamagitan ng pagtatanong, "Ano ang ibig sabihin ng mga detalye ng kuwentong ito?"

Atmosfera

Dito ay magtatanong tayo tulad ng, "Nasaan si Pablo nang isinulat niya ang mga Sulat sa Mga Taga Filipos na may mensahe ng kagalakan?" Siya ay nasa Roma, naghihintay ng paglilitis at posibleng kamatayan.

"Nasaan si Juan nang mabuksan ang kalangitan upang ihayag ang plano ng Dios para sa mga panahon sa Pahayag?" Siya ay nakabilanggo sa isla ng Patmos.

(2) Pagbibigay-kahulugan

Sa hakbang na ito, itatanong natin, "Ano ang ibig sabihin ng Biblia?" Matapos nating matipon ang maraming mga obserbasyon hangga't maaari, hinahanap natin ang mensahe ng Kasulatan. Matututuhan natin ang mga mas malalaking tema na nag-uugnay ng isang libro kasama ang mensahe ng indibidwal na mga kabanata at mga talata. Itatanong natin, "Ano ang mensahe ng aklat na ito sa mga unang mambabasa?" Hahanapin natin ang mga prinsipyo na pangkalahatan sa lahat ng edad at lahat ng kultura.

(3) Pagsasabuhay

Sa hakbang na ito, itinatanong natin, "Paano ko isasabuhay ang Biblia sa buhay at ministeryo ngayon?" Gaya ng maraming mga mambabasa na lumaktaw sa hakbang ng pagmamasid, marami ang hindi pinapansin ang praktikal na aplikasyon ng Banal na Kasulatan.

Sa kanyang textbook, Si Howard Hendricks ay nagmumungkahi ng dalawang tanong patungkol sa pagsasabuhay:

1. Paano ito kumikilos para sa akin? Tinitingnan nito ang aplikasyon ng Kasulatan sa aking buhay.
2. Paano ito kumikilos para sa iba? Tinitingnan nito ang aplikasyon ng Kasulatan sa buhay ng mga tao kung saan ako nagmiministeryo.

Sa Inglatera, may nakilala akong propesor sa unibersidad. Mataas ang paggalang sa kanya bilang iskolar ng kasaysayan ng simbahan. Sa academically/kaisipan, alam na alam niya ang Biblia; sa personal, siya ay isang agnostiko na tinatanggi ang anumang paniniwala sa Dios o Salita ng Dios. Maraming alam ng lalaking ito tungkol sa "pagmamasid" at "interpretasyon." Sa kasamaang palad, hindi niya kailanman naisabuhay ang katotohanan ng Kasulatan.

Inilarawan ni Santiago ang taong ito na ganito: "Sapagkat kung ang sinuman ay tagapakinig ng salita at hindi isang tagatupad, siya ay tulad ng isang tao na tumitingin sa kanyang mukha sa salamin. Sapagkat tinitingnan niya ang kanyang sarili at umaalis at kaagad kinalimutan kung ano ang kanyang nakita."¹¹ Ang aking kaibigan sa England ay isang sukdulang kaso; gayunpaman, maraming tao ang nakaaalam kung ano ang sinasabi ng

¹¹ Santiago 1:23-24, *ESV*.

Kasulatan, ngunit hindi naisasabuhay sa araw-araw na buhay. Ang Tunay na pag-aaral ng Biblia ay dapat magresulta sa praktikal na aplikasyon.

Ang Tungkulin ng Banal na Espiritu sa Pagbibigay-kahulugan

► Maaari bang maunawaan ng isang hindi mananampalataya ang kahulugan ng Kasulatan?

Ang sagot sa tanong na ito ay "Oo, ngunit bahagya lamang." Sa kursong ito, pag-aaralan natin ang isang proseso upang gabayan ang ating interpretasyon. Ang mga hakbang na ito ay tutulong sa atin na maunawaan ang mensahe ng Salita ng Dios. Ang Biblia, kung babasahin tulad ng iba pang aklat, ay magbubunyag ng maraming katotohanan sa sinumang mambabasa.

Gayunpaman, kapag walang gabay ng Banal na Espiritu, ang pag-unawa ng isang tao ay laging limitado. Ang intelektuwal na pag-aaral nang nag-iisa ay hindi maaaring maghayag ng espirituwal na katotohanan. Isinulat ni Pablo:

"Sapagkatsino ang nakakaalam ng mga kaisipan ng isang tao maliban sa espiritu ng taong iyon, na nasa kanya? Kaya't walang sinumang nakakaunawa sa mga kaisipan ng Dios maliban sa Espiritu ng Dios. Ngayon ay natanggap natin hindi ang diwa ng sanlibutan, kundi ang Espiritu na mula sa Dios, upang maunawaan natin ang mga bagay na malayang ibinigay sa atin ng Dios. At ipinagkakaloob ito sa atin sa pamamagitan ng mga salita na hindi itinuturo ng karunungan ng tao ngunit **itinuro ng Espiritu, nagpapakahulugan ng mga espirituwal na katotohanan sa mga espirituwal**. Ang likas na tao ay hindi tumatanggap ng mga bagay ng Espiritu ng Dios, sapagkat ang mga ito ay kamangmangan para sa kanya, at hindi niya nauunawaan ang mga ito dahil ang mga ito ay nauunawaan lamang ng espiritu."¹²

Maaaring maunawaan ng isang hindi mananampalataya ang ilan sa mga mensahe ng Banal na Kasulatan, ngunit ang malalim na mga katotohanan ng Biblia ay ipinapahayag sa pamamagitan ng paggabay ng Banal na Espiritu. Ang pag-aaral ng Kasulatan ay higit pa sa pagkakaroon ng impormasyon; ito ay nangangailangan ng pananampalataya at pagsunod. Hanggang hindi tayo nagpapasakop sa awtoridad ng Salita ng Dios, ang Espiritu ng Dios ay hindi makagagawa ng kanyang pagkilos na nakakapagbago sa ating buhay. Dahil dito, dapat nating gawin ang dalawang bagay kapag pinag-aaralan natin ang Banal na Kasulatan:

1. Ang ating pag-aaral ng Kasulatan ay dapat na *simulan* sa pamamagitan ng panalangin. Dapat nating hilingin na patnubayan ng Banal na Espiritu ang ating pag-aaral. Isinulat ni Santiago, "Kung ang sinuman sa inyo ay nagkukulang ng karunungan, humingi siya sa Dios, na nagbibigay ng sagana sa lahat ng walang kapintasan, at ibibigay ito sa kanya."¹³

¹² 1 Cor. 2:11-14, *ESV*.

¹³ Santiago 1:5, *ESV*.

2. Ang ating pag-aaral ng Kasulatan ay dapat *sundan* ng isang personal na tugon. Ang layunin ng pag-aaral ng Bibliya ay higit pa sa intelektwal na impormasyon; ang layunin ay personal na pagbabago. Kung hindi tayo nabago sa pamamagitan ng ating pag-aaral, hindi natin nakuha ang layunin ng pag-aaral. Ang pagbabagong ito ay dumadating lamang sa pamamagitan ng Banal na Espiritu.

Sa talinghaga ni Jesus, tungkol sa manghahasik at binhi, ang ilang binhi ay nahulog sa landas at kinain ng mga ibon. Ang ilang mga binhi ay walang ugat at namatay nang mainitan. Ang ilang mga binhi ay sinakal ng mga tinik. Ngunit ang ilang mga binhi ay nahulog sa "mabuting lupa, at nagbunga nang sagana." Ipinaliwanag ni Jesus na ang mabuting lupa ay "ang nakikinig sa salita, at nauunawaan ito."¹⁴ Ipinakikita ng talinghagang ito na posibleng marinig ang Salita na walang pagkaunawa. Nauunawaan lamang natin ang Salita ng Dios nang lubusan kapag binuksan natin ang ating mga puso sa tinig ng Banal na Espiritu.

Aralin 1 Pangunahing Puntos

(1) Ang Terminong "biblical hermeneutics" ay tumutukoy sa pag-aaral ng pagbibigay-kahulugan sa Biblia.

(2) Ang Bibliya ay nagbibigay ng ilang mga larawan na nagpapakita ng kahalagahan ng Bible study.

- Ang Biblia ay isang ilawan. Ginagabayan nito ang ating pang-araw-araw na landas.
- Ang Bibliya ay espirituwal na gatas. Mahalaga ito sa espirituwal na paglago.
- Ang Biblia ay matamis tulad ng pulot. Ang pag-aaral ng Salita ng Dios ay kasiya-siya.
- Ang Biblia ay ang tabak ng Espiritu. Pinalalakas tayo nito para sa espirituwal na tagumpay at para sa epektibong ministeryo.

(3) May tatlong hakbang sa proseso ng pag-aaral ng Biblia.

- Pagmamasid: Ano ang nakikita ko sa Biblia? Sa hakbang na ito, hinahanap ko ang:
 - Termino
 - Istruktura
 - Anyo ng Literatura
 - Atmosphere
- Interpretasyon: Ano ang kahulugan/ibig sabihin ng Biblia?
- Pagsasabuhay: Paano ko ilalapat ang Biblia sa buhay at sa ministeryo ngayon? Itatanong ko:

¹⁴ Mateo 13:3-23.

- Paano ito kumikilos para sa akin?
- Paano ito kumikilos para sa iba?

(4) Ang espirituwal na kapangyarihan sa interpretasyon ay nangangailangan ng higit pa sa kaalaman sa kaisipan. Kinakailangan nito ang kapangyarihan ng Banal na Espiritu.

- Ang ating pag-aaral ng Banal na Kasulatan ay kinakailangang *sinisimulan* sa pamamagitan ng panalangin.
- Ang ating pag-aaral ng Banal na Kasulatan ay kinakailangang *sundan* ng isang personal na pagtugon.

Takdang Aralin

Upang simulan ang proseso ng pagpapakahulugan, pumili ng isa sa mga sumusunod na talata ng Kasulatan.

- Deuteronomio 6:1-9
- Josue 1:1-9
- Mateo 6:25-34
- Efeso 3:14-21
- Colosas 3:1-16

Pag-aaralan mo ang Kasulatan sa buong kurso. Para sa unang araling ito, basahin nang mabuti ang Kasulatan. Gumawa ng mga note sa tatlong bahagi:

(1) Pagmamasid: Ilista ang maraming mga detalye hangga't maaari tungkol sa Banal na Kasulatan na pinili mo. Depende sa Kasulatan, magkakaiba ang iyong mga detalye. Ang ilang mga katanungan na maaaring makatulong sa iyo ay ang mga ito:

- "Saan nagsimulang naitala ang mga pangyayari sa Banal na Kasulatan?"
- "Sino ang mga tauhan sa Kasulatang ito?"
- "Ano ang inuutos ng Kasulatang ito?"
- "Anong mga salita ang paulit-ulit sa Kasulatang ito?"

(2) Interpretasyon: Sa 2-3 pangungusap, ibuod ang mga pangunahing mensahe ng talata.

(3) Pagsasabuhay: Ilista ang 2-3mga paraan kung saan maaari mong ilapat ang Banal na Kasulatan sa iyong buhay at ministeryo.

Aralin 2

Unang Hakbang: Pagmamasid Pagtingin sa isang Talata

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang mag-aaral ay dapat:

- (1) Nauunawaan ang kahalagahan ng maingat ng pagbabasa ng Banal na Kasulatan.
- (2) Magtanong ng mga mahahalagang katanungan sa bawat aral na pinag-aaralan.
- (3) Magkaroon ng isang plano sa isang sistematikong pag-aaral ng Banal na Kasulatan.
- (4) Pagsasanay ng paggawa ng detalyadong obserbasyon sa mga napiling talata.

Panimula

► Ipalarawan sa bawat miyembro ng iyong grupo ang kanilang paglalakbay patungo sa lugar kung saan kayo magtitipon para sa kursong ito. Isama ang maraming mga detalye hangga't maaari. May nadaanang kabang anumang restaurant, simbahan, o negosyo? Gaano karaming mga stop signs o stop light ang nadaanang mo? Gaano karaming mga liko ang ginawa mo? May nadaanang ka bang anumang hindi pangkaraniwan, isang bagay na kadalasang wala roon sa iyong biyahe? Kapag tapos ka na sa iyong paglalarawan, talakayin kung gaano karami ang iyong naobserbahan at kung gaano karami ang pinapayagan mong lumagpas nang hindi napapansin.

"Buksan mo ang aking mga mata, Upang mamangha ako sa mga kahangahangang bagay mula sa iyong kautusan."
- Awit 119:18

Kapag binabasa ni Glenn ang Bibliya, nagtatapos siya sa isang mental picture. Kung hihilingin mo kay Glenn na basahin at ibuod ang Marcos 1:29-31, sasabihin niya, "Umalis si Jesus sa sinagoga sa Galilea kasama ang apat na disipulo (Simon, Andres, Santiago at Juan). Pumunta sila sa bahay ni Simon kung saan ang biyenang babae ni Simon ay nilalagnat. Ibinangon siya ni Jesus sa pamamagitan ng kanyang kamay at agad na nawala ang lagnat. Nadama niya na mas mahusay na kanyang pakiramdam kaya't nagawa niyang ipaghanda sila ng pagkain. Hindi na niya kailangan ng oras upang magpahinga at magpagaling! "

Kapag binabasa ni Jonathan ang Biblia, binabasa niya ang mga salita ngunit nakikita lang ang ilang mga detalye. Kung hihilingin mo kay Jonathan na basahin at ibuod ang Marcos 1:29-31, sasabihin niya, "Dumalaw si Jesus sa bahay ni Simon at pinagaling ang isang tao."

Sino sa dalawang mambabasa ang nag-obserba? Aling mambabasa ang makakatanda sa kuwento nang mas matagal? Aling mambabasa ang may higit pang impormasyon kung saan ibabase ang isang interpretasyon ng kuwentong ito? Malinaw naman ang sagot. Nakita

ni Glenn ang nangyari sa Marcos 1:29-31. Nabasa ni Jonathan ang kabanata, ngunit hindi siya nag-obsesba.

Ang unang hakbang sa pag-aaral ng Bibliya ay "Obsesbasyon." Sa hakbang na ito, itinatanong natin, "Ano ang nakikita ko sa seksyong ito ng Banal na Kasulatan?" Ang isang susi sa epektibong interpretasyon ng Biblia ay mag obsesba hangga't maaari. Sa araling ito, matututuhan nating obsesbahan ang mahahalagang detalye sa isang talata. Maging matiyaga habang ginagawa mo ito; mas maraming pag-oobsesba, mas maraming materyal na mayroon ka para sa interpretasyon.

Obsesbasyon mula sa isang talata

Gawa 1:8:

*"Ngunit tatanggap kayo ng kapangyarihan,
pagbaba sa inyo ng Espiritu Santo:
at kayo'y magiging mga saksi ko
Parehong sa Jerusalem,
sa buong Judea,
at sa Samaria,
at hanggang sa dulo ng daigdig."*

Ano ang maaari nating obsesbahan sa isang talata?

Ano ang unang salita?

Ngunit. "Ngunit" ay isang pagkonektang salita na tumutukoy sa mga nakaraang verses. Sa Gawa 1:6, tinanong ng mga disipulo, "Panginoon, ibalik mo ba ngayon ang kaharian sa Israel?" Ngayon na nabuhay ka mula sa mga patay, itatatag mo ba ang iyong kaharian? Tumugon si Jesus sa dalawang pahayag:

- *"Hindi para sa iyo na malaman ang mga oras o mga panahon."* Ang Dios Amalang ang dapat makaalam.
- *"Ngunit kayo ay tatanggap ng kapangyarihan... at kayo ay magiging mga saksi ko."* Ito ang dapat mong bigyang pansin.

Sino ang kasama/kasangkot?

Ikaw. Sino ang kinakausap ni Jesus? Ang mga apostol (mga talata 2 at 4). Magbigay ng panahon upang itanong, "Sino-sino ang mga apostol na ito?" Gumawa ng listahan ng lahat ng bagay na alam mo tungkol sa mga apostol. Ang "sino" sa talatang ito ay nagpapakita ng kahanga-hangang kapangyarihang nakapagbabago ng Pentecostes.

- Ang mga ito ay Judio; sinusugo sila ni Jesus sa Samaria!

- Wala silang kapangyarihan upang pagalingin ang batang lalaki na sinasapian ng masamang espiritu;¹⁵ tatanggap sila ng kapangyarihan.
- Sila ay tumakbo sa takot sa pagdakip kay Jesus; sila ay magiging kanyang mga saksi hanggang sa dulo ng mundo.

Ano ang pandiwa ng pangungusap?

"*Ay tatanggap.*" Ang pandiwa ay nagsasabi sa atin kung ano ang nangyayari. Sa kasong ito, ang panahunan ay tumitingin sa isang bagay na *matatanggap nila sa hinaharap.*

Ano ang matatanggap nila?

"*Kapangyarihan.*" Ang mga Gawa ay magpapakita ng kapangyarihang ito sa ministryo ng mga apostol.

Nakapagsimula ka na rito. Gawin ang mga natitira pang ibang mga talata, sa pagsagot sa mga tanong na ito:

Kailan nila matatanggap ang kapangyarihan?

Sino ang magbibigay sa kanila ng kapangyarihan?

Ano ang resulta ng kapangyarihan? (Ang kapangyarihan ay nauuna sa pagsaksi. Ang likas na resulta ng kapangyarihang ito ay isang pagnanais na ibahagi ito sa iba.)

Kanino sila magiging saksi?

Saan sila sasaksi? ("Parehong" ay isang salita na nagsisimula sa isang serye ng apat na mga lugar kung saan sila ay sasaksi. Ano ang iyong nalalaman tungkol sa apat na mga lokasyon? Ano ang mga espesyal tungkol sa Samaria? Gusto ba ng mga apostol na Judio na pumunta doo?)

Pagpapahusay ng Iyong Kakayanan sa Pagmamasid

Malabo ang aking paningin. Noongnasa elementarya ako, hindi ko nakikita nang malinaw ang aking mga guro. Kinailangan kong lumakad sa harap ng kwarto upang basahin ang nakasulat sa pisara. Sa ikatlong grado, nagsimula akong magsuot ng salamin sa mata. Bigla, nakita ko ang mga bagay na hindi ko pa nakikita dati! Ang mga mukha ay malinaw; Nakikita ko ang pisara; ang mundo ay mas maliwanag.

Ang pagsasanay sa Mga Gawa 1:8 ay nagpapakita kung gaano mo kahusay inoobserbahan ang iyong nabasa. Pag-aralan natin ang ilang mga tips para sa pagpapahusay ng iyong mga kakayanansa pag-oobserba. Matututuhan mo ang mga dapat itanong na dadalhin ang Banal na Kasulatan sa mas malinaw na focus. Pagkatapos ay magpractice ka ng pagbabasa ng iba pang mga talata.

¹⁵ Markos 9:14-29.

Habang binabasa mo ang isang talata mula sa Biblia, mangyaring huwag sabihin, "Alam ko na ang talatang ito!" Sa halip, hilingin sa Dios na buksan ang iyong mga mata sa kanyang Salita sa isang bagong paraan. Ang mga kagamitan sa kabanatang ito ay makatutulong sa iyo na basahin nang may bagong pananaw.¹⁶

Basahin para sa Pag-unawa

Noong sampung taong gulang ako, nagpasiya ako na dapat kong basahin ang Biblia sa bawat taon. Ito ay isang magandang resolusyon; Sa kasamaang palad, hindi ko alam kung paano basahin ang Biblia nang epektibo. Nagkaroon ako ng isang kalendaryo na nagpapakita kung gaano karami ang babasahin sa bawat araw, ngunit madalas akong nahuhuli. Kapag Linggo nang hapon susubukan kong habulin. I-check ko ang aking kalendaryo at makita na ako ay nahuhuli ng dalawampung kabanata (sa Levitico!) Kaya, basahin ko ang lahat ng Levitico sa isang hapon. Gusto kong basahin nang mabilis hangga't kaya ko, sinusubukan na makarating sa dulo. Sampung minuto pagkatapos matapos, hindi ko maipapaliwanag sa iyo ang mensahe ng Levitico. Nagbasa ako nang walang pag-unawa.

Ang pagbabasa para sa pag-unawa ay mahirap na trabaho. Inilalarawan ng Bibliya ang paghahanap ng katotohanan tulad nito: "Kung hahanapin mo ito na parang pilak at hanapin ito gaya ng mga nakatagong kayamanan, kung gayon ay mauunawaan mo ang pagkatakot sa PANGINOON at matuklasan ang kaalaman ng Dios."¹⁷ Basahing mabuti ang Banal na Kasulatan. Magtanong. Mag tala. Basahin sa iyong isipan.

Kung minsan ay makakakuha ka ng bagong pag-unawa sa pamamagitan ng pagpaparaphrase ng Banal na Kasulatan sa iyong sariling mga salita. Habang ang iyong pagpaparaphrase ay hindi isang scolar na salin, makakatulong ito sa iyo na mag-isip nang malalim tungkol sa kahulugan ng teksto.

Mag Tanong Habang Ikaw ay Nagbabasa

Ang isang susi sa pagbabasa sa iyong isip ay magtanong. Mangyaring basahin ang Lucas 24:13-35 bago magpatuloy sa seksyong ito. Habang binabasa mo ang aralin, bumalik sa Lucas 24 upang sagutin ang bawat tanong. Ang ilang mga katanungan na itanong habang nagbabasa ay:

Sino?

Sino ang mga tao sa teksto? Ano ang alam mo tungkol sa bawat tao?

Sino ang mga tao sa Lucas 24:13-35? Si Cleopas at isang hindi pinangalanang kasamahan¹⁸ ay naglalakbay sa Emmaus sa araw ng muling pagkabuhay. Sila ay mga

¹⁶ Ang mga hakbang sa kabanatang ito ay mula sa Kabanatang 8-17 ng *Living By the Book*, ni Howard G. Hendricks at William D. Hendricks (Chicago: Moody Publishers, 2007). Maaari kang magkaroon ng dagdag na praktis at paliwanag sa pagbasa ng mga kabanatang iyon.

¹⁷ Kawiakaan 2:4-5, *ESV*.

¹⁸ Ang isang tradisyon ay nagpapahiwatig na si Lucas ang hindi pinangalangang kasama, na nagpapaliwanag sa dami ng detalye sa kuwento.

tagasunod ni Jesus na nakakaalam ng kanyang mga himala at mga aral.¹⁹Sa Linggong ito, sila ang naging unang mga tao na nakatanggap ng paliwanag ng pagdurusa at muling pagkabuhay ni Cristo na ipinaliwanag *ni Jesus mismo*; sila ay naging unang mga saksi sa muling pagkabuhay.

Ano?

Ano ang nangyayari sa teksto? Kung ito ay isang makasaysayang teksto, anong mga kaganapan ang nangyari? Kung ito ay isang liham, ano ang sinusubukang ituro ng manunulat?

Sa Lucas 24, ang kaganapan ay ang paghahayag ni Jesus. Bibigyan tayo ng upuan sa harap katulad ng mga mata ng dalawang lalaking ito na nabuksan sa katunayan ng muling pagkabuhay ni Jesus; "Nabuksan ang kanilang mga mata, at nakilala nila siya."

Kailan?

Tulad ng naunang tanong, "kapag" ay nagbibigay ng isang konteksto para sa ating pagbabasa. Sa yugto ng pagoobserba sa pag-aaral ng Biblia, hinahanap natin ang mga clues sa *teksto mismo*. Mula sa Lucas 24:13, nalaman natin na ang paglalakbay sa Emmaus ay nangyari sa parehong araw na ang libingan ay natuklasang walang laman.

Ang dalawang alagad na ito ay nakatagpo si Jesus ilang oras lamang pagkatapos na matagpuan na ang libingan ay walang laman. Ito ay nagsasabi sa atin ng isang bagay ng kanilang estado ng pag-iisip habang sila ay "nag-uusap at nangangatwiran."²⁰ Isipin ang mga mataas at mababang antas ng emosyon na naranasan ng dalawang lalaking ito sa nakalipas na tatlong araw.

Noong Huwebes, nadama nila ang kawalan ng pag-asa habang nakita nilang inaaresto si Jesus. Noong Biyernes, ang kanilang mga pag-asa para sa isang Messianic na kaharian ay nadurog sa huling hininga ni Jesus. Ngayon ay Linggo at ang libingan ay walang laman, ngunit hindi nila maintindihan. Habang sila ay naglalakbay papuntang Emaus, sinisikap nilang maunawaan ang mahiwagang serye ng mga pangyayari.

Saan?

Kadalasan ay makatutulong na itanong, "Saan ito nangyari?" Maraming magandang mapagkukunan para sa pagsagot sa tanong, "Saan?" Maraming mga Bibliya ang may mga mapa sa likod. Ang Internet resources tulad ng <http://bibleatlas.org/> ay magbibigay sa iyo ng mapa para sa bawat lokasyon na matatagpuan sa Kasulatan.

Sa Lucas 24, si Cleopas at ang kanyang kasama ay naglalakbay mula sa Jerusalem patungo sa Emmaus, isang village na may animnapung furlongs (11 kilometro) sa kanluran ng lungsod. Sa oras nang paglakad nila sa distansyang ito, ang araw ay "malayo na ang

¹⁹ Lucas 24:22, "mga babae sa aming samahan"; 24:24, "na kasama namin."

²⁰ Lucas 24:15.

nagamit." Ngunit nang mabuksan ang kanilang mga mata, ang mga lalaking ito ay malugod na nagbalik sa Jerusalem. Ang balitang ito ay hindi maaaring maghintay para sa susunod na araw!

Bakit?

Nakikita natin "Kung bakit ang mga alagad na ito ay nasisiraan ng loob" kapag sinasagot natin ang tanong na "kailan." Sila ay nasiraan ng loob sapagkat napanood nila ang lahat ng kanilang pag-asa para sa isang Mesiyas na natangay sa pagkamatay ni Jesus.

Paano?

Paano ang buhay ng mga alagad na ito ay nabago sa pakikipagtagpong ito? Bumalik sila sa Jerusalem na may tiwala na si Jesus ay bumangon mula sa mga patay. Tulad ng milyun-milyong tao mula noon, ang kanilang buhay ay binago magpakailanman sa pamamagitan ng Pagkabuhay na Mag-uli.

Basahin ng Paulit-ulit

Si G. Campbell Morgan ay isa sa mga dakilang mangangaral ng ikadalawampung siglo. Si Morgan ay hindi kailanman pumasok sa Bible College, ngunit naging epektibo siyang guro ng Bibliya. Bago ang pangangaral sa isang teksto, binasa ni Morgan ang buong aklat ng Biblia na naglalaman ng kanyang napiling teksto ng hindi bababa sa apatnapung beses. Sa pamamagitan ng prosesong ito, natutunan ni Morgan kung paano nagtutugma ang bawat talata sa buong aklat. Alam niya ang mahahalagang tema ng aklat; naunawaan niya ang mensahe ng may-akda. Minsan sinabi ni Morgan, "Ang Bibliya ay hindi kailanman nagbubunga sa katamaran." Ang pagsusumikap sa Bibliya ay mahirap na trabaho.

Maaari kang magtanong, "Paano ko mababasa ang isang libro sa Bibliya ng apatnapung beses? Hindi ko matatapos ang Biblia." Maaaring hindi ito mas mahirap katulad ng iniisip mo. Karamihan sa mga matatanda ay nagbabasa ng 200 salita kada minuto; maaari silang magbasa ng 12,000 salita sa isang oras. Apatnapu't-apat na aklat ng Biblia ay naglalaman ng mas mababa sa 12,000 salita. Kabilang dito ang mga liham ni Pablo, Mga Pangkalahatang Sulat, mga Minor na Propeta, at mga aklat ng Lumang Tipan na sina Ruth, Ezra, Nehemias, Esther, at Daniel. Sa isang oras bawat araw, maaari mong basahin ang mga aklat ng Efeso, Filipos, Colosas, at 1 at 2 Mga Taga Tesalonica ng apatnapung beses sa loob ng apatnapung araw.

Ang pagbabasa ng isang buong libro ay nagpapakita kung paano nakaayos ang aklat. Mas maaga, binabasa natin ang Mga Gawa 1: 8 kung saan ang mga disipulo ay isinugo bilang "mga saksi ko parehong sa Jerusalem, at sa buong Judea, at sa Samaria, at hanggang sa pinakamalayo na bahagi ng mundo." Habang binabasa mo ang Mga Gawa ng paulit-ulit, ito ay nagbibigay ng isang pattern para sa buong libro. Sa unang bahagi ng Mga Gawa, ang pag-uusig ay dinala ang mga disipulo mula sa Jerusalem papunta sa ibang pang parte ng Judea; sa Mga Gawa 8, dinala ni Felipe ang ebanghelyo sa Samaria; sa pagtatapos ng Mga

Gawa, nangaral si Pablo sa Roma, kung saan magmumula ang ebanghelyo patungo sa mga dulo ng kilalang mundo.

Ang ilang Mga Tulong para sa Pagbabasa ng paulit-ulit

(1) Ang mga modernong kultura na umaasa sa nakasulat na pahina ay kadalasang nalilimutan na ang karamihan sa mga unang mga Kristiyano ay *narinig* na binabasa ang Biblia. Nang tanggapin ng simbahan sa Efeso ang sulat ni Pablo, hindi sila gumawa ng mga photocopy para sa bawat miyembro! Binasa ng lider ang sulat sa iba pang mga miyembro. Sa pamamagitan ng maraming kasaysayan, mas maraming tao ang tumanggap ng Salita ng Dios sa pamamagitan ng pakikinig kaysa sa pagbabasa. Ang mga sulat ni Pablo ay binasa sa mga simbahan; ang mga propeta ay nagsalita ng kanilang mga mensahe. **Sa pamamagitan ng pagbabasa ng isang liham nang malakas o sa pamamagitan ng pakikinig sa pagbasa nito bilang isang audio book, maririnig mo ang Salita ng Dios na binanggigit tulad ng unang bahagi ng iglesia na nakarinig ng Banal na Kasulatan.**²¹

(2) Kung mayroon kang maraming pagsasalin ng Bibliya na magagamit sa iyong wika, **maaari mong basahin ang aklat sa iba't ibang mga pagsasalin.** Ang ilang mga pagsasalin ay mas teknikal sa kanilang diskarte; ang ilan ay inilaan para sa mas madaling pag-unawa. Sa pagbasa mula sa higit sa isang pagsasalin, maaari kang makakuha ng bagong pananaw sa mensahe. Kung alam mo ang higit sa isang wika, makakatulong na mabasa ang Kasulatan sa pangalawang wika.²²

Ikaw Naman

Sa loob ng isang linggo, basahin ang Genesis 3 sa bawat araw. Sa bawat pagkakataon, isaalang-alang ang kuwento ng pagkahulog sa kasalanan mula sa isang iba't ibang mga pananaw.

Lunes: Basahin ang Genesis 3 mula sa pananaw ng makalangit na Ama. Ano ang pakiramdam ng Ama na makita ang kasalanan ng kanyang mga anak?

Martes: Ano ang pinakamahalagang talata sa kabanata?

Miyerkules: Basahin ang Genesis 3 mula sa pananaw ni Satanas. Paano niya sinusubukan na sirain ang kaugnayan ng Dios sa kanyang mga anak?

Huwebes: Basahin ang Genesis 3 habang isinasaalang-alang ang sakripisyo ni Jesus sa krus.

Biyernes: Basahin ang Genesis 3 mula sa pananaw nina Adan at Eva. Ano ang naramdaman nila habang naririnig nila ang paghatol ng Dios?

²¹ www.faithcomesbyhearing.com ay may audio Bibles sa mahigit sa 700 lengguwahe.

²² <http://www.biblegateway.com> ay nagbibigay ng libreng pagbasa sa translasyon ng Biblia sa maraming lengguwahe.

Sabado: Basahin ang Genesis 3 mula sa pananaw ng isang taong nagbabasa ng Bibliya sa unang pagkakataon. Paano mahalaga ang kwentong ito para maunawaan ang natitirang bahagi ng Biblia?

Isabuhay ang Aralin

May mga pagpipiliang mga plano na maaaring makuha sa <http://www.bible.com>, Gamit ito, maaari mong mabasa ang Bibliya sa isang taon. Ang isa pang plano, batay sa modelo ni G. Campbell Morgan, ay magbasa ng libro ng maraming beses sa isang buwan. Dahil ang apatnapu't apat na mga aklat sa Bibliya ay maaaring basahin sa loob ng isang oras o mas kaunti, maaari mong basahin ang isang aklat nang tatlung beses sa isang buwan sa isang oras bawat araw. Bagama't ito ay tila isang mabagal na proseso, ang paulit-ulit na pagbabasa ng isang libro ay magbibigay sa iyo ng mas malalim na pag-unawa sa Salita ng Dios. Ang pagbasa sa ganitong paraan, maaari mong mabasa ang buong Biblia ng tatlung beses sa loob ng anim na taon.²³

Pag-aralan ang Grammar

Nakikipag-usap sa atin ang Dios sa pamamagitan ng mga salita. Bagaman hindi mo kailangang maging isang dalubhasa sa wika upang maunawaan ang Banal na Kasulatan, ang mas mahusay na kaalaman mo sa nakasulat na wika, mas mauunawaan mong mabuti ang malalalim na mga katotohanan ng Salita ng Dios.

Bilang halimbawa, pag-aaralan natin ang grammar ng isa sa pinakatanyag na mga talata ni Pablo. "Nakikiusap ako sa inyo, mga kapatid, sa pamamagitan ng mga awa ng Dios, na iharap ninyo ang inyong mga katawan bilang isang buhay na handog, banal, at katanggap-tanggap sa Dios, na inyong makatwirang pagsamba."²⁴ Sa pagsusuri sa grammar ng isang teksto, tinitingnan natin ang:

Pandiwa

Ang mga pandiwa ay salita na nagsasabi ng pagkilos o pagiging. Mayroong dalawang pandiwa sa aksyon sa Roma 12: 1

- "*Nakikiusap*" ang ibig sabihin ay "apela," upang "makiusap," maging "nagmamakaawa." Nadarama ba ninyo ang pagmamadali ng kahilingan ni Pablo? Hindi ito isang kaswal na mungkahing; may malalim na damdamin sa paghingi ni Pablo sa kanyang mga mambabasa upang ibigay ang kanilang sarili ng lubos sa Dios.
- Ang "*Iharap*" ay isang aktibong pandiwa. Nangangailangan ito ng pagtatalaga ng sarili. Tinatawag ni Pablo ang kanyang mga mambabasa na "iharap ninyo ang inyong mga katawan," upang "ibigay ang inyong sarili" sa Dios.

²³ Nababalanse ang mahahabang mga aklat ng mga maiigsing mga aklat tulad ng Felimon at Tito na maaaring mabasa ng tatlung beses sa loob ng ilang araw lamang.

²⁴ Roma 12:1

Pangngalan

Sa Roma 12:1, ang mga pangngalang mahalaga sa ating pag-aaral ay kinabibilangan ng:

- "*Mga kapatid.*" Si Pablo ay sumusulat sa mga mananampalataya. Hindi niya tinatawag ang mga makasalanan sa pagbabalik-loob; Tinatawag niya ang mga mananampalataya sa isang mas malalim na pagtatalaga.
- "*Mga katawan.*" Ang natitirang bahagi ng Roma 12 ay nagpapakita na ang "mga katawan" ay kumakatawan sa ating buong pagkatao. Maaari nating ipakahulugan sa ibang pangungusap na , "ibigay ang inyong buong sarili."
- "*Ang awa.*" Ang pagtawag ni Pablo ay batay sa awa ng Dios. Alam ng Dios kung ano ang para sa ating kabutihan. Ang kanyang mga plano para sa atin ay "mga plano para sa kapakanan at hindi para sa kasamaan, upang bigyan ka ng isang hinaharap at isang pag-asa."²⁵
- "*Handog.*" Sa ilalim ng batas ni Moises, ang isang mananamba ay magdadala ng isang hayop bilang isang handog. Sa Kaharian ni Kristo, tinawag tayo upang lubusang ibigay ang ating sarili bilang mga buhay na handog.

Pang-uri

Ang mga pang-uri at pandiwa ay mga mapaglarawang salita na "nagpapalaki sa kahulugan ng mga salitang kanilang inilalarawan."²⁶ Sa Roma 12:1, ang "handog" ay binago ng serye ng mga salita.

- Ang ating handog ay "*nabubuhay.*" Hindi na tayo naghahain ng patay na hayop; ibinibigay natin ang ating buhay sa araw-araw na pagsuko.
- Ang ating sakripisyo ay dapat na "*banal.*" Ang isang sumasamba sa Lumang Tipan ay hindi maaaring magdala ng pilay o maysakit na hayop para sa handog; Ang isang mananampalataya sa Bagong Tipan ay hindi maaaring mag-alok ng marumi, masuwaying buhay para sa handog.
- Tanging ang isang kumpleto at handang handog ang "*katanggap-tanggap sa Dios.*"

Prepositional Phrases

Prepositions ay mga salitang tulad ng *sa (in), sa (on), sa (upon), sa pamamagitan ng (through), para (to), para sa (unto), at sa pamamagitan ng (by)*. Ang maliliit na salitang ito ay nagdadalang malaking kahulugan. Sa Roma 12:1, may mahalagang dalawang prepositional phrases:

²⁵ Jer. 29:11, *ESV*.

²⁶ Howard G. Hendricks at William D. Hendricks, *Living By the Book* (Chicago: Moody Publishers, 2007), 121.

- "*Sa pamamagitan ng awa ng Dios*" ay nagbibigay sa atin ng pamantayan para sa apela ni Pablo. Hindi ito ang pagbagsak ng isang sundalo sa isang kaaway; sa halip, ito ay ang masayang pagsuko ng isang bata sa kalooban ng isang mapagmahal na ama.
- Ang ating sakripisyo ay dapat na katanggap-tanggap "*sa Dios*." Sa Kristiyano, ang pag-apruba ng Dios ay ang tunay na gantimpala.

Pang-ugnay

Ang pangkonektang mga salita "*at*" o "*ngunit*" ay makapangyarihan. Inihahambing ng isang manunulat ang pangkonektang mga salita sa mortar na humahawak nang sama-sama sa mga bricks .²⁷ Sa Mga Gawa 1: 8, nakita natin na ang *ngunit* ay tumutukoy sa hindi pagkakaunawaan ng mga alagad.

Sa Roma 12: 1, ang "*kaya*" ay tumutukoy sa nakaraang seksyon. Kung babasahin mo ang buong aklat ng Roma, nakikita mo agad ang dalawang malaking dibisyon:

- Ang Roma 1-11 ay nagtuturo sa doktrina: paghatol sa kasalanan, pagbibigay-katwiran sa pamamagitan ng pananampalataya, pagpapakabanal sa mananampalataya, pagluluwalhati bilang ultimong layunin ng Dios para sa kanyang mga anak, at pagpili bilang paraan ng Dios sa pagtupad sa layuning ito.
- Ang Roma 12-16 ay nagpapakita ng praktikal na aplikasyon ng doktrinang ito. Dahil tayo ay naging matuwid sa harap ng Dios, ganito dapat tayo mamuhay. Dahil sa ating pinaniniwalaan (Roma 1-11), ito ang dapat nating gawin (Roma 12-16). Ang pagkonektang talata ay Roma 12: 1.

"*Kaya*" ay isang mahalagang tanda sa marami sa mga liham ni Pablo. Matapos ipaalala sa mga mananampalataya ng Galacia ang mahusay na katotohanan ng pagbibigay-katarungan sa pamamagitan ng pananampalataya lamang, tinawag sila ni Pablo upang ipamuhay ang kanilang pagbibigay-katwiran sa pang-araw-araw na kasanayan; "**Kaya** manindigan kayo sa pananampalataya nyo at huwag kayong magpaaliping muli dahil pinalaya tayo ni Cristo."²⁸ Matapos ituro sa mga Efeso ang dakilang doktrina ng pagpili sa kanila ni Cristo Jesus, tinawag sila ni Pablo upang ipamuhay ang buhay na karapat-dapat sa pagkakatawag na iyon; "**Kaya't** ako, bilang isang bilanggo ng Panginoon, ay nakikiusap sa inyo na lumakad kayo ng karapat-dapat sa bokasyon ng pagkakatawag sa inyo."²⁹ Sinabi ni Pablo sa mga taga Colosas na sila ay patay at ang kanilang buhay ay itinago kasama ni Cristo sa Dios. Bilang resulta nito, paano sila dapat mamuhay? "**Kaya't** dapat nang mawala sa inyo ang mga pagnanasa tulad ng mga taong makamundo."³⁰

²⁷ J. Scott Duvall at J. Daniel Hays, *Grasping God's Word* (Grand Rapids: Zondervan, 2001), 35.

²⁸ Gal. 5:1.

²⁹ Efeso 4:1.

³⁰ Col. 3:5.

Maghanap ng Mga Espesyal na Detalye sa Teksto³¹

Ang pagkilala sa mga pamamaraan na ginagamit ng mga may-akda ng Biblia upang markahan ang mahahalagang ideya sa teksto ay maaaring magdala ng bagong pananaw sa iyong pag-aaral. Ang mga detalye para tingnan ay ang:

Mga inulit-ulitna Salita

Kapag ang isang may-akda ay madalas na inuulit ang salita, tumuturo ito sa isang mahalagang ideya. Sa yugto ng pag-obserba, hindi mo marahil mahukay ang lahat ng malalalim na kahulugan ng paulit-ulit na salita, ngunit nanaisin mong markahan ang salita at magtanong, "Bakit ang salitang ito ay inulit-ulit?"

Isabuhay ang Aralin

► Basahin ang mga sumusunod na talata at markahan ang paulit-ulit na mga salita:

2 Corinto 1:3-7

Ang *Kaaliwan / kaligayahan* ay paulit-ulit na apat na beses sa isang pangungusap at sampung beses sa limang bersong ito. Itanong:

- Ang *kaaliwan / kaligayahan* ginamit ba sa parehong paraan sa bawat pagkakataon? Minsan ito ay isang pangngalan; minsan isang pandiwa.
- Ano ang mga pang-uri na ginagamit? *Lahat* ng kaaliwan; *ating* kaaliwan; ang *iyong* kaaliwan.

Juan 15:1-10

Ang *Manatili* ay sampung beses na inulit-ulit. Itanong:

- Ano ang mga kondisyon ng pananatili sa kanya?
- Ano ang babala ng talatang ito na nagpapahiwatig na posible na *hindi* manatili sa kanya?
- Ano ang mga resulta ng hindi pananatili sa kanya?
- Ano ang mga biyaya ng pananatili sa kanya?

Pagkakaiba

Maraming may-akda ng Biblia ang naghahambing sa mga tao o mga ideya. Kapag nakita mo ang salitang "*ngunit*" sa gitna ng isang tula, maaari itongnaka-ugnay sa dalawang magkakaibang ideya. Maraming mga kawikaan ang gumagamit ng ganitong uri ng paghahambing.

³¹ Ang listahang ito ay sinipi sa J. Scott Duvall and J. Daniel Hays, *Grasping God's Word* (Grand Rapids: Zondervan, 2001).

- Mayroong dalawang paraan upang tumugon sa isang kritiko: "Ang isang malumanay na sagot ay nagpapalayo ng galit, **ngunit** ang isang masakit na salita ay nagpapalakas ng galit."³²
- Mayroong dalawang paraan upang makagawa ng isang mahalagang desisyon: "Kung saan walang payo, ang mga tao ay bumabagsak: **ngunit** sa maraming mga tagapayo ay may kaligtasan."³³
- Ang aming paggamot sa mga mahihirap ay nagpapakita ng aming saloobin sa Dios: "Ang sinomang ginigipit ang mahihirap na tao ay umiinsulto sa Lumikha sa kanya, **ngunit** siya na mapagbigay sa mga nangangailangan ay nagpaparangal sa kanya."³⁴

Ang mga manunulat ng Bagong Tipan ay gumagawa din ng mga contrast. Tinutukoy ni Pablo ang ating mga lumang buhay (kadiliman) at ang ating mga bagong buhay (liwanag); "Sapagka't sa isang panahon ikaw ay kadiliman, **ngunit** ngayon ikaw ay ilaw sa Panginoon."³⁵

Tinutukoy ni Juan ang kadiliman at liwanag sa dalawang paraan:

- Ang Dios ay liwanag at walang kadiliman ang nasa kanya.
- Kung mayroon tayong pakikipag-ugnayan sa Dios, lalakad tayo sa liwanag, hindi sa kadiliman.³⁶

Mga Paghahambing

Ang paghahambing/Contrast ay tumitingin sa mga pagkakaiba;tinitingnan ng paghahambing ang mga pagkakatulad.

- "Tulad ng suka sa ngipin at usok sa mata, gayon din ang tamad sa mga nagpapadala sa kanya."³⁷
- "Tulad ng malamig na tubig sa isang uhaw na kaluluwa, gayon din ang mabuting balita mula sa isang malayong bansa."³⁸

Isabuhay ang Aralin

► Basahin ang Santiago 3:3-6. Ang dila ay inihambing sa anong tatlong bagay? Ano ang matututuhan mo sa mga paghahambing?

³² Kawikaan 15:1, *ESV*.

³³ Kawikaan 11:14.

³⁴ Kawikaan 14:31, *ESV*.

³⁵ Efeso 5:8.

³⁶ 1 Juan 1:5-7.

³⁷ Kawikaan 10:26, *ESV*.

³⁸ Kawikaan 25:25, *ESV*.

► Ang bawat talata ng Kawikaan 26:7-11 ay kinabibilangan ng salitang *tulad*. Para sa bawat talata, pag-aralan ang paghahambing. Halimbawa (26:7): "Ang isang kawikaan sa bibig ng mga mangmang ay tulad ng mga paa ng pilay na tao dahil...." Anong pagkakatulad ang nakikita mo sa pagitan ng isang kawikaan na sinasalita ng isang mangmang at ang mga binti ng isang pilay na tao?

Mga Lista

Habang binabasa mo ang Biblia, dapat mong i-highlight ang mga listahan at pag-aralan ang mga ito para sa mahahalagang katangian.

► Bago ipagpatuloy ang aralin, maglaan ng oras upang basahin ang mga sumusunod na listahan:

- Sa 1 Corinto 3:6, ipinakita ni Pablo ang mga bahagi ng kanyang ministryo sa Corinto.
- Ang 1 Juan 2:16 ay may listahan ng mga bagay na nanggagaling sa mundo sa halip na mula sa Ama.
- Ang Galacia 5:19-21 ay may listahan ng mga gawa ng makasalanang kalikasan.
- Ang Mga Taga Galacia 5:22-23 ay may listahan ng bunga ng Espiritu.

Pahayag ng layunin

Ang mga salita tulad ng "na," "upang," o "para" ay madalas na naglalarawan ng motibasyon para sa isang pagkilos o ang resulta ng pagkilos. Maglaan ng oras upang isaalang-alang ang kaugnayan sa pagitan ng layunin at resulta; magtanong kung *bakit* ang Banal na Kasulatan ay nagbibigay ng mga tagubilin.

- "Hindi ninyo ako pinili, ngunit pinili ko kayo, at itinalaga ko kayo," (bakit?) "Nang kayo ay humayo at magbunga, at ang inyong bunga ay mananatili."³⁹
- "Ang salita mo ay itinago ko sa aking puso," (bakit?) "Upang hindi ako magkasala laban sa iyo."⁴⁰
- "Pinili Niya tayo na maging sa kanya bago pa itinatag ang daigdig" (bakit Niya tayo pinili?), "Upang tayo ay maging banal at walang kapintasan sa harapan niya sa pagmamahal."⁴¹Bakit tayo iniligtas ng Dios? Upang gawin tayong banal.

Sa ibang pagkakataon, ang pahayag ay magpapakita kung paano nagawa ang layunin:

³⁹ Juan 15:16.

⁴⁰ Awit. 119:11.

⁴¹ Efeso. 1:4.

- "Paano mapapanatiling dalisay ng isang binata ang kanyang mga paraan? Sa pamamagitan ng pagbabantay nito ayon sa iyong salita."⁴²
- Paano tayo makatitiyak sa buhay? "Kung sa pamamagitan ng Espiritu ay papatayin mo ang mga gawa ng katawan, mabubuhay ka."⁴³

Conditional Clauses/Mga Sugnay na may Kundisyon

Ang mga sugnay na nagsisimula sa "kung" ay kadalasang nagbibigay ng kondisyon. Minsan inaasahan ng mga mambabasa na ang mga pangako ng Bibliya ay matutupad nang hindi natutugunan ang kondisyon; gayunpaman, ang isang pangakong may kundisyon ay batay sa katuparan ng isang partikular na kondisyon. Madalas itong makikita sa pamamagitan ng isang sugnay na may kundisyon.

Kundisyon: "Samakatuwid, kung ang sinuman ay nakay Cristo,"

Resulta: "siya ay isang bagong nilalang. Ang luma ay lumipas; narito, ang bago ay dumating na."⁴⁴

Kundisyon: "Kung kayo ay hihingi ng anumang bagay *sa pangalan ko,*"

Resulta: "Gagawin ko ito."⁴⁵

Manalangin Habang Ikaw ay Nagbabasa

Ang pangwakas na tagubilin ay maaaring tila lantad, ngunit ito ay mahalaga. Para sa mga Kristiyano, ang pag-aaral ng Biblia at isang buhay ng panalangin ay hindi dapat paghiwalayin. Upang paghiwalayin ang pagbabasa ng Bibliya at panalangin ay hahatiin rin natin ang dalawang aspeto ng ating araw-araw na pakikipag-usap sa Dios.

Tinitiyak sa atin ni Santiago na maaari tayong humingi ng tulong sa Dios kapag kulang tayo ng karunungan; "Kung mayroon mang nagkukulang sa inyo ng karunungan, hayaang humingi siya sa Dios, na nagbibigay ng sagana sa lahat nang walang pagsisi, at ibibigay ito sa kanya."⁴⁶ Ito ay isang kahanga-hangang pangako kapag kailangan natin ang tulong ng Dios upang maunawaan ang Salita ng Dios.

Ang ika-119 Awit ay nagpapakita ng ugnayan sa pagitan ng panalangin at Banal na Kasulatan. Ang salmista ay paulit-ulit na humihingi sa Dios na gabayan ang kanyang pag-aaral ng Salita ng Dios. Sa katulad na paraan, maaari nating hanapin ang tulong ng Dios habang tayo ay nag-aaral.

- "Buksan mo ang aking mga mata, upang makita ko ang nakakamanghang mga bagay mula sa iyong batas."⁴⁷

⁴² Awit 119:9, *ESV*.

⁴³ Roma 8:13.

⁴⁴ 2 Cor. 5:17.

⁴⁵ Juan 14:14.

⁴⁶ Santiago 1:5, *ESV*.

⁴⁷ Awit 119:18.

- "Ipinaunawa mo sa akin ang daan ng iyong mga utos."⁴⁸
- "Turuan mo ako, O PANGINOON, ang daan ng iyong mga utos."⁴⁹

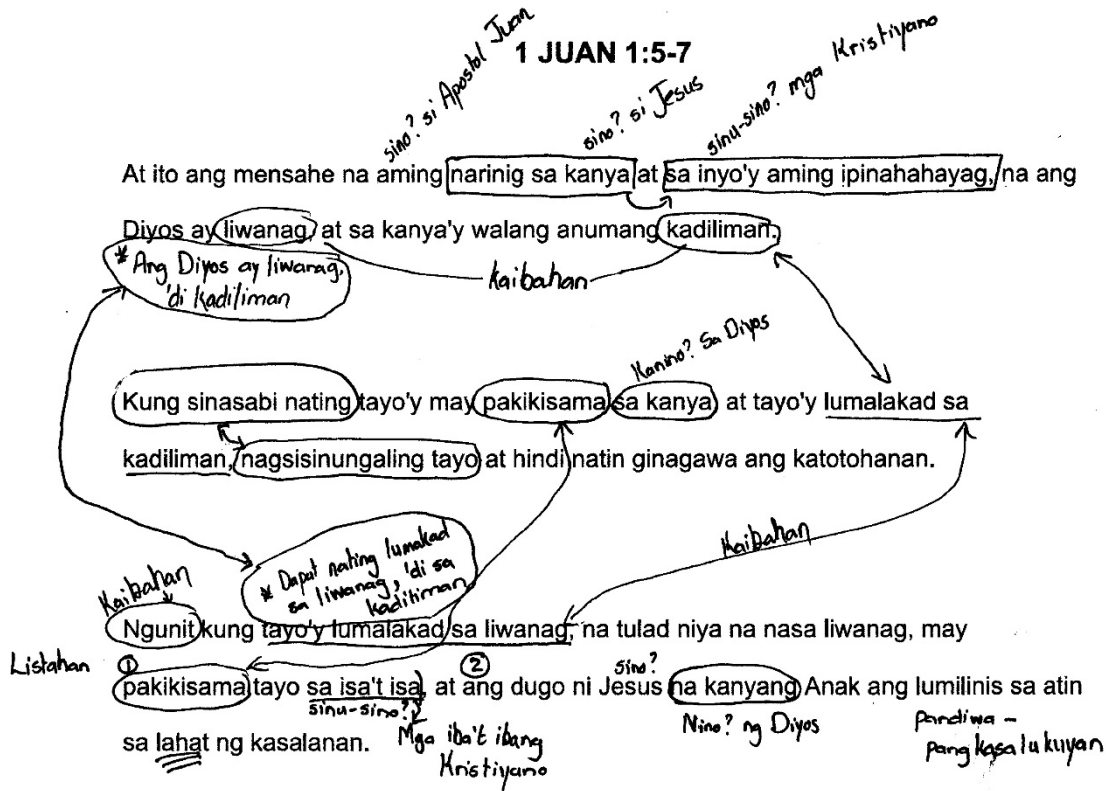
Natutuhan na ng maraming tao ang kapangyarihan ng paggamit ng mga salita ng Banal na Kasulatan at gawin itong panalangin. Sikaping gamitin at gawing panalangin ang mga talatang ito sa mga personal na panalangin:

- Mga Awit 23 - isang panalangin para sa patnubay at proteksyon ng Dios
- Isaias 40:28-31 - isang panalangin para sa lakas ng Dios
- Mga Taga Filipos 4:8-9 - isang panalangin para sa maka-Dios na kaisipan

⁴⁸ Awit 119:27.

⁴⁹ Awit 119:33.

Obserbasyon sa 1 Juan 1:5-7

Pag-uulit: liwanag, kadiliman, pakikisama, lumalakad

Kaibahan: lakad sa liwanag, o lakad sa kadiliman

Listahan:

- may pakikisama... at ang dugo ni Jesus ang lumalinis sa atin... kung tayo'y lumalakad sa liwanag.
- Narinig at ipinahahayag kayo (Si Juan)

Aralin 2 Pangunahing Puntos

(1) Simulan ang proseso ng pag-oobserba sa pamamagitan ng pag-aaral ng isang talata. Magtanong ng maraming mga katanungan hangga't maaari sa mga talata.

(2) Ang mga hakbang upang mapabuti ang iyong kakayahan ng pag-oobserba ay kinabibilangan ng:

- Basahin para sa pag-unawa.
- Magtanong habang nagbabasa.
 - Sino?
 - Ano?
 - Saan?
 - Kailan?
- Basahin ng pauli-ulit.
- Pag-aralan ang grammar. Hanapin ang:
 - Pandiwa
 - Pangngalan
 - Pang-uri
 - Prepositional Phrases
 - Pang-ugnay
- Maghanap ng mga espesyal na detalye sa teksto. Hanapin ang:
 - Mga inuulit na salita
 - Pagkakaiba
 - Paghahambing
 - Listahan
 - Pagpapahayag ng Layunin
 - Conditional Clauses/Sugnay na may Kundisyon
- Manalangin habang nagbabasa.

Takdang Aralin

(1) Gumawa ng isang listahan ng mga obserbasyon sa Josue 1:8. Isulat ang talata sa isang papel at pagkatapos ay magsimulang magtanong: "Sino, ano, atbp." Gamit ang sample na ibinigay sa naunang pahina at ang mga alituntunin sa araling ito, gumawa ng maraming mga obserbasyon hangga't maaari. Sa yugtong ito, hindi mo binibigyang kahulugan ang talata o naghahanda ng balangkas ng sermon. Hinahanap mo lamang ang mga detalye sa talata.

(2) Para sa higit pang pagsasanay, sundin ang parehong proseso sa Mateo 28:18-20.

Aralin 3

Unang Hakbang: Pagmamasid Pagtingin sa Mas Malaking Bahagi

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang estudyante ay dapat:

- (1) Mapansin ang kahalagahan ng konteksto kapag binabasa ang Kasulatan.
- (2) Maging mas sensitibo sa layunin at hangarin ng mga may-akda ng Biblia sa pamamagitan ng pag-oobserba ng mga detalye na binibigyang diin sa isang libro.
- (3) Magsanay ng pag-oobserba sa mas malaking bahagi ng Banal na Kasulatan.
- (4) Magkolekta ng impormasyon sa isang chart para sa karagdagang pag-aaral.

Panimula

Ang ilang pagbabasa ay hindi mahalaga; binabasa natin ang isang nobela upang lumipas ang oras sa isang mahabang paglalakbay. Ang ilang pagbabasa ay hindi gaanong mahalaga; binabasa natin ang dyaryo upang manatiliing nalalaman ang nangyayari sa ating mundo. Ang ilang pagbabasa ay may walang hanggang kahalagahan; binabasa natin ang Biblia upang marinig ang tinig ng Dios. Isinulat ni Pablo na ang Kasulatan ay kapaki-pakinabang para sa pagtuturo, pagsaway, pagtutuwid, at pagtuturo sa katuwiran.⁵⁰ Dahil dito, binabasa natin nang maingat ang Biblia, at nakikinig sa pagsasalita ng Dios.

Sa Aralin 2, gumawa tayo ng mga obserbasyon tungkol sa mga indibidwal na mga talata. Sa araling ito, pag-aaralan natin ang mas malaking mga talata. Ang mga ito ay maaaring mga talata, mga kabanata, o isang buong aklat. Sa makasaysayang salaysay, ang isang mas malaking talata ay maaaring isang buong kuwento. Sa mga ebanghelyo, maaari tayong mag-aral ng isang talinghaga, himala, o sermon. Sa isang liham, ang isang mas malaking talata ay maaaring isang yunit na nakatutok sa isang solong tema.

Ang Biblia ay hindi orihinal na nahahati sa mga kabanata at mga talata. Noong ika-13 siglo, hinati ni Stephen Langton ang Biblia sa mga kabanata upang gawing mas madali ang pag-aaral. Noong ika-16 na siglo, inilimbag ni Robert Estienne ang isang Biblia na nahahati sa mga talata. Ang mga kabanata at mga talata na hati-hati ay tumutulong sa pag-aaral sa Biblia; gayunpaman, hindi sila laging tumutugma sa natural na dibisyon ng teksto. Huwag pahintulutan ang mga dibisyon ng kabanata na makontrol ang iyong pag-aaral; sundin ang natural na dibisyon ng teksto sa lohikal na mga talata.

⁵⁰ 2 Tim. 3:16-17.

Sa araling ito, pag-aaralan natin ang isang talata, Nehemias 1:4-11. Magbibigay ito ng isang modelo para sa iyong pag-aaral sa hinaharap. Matututuhan natin ang maraming paraan upang pag-aaralan ang isang talata. Pag-isipang hindi angkop sa bawat aklat ang bawat uri ng pag-aaral. Ang kabanatang ito ay magbibigay sa iyo ng isang kahon ng mga tool na gagamitin. Habang pinag-aaralan mo ang isang libro ng Biblia, kakailanganin mong magpasya, "Aling tool ang pinakamainam para sa librong ito?"

Paghahanap ng Konteksto ng isang Talata

Nehemias 1:4-11:

"Sa sandaling marinig ko ang mga salitang ito, umupo ako at umiyak at tumangis nang ilang araw, at nagpatuloy ako ng pag-aayuno at pananalangin sa harapan ng Dios ng langit.

"At sinabi ko, 'O PANGINOONG Dios ng Langit, ang dakila at kamangha-manghang Dios na tumutupad sa kasunduan at may pag-ibig sa mga umiibig sa inyo at sumusunod sa inyong mga utos, pakinggan po ninyo ako at buksan ninyo ang inyong mata, upang dinggin ang panalangin ng iyong lingkod na ngayon ay dumadalangin sa iyo sa araw at gabi, para sa iyong bayan ng Israel na iyong lingkod, na nagpapahayag ng mga kasalanan naming mga Israelita, nang aming pagkakasala laban sa inyo: ako at ang sambahayan ng aking mga ninuno ay nagkasala. Gumawa kami ng kasamaan laban sa inyo at hindi iningatan ang inyong mga utos, ang mga batas, at ang mga patakaran na iyong iniutos sa iyong lingkod na si Moises.

'Alalahanin po ninyo ang salita na iyong iniutos sa iyong lingkod na si Moises, na nagsasabi, "Kung kayong mga Israelita ay hindi magiging matapat, pangangalatin ko kayo sa ibang mga bansa, Ngunit kung manunumbalik kayo sa akin, at tutupad sa aking mga utos at gagawin ito, bagaman kayo ay itinaboy sa pinakamalayong mga lugar, mula roon ay titipunin ko sila at dadalhin sila sa lugar na aking pinili, upang panatilihin ang aking pangalan doon."

'Sila ang iyong mga tagapaglingkod at ang iyong mga mamamayan, na iyong tinubos sa pamamagitan ng iyong dakilang kapangyarihan at ng iyong malakas na kamay. Oh Panginoon, dinggin po ninyo ang dalangin ng iyong lingkod, at sa dalangin ng iyong mga lingkod na nasisiyahang igalang ang iyong pangalan, at bigyan mo ng tagumpay ang iyong lingkod sa araw na ito, at bigyan mo siya ng awa sa paningin ng taong ito.'

"Ngayon ako ay tagapagsilbi ng inumin ng hari."⁵¹

Kapag nag-aaral ng isang talata, kailangan nating tukuyin ang konteksto kung saan nangyayari ang talata. Ang Nehemias 1:4 ay tumutukoy sa simula ng kabanata. "Sa sandaling narinig ko ang mga salitang ito...." Ito ay nangangailangan na tingnan natin ang mga nakaraang mga talata.

⁵¹ *ESV.*

Ang Nehemias 1:1 ay nagbibigay ng konteksto para sa aklat ng Nehemias. *"Ang mga salita ni Nehemias na anak ni Hacalias. Ito ang nangyari sa buwan ng Chislev, sa ikadalawampung taon, habang ako ay nasa Susa, ang tanggulang bayan."* Nagbigay ng mga tanong ang Aralin 2 upang itanong kapag nag-aaral ng talatang ito.

Sino? *"Si Nehemias, ang anak ni Hachalias."* May isa pang Nehemias na nabanggit sa aklat na ito (Neh 3:16). Ang pangalan ng mag-anak ("anak ni Hacalias") ay nagpapakita kung sino ang tinutukoy dito na Nehemias.

Kailan? *"...sa buwan ng Chislev, sa ikadalawampung taon."* Mula sa isang diksyunaryo ng Biblia, natutunan natin na ang Hebreong buwan ng *Chislev* ay katumbas ng Nobyembre hanggang Disyembre. "Sa ikadalawampung taon" ay hindi sapat ang sinasabi sa atin dahil hindi natin alam kung ang tinutukoy ng may-akda ay ang ikadalawampung taon ng buhay ni Nehemias, ang ikadalawampung taon ng ilang makasaysayang pangyayari, o iba pang sanggunian. Sa puntong ito, maaari nating ilagay ang isang marka ng tanong sa tabi ng talatang ito. Sa Nehemias 2, matututuhan natin ang sagot; *"Sa ikadalawampung taon ni Haring Artaxerxes."* Nagsisimula si Nehemias sa Nobyembre/Disyembre ng ikadalawampung taon ng paghahari ni Haring Artaxerxes.

Saan? Si Nehemias ay *"nasa Susa ang tanggulang-bayan/citadel."* Mula sa isang diksyunaryo ng Biblia o atlas, nalaman natin na may dalawang palasyo sa Persia. Ang palasyong pang-tag-init ay matatagpuan sa Ek-batana. Ang palasyong pang-taglamig ay isang marangyang palasyo sa Susa. Ang aklat ay nagsisimula habang si Nehemias ay kasama ni Haring Artaxerxes sa kanyang palasyo na pangtag-lamig sa Susa.

Kung ikaw ay nag-aaral ng isang teksto sa iyong computer, makakatulong na i-reformat ang talata upang ipakita ang kaugnayan sa pagitan ng bawat pangungusap. Ang paragraph ay magiging mukhang ganito:

*Ang mga salita ni Nehemias na anak ni Hacalias. Ngayon nangyari ito
Sabuwan ng Chislev,
sa ika-dalawampung taon,
habang ako ay nasa Susa ang tanggulang-bayan/citadel...*

Ang Talata 1 ay nagbibigay ng kalagayan para sa aklat ni Nehemias. Ang mga talata 2 at 3 ay nagpapakita ng kalagayan para sa panalangin ni Nehemias. Habang si Nehemias ay nasa Susa, *"Si Hanani, isa sa aking mga kapatid, ay dumating kasama ang ilang mga lalaki mula sa Juda."* Nagtanong si Nehemias ng dalawang bagay.

*At tinanong ko sila
tungkol sa mga Hudyo na nakatakas, na nakaligtas sa pagkatapon, at
tungkol sa Jerusalem.*

Bilang tugon, iniulat ng mga lalaki mula sa Juda ang dalawang problema:

- "Ang nalabi doon sa lalawigan na nakaligtas sa pagkatapon ay nasa malaking problema at kahihyan."
- "Ang pader ng Jerusalem ay wasak, at ang mga pintuang-daan nito ay nawasak ng apoy."

Ito ay nagpapakita ng mga problema na nag-udyok sa panalangin ni Nehemias. Matapos pag-aralan ang konteksto ng panalangin, handa na tayong magsimulang mag-observa tungkol sa panalangin mismo.

Ano ang Kailangang Hahanapin Kapag Binabasa ang isang Talata

Ang iyong mga obserbasyon sa isang talata ay nakasalalay sa estilo ng pangungusap. Ang makasaysayang salaysay ay kasama kung *sino*, kung *ano*, kung *kailan*, at kung *saan* na mga katanungan. Ang isang doktrinal na pangungusap ay may kasamang mga tanong na may kaugnayan sa pagtuturo.⁵²

Ang Nehemias 1:5-11 ay isang panalangin. Kabilang sa kanyang panalangin ang:

- *Papuri* sa "dakila at kahanga-hangang Dios na tumutupad sa kasunduan."
- *Paghingi ng tawad* para sa "mga kasalanan ng mga Israelita, ng aming pagkakasala laban sa iyo."
- Ang *petisyon* batay sa pangako ng Dios na "kung manunumbalik kayo sa akin... ay titipunin ko sila at dadalhin sila sa lugar na aking pinili, upang panatilihin ang aking pangalan doon."

Sa yugtong ito mahalagang tandaan ang mga hindi pangkaraniwang detalye sa pagngungusap. Ang panalangin ni Nehemias ay sinusundan ng isang detalye sa biyograpiya: "*Ngayon ako ay tagapamahala sa inumin ng hari.*" Ito ay tila hindi importante sa simula, ngunit ang impormasyong ito ay magiging mahalaga habang nauunawaan ang pagsasalaysay.

Kung pag-aaralan natin ang terminong "tagapamahala ng iumin" sa isang diksyunaryo ng Biblia, malalaman natin na ang isang tagapamahala ng inumin ay higit pa sa isang lingkod; siya ay isang opisyal ng mataas ang ranggo at isang pinagkakatiwalaang katiwala ng hari.⁵³

⁵² Karamihan sa mga materyal na ito ay hinango sa Kabanata 3 ng J. Scott Duvall and J. Daniel Hays, *Grasping God's Word* (Grand Rapids: Zondervan, 2001).

⁵³ J. D. Douglas, *New Bible Dictionary*, (2nd edition), (Wheaton: Tyndale House, 1982).

Ano ang mga detalye na dapat sundin sa isang talata? Tingnan ang:

"Pangkalahatan hanggang sa Tiyak" na Mga Relasyon

Maraming talata ang nagsisimula sa isang pangkalahatang ideya na pagkatapos ay nabubuo na may mga tiyak na detalye. Sinusuportahan ng mga detalyeng ito ang pangkalahatang pahayag na may karagdagang paliwanag.

Ang pangkalahatan patungo sa partikular na relasyon ay pangkaraniwan sa mga sulat ni Pablo. Sa Galacia 5:16 ay pinaghahambing ang buhay sa Espiritu at ang buhay sa laman; "Sinasabi ko nga, Lumakad ka sa Espiritu, at nang hindi nyo mapagbigyan ang pagnanasa nglaman." Ang pangkalahatang pahayag na ito ay sinusuportahan ng isang serye ng mga detalye. Ang 5:19-21 ay tumutukoy sa mga gawa ng laman; 5:22-23 ay nagpapakita sa bunga ng Espiritu.

Ang ilang mga narratives ay sumusunod sa "pangkalahatan patungo sa tiyak" na pattern. Sinusunod ng Genesis 1 at 2 ang pattern na ito, umuusad mula sa pangkalahatang pahayag patungo sa mga tiyak na detalye. Ito ay may tatlong hakbang:

1. Ibinigay ng Gen. 1:1 ang pangkalahatang pahayag: "Sa simula nilikha ng Dios ang langit at ang lupa."
2. Ang Gen 1:3-31 ay nagbibigay ng higit pang mga detalye ng paglikha. Sa unang araw, nilikha ng Dios ang liwanag; Sa pangalawang araw, pinaghiwalay ng Dios ang tubig mula sa kalangitan; atbp.
3. Ang Gen. 2 ay mas partikular. Ang tagapagsalaysay ay gumagalaw mula sa pangkalahatang paglikha ng mundo patungo sa tukoy na paglikha ng tao. Ang kuwento ay makitid mula sa buong mundo patungo sa isang partikular na lugar, ang Hardin ng Eden. Kahit na ang pangalan para sa Dios ay nagbabago. Ginagamit ng Genesis 1 ang pangalan "Dios," isang unibersal na pangalan ng kapangyarihan. Ginagamit ng Genesis 2 ang pangalang "PANGINOONG Dios," isang personal na pangalan na nagpapakita ng kanyang matalik na kaugnayan kay Adan at Eba.⁵⁴

Ang pattern na ito ay karaniwang gumagalaw mula sa pangkalahatan patungo sa tiyak. Ang pagkakasunud-sunod minsan ay pabaligtad, lumilipat mula sa partikular patungo sa pangkalahatan. Sa 1 Corinto 13, ibinigay ni Pablo ang mga partikular na detalye ng pagmamahal sa mga talata 1-12. Ang kabanata ay nagtapos sa isang pangkalahatang pahayag na nagbubuo sa pagtuturo ni Pablo: "At ngayon ay manatili kayo sa pananampalataya, pag-asa, pag-ibig sa kapwa, ang tatlong ito; ngunit ang pinakadakila sa mga ito ay pag-ibig. "

⁵⁴ Ang Hebreong pangalan na *Elohim* ay isinalin sa Dios sa Ingles na Biblia; ito ay isang universal, majestic na pangalan. Ang Hebreong pangalan na *Jehovah* ay isinalin na PANGINOON sa Tagalog na Biblia; ito ang personal na pangalan na inihayag sa Exodo 3:14.

Mga Seksyon ng Tanong at Sagot

Kapag ang isang talata ay nagsisimula sa isang katanungan, ang natitirang bahagi ng talata ay dapat basahin sa liwanag ng pambungad na tanong. Ang format na ito ay pangkaraniwan sa Roma. Para sa mga nagtatalo na ang biyaya ay pinahihintulutan ang makasalananang pamumuhay, si Paul ay nagtanong, "Ano ngayon ang masasabi natin? Magpapatuloy ba tayo sa kasalanan, upang madagdagan ang biyaya?" Pagkatapos ay ipinakita niya na ang biyaya ng Dios ay nagpapalakas sa Kristiyano para sa tagumpay laban sa kasalanan, "Hindi ito pinahihintulutan ng Dios. Paano kaya tayo, na mga patay sa kasalanan, ay patuloy na mamumuhay sa pagkakasala?"⁵⁵

Ang Ebanghelyo ni Marcos ay madalas na gumagamit ng istrakturang ito. Sa Marcos 2:1-3:6, limang episode ang nagsisimula sa mga tanong. Apat na beses, nagtatanong ang mga kalaban. Sa bawat pagkakataon, tumugon si Jesus nang may pagtatanggol. Sa huling episode, nagtanong si Jesus ng isang katanungan na hindi masagot ng mga Pariseo. Pansinin kung paano nagbibigay ito ng istraktura sa malaking seksyon na ito. Kung wala ito, binabasa natin ang limang mga indibidwal na kuwento. Kapag nakita natin ang istraktura na nabuo sa pamamagitan ng mga tanong at sagot, ang limang kuwento ay nagbibigay ng isang patotoo sa messianic na awtoridad ng Anak ng Tao.

Pagpapagaling ng isang paralitiko (Mk. 2:1-12)

Tanong: "Sino ang maaaring magpatawad ng mga kasalanan kundi ang Dios lamang?"

Sagot: Ipinakita ni Jesus ang kanyang awtoridad sa pamamagitan ng pagpapagaling sa paralitiko.

Ang Pagkain kasama ng makasalanan (Mk. 2:13-17)

Tanong: "Bakit siya kumakain kasama ng mga maniningil ng buwis at mga makasalanan?"

Sagot: "Hindi ako naparito upang tawagin ang matuwid, kundi ang mga makasalanan upang magsisi."

Pag-aayuno (Mk. 2:18-22)

Tanong: "Bakit ang mga alagad ni Juan at mga alagad ng mga Pariseo ay nag-aayuno, ngunit ang iyong mga alagad ay hindi nag-aayuno?"

Sagot: "Hangga't kasama nila ang ikakasal, hindi sila maaaring mag-ayuno."

Mga batas sa araw ng Sabbath (Mk. 2:23-28)

Tanong: "Bakit ginagawa ng(mga disipulo) ang hindi ayon sa batas sa Sabbath?"

Sagot: "Ang Anak ng Tao ay panginoon kahit na sa araw ng Sabbath."

⁵⁵ Rom. 6:1-2.

Pagpapagaling sa araw ng Sabbath (Mk. 3:1-6)

Tanong (mula kay Jesus): "Matuwid ba sa Sabbath ang gumawa ng mabuti o gumawa ng masama?"

Sagot (mula sa mga kalaban ni Jesus): "Ngunit sila ay tahimik."

Pag-uusap

Ang mga ebanghelyo ay madalas na naglalarawan ng pag-uusap sa pagitan ni Jesus at ng mga nakapaligid sa kanya. Magkakaroon tayo ng mas mahusay na pag-unawa sa pagtuturo ni Jesus sa pamamagitan ng pagtatanong tulad ng:

- Sino ang mga kalahok sa pag-uusap?
- Anu-ano ang mga taong nagmamasid at nakikinig sa pag-uusap? Paano sila tumugon?
- Anong di-pagkakasundo o sitwasyon ang nagbigay inspirasyon sa pag-uusap?

Ang Mateo 21:23-22:46 ay nagpapakita ng isang serye ng mga pag-uusap sa pagitan ni Jesus at ng kanyang mga kalaban. Ang bawat grupo ay nagtanong ng mga tanong na idinisenyo upang mahuli si Jesus.

- Una, tinanong ng mga lider ng relihiyon ang kanyang awtoridad (Mateo 21:23-46).
- Ang mga Pariseo at Herodian (mapait na mga kaaway) ay nagsama upang bitagin siya ng isang katanungan tungkol sa mga buwis (Mateo 22:15-22).
- Ang mga Saduceo (na hindi naniniwala sa pagkabuhay na muli) ay nagtanong tungkol sa kasal pagkatapos ng pagkabuhay na mag-uli (Mateo 22:23-32).
- Ang mga Pariseo ay muling nagtangka sa pamamagitan ng isang tanong tungkol sa mga utos (Mateo 22:34-40).
- Sa wakas, tinapos ni Jesus ang paghaharap sa pamamagitan ng pagtatanong sa kanila ng isang katanungan na hindi nila masagot (Mateo 22:41-46).

Ang mga taong naroon ay nanonood habang ang bawat grupo ay sinisikap na linlangin si Jesus, at nasaksihan nila kung paano pinatatahimik ni Jesus ang bawat nagtatanong. "At nang marinig ito ng mga taong naroon, ay namangha sila sa kaniyang aral."⁵⁶

Ang paguusap/talakayan ay mahalaga sa aklat ng Job. Kabilang sa aklat na ito ang mga pag-uusap sa pagitan ng Dios at ni Satanas, sa pagitan ni Job at ng kanyang mga kaibigan, at sa pagitan ni Job at ng Dios.

Ang buong aklat ng Habakkuk ay binubuo ng isang pag-uusap sa pagitan ng propeta at ng Dios. Ang aklat ay nakabalangkas tulad nito:

⁵⁶ Mateo 22:33, *ESV*.

Mga tanong ni Habacuc: Bakit pinahihintulutan ng Dios ang kasalanan ng Juda (1:1-4)?

Sumagot ang Dios: Tatalunin ng Babilonia ang Juda (1:5-11).

Mga tanong ni Habacuc: Paano gagamitin ng Dios ang masamang Babilonia upang hatulan ang Juda (1:12-2: 1)?

Sumagot ang Dios: Dapat mabuhay si Habakuk sa pamamagitan ng pananampalataya sa mga layunin ng Dios (2:2-20).

Emosyonal na Tono

Ang emosyonal na tono ay tumutukoy sa mga emosyon na ipinapahayag ng may-akda. Ang Kasulatan ay higit pa sa abstract na impormasyon; ito ang kuwento ng relasyon sa pagitan ng isang mapagmahal na Dios at ng mga tao na kanyang nilikha. Ang nasabing intimate relationship ay mayroong emosyon. Binibigyang pansin ng maingat na mambabasa ang mga emosyon ng may-akda.

Upang makita ang emosyonal na tono ng isang talata, panoorin ang mga salitang nagpapahiwatig ng damdamin (magalak, panunuya, tumangis, atbp.) O relasyon (ama, anak, anak na babae, atbp.). Makinig sa diwa ng may-akda at ng mga character sa salaysay.

Isabuhay ang Aralin

► Basahin ang Filipos 1:1-8 na sinusundan ng Galacia 1:1-9. Ano ang emosyonal na tono ng bawat talata? Mula sa mga pagpapakilala, ano ang maaari mong mahulaan tungkol sa kaugnayan ni Pablo sa iglesia sa Filipos at sa mga iglesia sa Galacia?

Ano ang Kailangang Hahanapin Kapag Binabasa ang isang Buong Aklat

Habang binabasa natin ang buong aklat, hinahanap natin ang istruktura at pangunahing tema ng aklat. Ang mga bagay na dapat obserbahan sa yugtong ito ay kinabibilangan ng:

Mga Bagay na Binibigyang-diin

Maaari nating malaman kung ano ang binibigyang-diin sa isang libro sa pamamagitan ng pag-oobserba:

Ang haba ng Espasyo

Ang haba ng espasyo na ibinibigay ng isang libro sa isang paksa ay madalas na nagpapakita kung ano ang mahalaga sa may-akda. Sa Genesis, apat na tao (sina Abraham, Isaac, Jacob, at Jose) ang pinag-aralan sa mga kabanata 12-50. Inihahambing ito sa labing-isang kabanata lamang upang masakop ang buong kuwento ng Paglikha, ang Pagkahulog, ang Baha, at ang Tore ng Babel. Ang pagbibigay-pansin sa detalyeng ito sa yugto ng pagmamasid ay maghahanda sa atin na magtanong ng "Bakit?" sa yugto ng pagbibigay kahulugan.

Habang binabasa natin ang aklat ni Nehemias, mapapansin natin na ang panalangin ay nagtataglay ng sentral na bahagi sa aklat. Sa bawat mahalagang sandali sa buhay ni Nehemias, nanalangin siya. Sa pagpansin nito, handa tayong mas maunawaan ang katangian ni Nehemias.

Ang nakasaad na layunin

Sa ilang mga libro, sinasabihan tayo ng may-akda ng layunin ng pagsulat. Nagsisimula ang Mga Kawikaan sa isang napakahabang pahayag ng layunin ni Solomon sa pagsulat nitong koleksyon ng karunungan.⁵⁷ Ipinahayag ng Ebanghelyo ni Juan ang kanyang layunin: “upang maniwala ka na si Jesus ang Cristo, ang Anak ng Dios, at sa pamamagitan ng paniniwala maaari kang magkaroon ng buhay sa pamamagitan niya.”⁵⁸

Ang pagkakasunod-sunod ng mga materyal

Sa makasaysayang mga pagsasalaysay, ang pagkakasunod-sunod ng materyal ay maaaring magpakita ng layunin ng may-akda. Sinasabi sa 2 Samuel 1-10 ang kuwento tungkol sa matagumpay na pamumuno ni David. Itinala sa 2 Samuel 11 ang kasalanan ni David kay Bathsheba. Mula sa puntong iyon, sinundan ng 2 Samuel ang mga problema na dumarating sa kaharian ni David. Ang may-akda ng 2 Samuel ay nagpapakita na ang mga problemang ito ay paghatol ng Dios para sa kasalanan ni David.

Ang Nehemias ay nahahati sa tatlong malalaking seksyon. Sa Nehemias 1-6, muling itinayo ni Nehemias ang mga pader ng lunsod. Inilista ng Nehemias 7-12 ang mga ipinatapon na nagbalik sa Jerusalem at isinalaysay ang pagpapanibago ng tipan. Tinalakay sa Nehemias 13 ang mga problema na nagbalik-balik pagkatapos ng ikalawang pagbabalik ni Nehemias sa Jerusalem. Ang pagkakasunod-sunod na ito ay nagpapakita na ang muling pagtatayo ng pisikal na pader ay hindi sapat; kailangan ng Judah ng muling pagbangon ng espirituwal upang matugunan ang mga problema na humantong sa pagpapatapon.

Mga Bagay na Naulit

Ang pag-uulit ay isa pang paraan kung saan maaaring bigyang-diin ng isang may-akda ng Biblia ang materyal.

Inulit-ulit na mga termino o talata

Ang salitang “tandaan” ay inulit sa buong aklat ni Nehemias. Hiniling ni Nehemias sa Dios na “alalahanin mo ang salita na iyong iniutos sa iyong lingkod na si Moises.”⁵⁹ Nang pinagbantaan ang mga tao sa Jerusalem, hiniling ni Nehemias sa kanila na “alalahanin ninyo ang Panginoon, na dakila at kamangha-mangha”⁶⁰ Tatlong beses, idinalangin ni Nehemias na alalahanin siya ng Dios at ang kanyang katapatan. Ang memorya ay mahalaga kay

⁵⁷ Kawikaan 1:2-6.

⁵⁸ Juan 20:31.

⁵⁹ Nehemias 1:8, *ESV*.

⁶⁰ Neh. 4:14, *ESV*.

Nehemias; kung ano ang ginawa ng Dios sa nakaraan ay nagbibigay ng pagtitiwala sa katapatan ng Dios sa hinaharap.

Muling pagpapakita ng mga tauhan

Lumilitaw na muli si Barnabas sa mga pangunahing punto sa buong Gawa. Sa bawat pagkakataon na lumitaw si Barnabas, nabubuhay siya sa kanyang palayaw, “Anak ng Pagpapalakas ng Loob.”⁶¹ Dinala ni Barnabas si Saul sa mga apostol at nagpapatotoo sa katotohanan ng pagbabalik-loob ni Saul.⁶² Kasama ni Saul, itinayo ni Barnabas ang iglesya sa Antioquia.⁶³ Sa kabila ng mga pag-aalinlangan ni Pablo, pinalakas ni Barnabas ang loob ng immature na si Juan Markos.⁶⁴ Ang mga paulit-ulit na pagpapakita ni Barnabas sa Mga Gawa ay nagpapakita kung paano natupad nang unang iglesya ang pagtatalagang ibinigay ni Jesus sa mga mananampalatayang alagad.

Inulit-ulit na insidente o pangyayari

Kabilang sa aklat ng Mga Hukom ang isang serye ng mga kuwento na nagpapakita ng pagbagsak ng Israel mula sa mga dakilang tagumpay sa ilalim ng pamumuno ni Josue sa mga kaguluhan sa lipunan. Pitong beses na paulit-ulit ang pag-ikot kung saan “ang mga anak ni Israel ay gumawa ng kasamaan sa paningin ng PANGINOON” at natalo ng kanilang mga kaaway. Sa bawat pagkakataon itinataas ng Dios ang isang hukom na nagliligtas sa kanila. Ang paulit-ulit na kuwento ay nagpapakita ng pananatiling pagbagsak ng bansa.

Isabuhay ang Aralin

► Basahin ang Awit 119:1-32. Ang bawat talata ay gumagamit ng ilang termino na tumutukoy sa Salita ng Dios. Mula dito, gumawa ng listahan na nagpapakita kung ano ang pinaniniwalaan ng salmista tungkol sa kahalagahan ng Salita ng Dios.

Pagbabago ng Direksyon

Ang “pagbabago ng direksyon” ay isang pagbabago ng diin ng manunulat. Halimbawa, ang direksyon ng mga sulat ni Pablo ay kadalasang nagbabago malapit sa gitna ng aklat. Nagsimula ang Efeso sa isang diin kung ano ang ginawa ng Dios para sa kanyang mga tao; binibigyang diin ng ikalawang bahagi ng Efeso kung ano ang gagawin ng bayan ng Dios sa pagsunod sa Dios.

Sa Efeso 1-3, ang mga mabubuting pandiwa ay nagpapakita kung ano ang ginawa ng Dios para sa kanyang mga mamamayan. Ang Dios ay:

- Pinagpala tayo (1:3).
- Pinili tayo (1:4).
- Itinakda tayomula pa sa simula (1:5).

⁶¹ Mga Gawa 4:36.

⁶² Mga Gawa 9:27.

⁶³ Mga Gawa 11:22-26.

⁶⁴ Mga Gawa 12:25 at 15:36-39.

- Tinanggap tayo sa pamamagitan ng kanyang pinakamamahal (1:6).

Simula sa Efeso 4:1, sinasagot ni Pablo ang responsibilidad ng mananampalataya na mamuhay sa paraang karapat-dapat sa gawaing pagtubos ng Dios para sa atin. Sa Efeso kabanata 4-6, marami sa mga pandiwa ay mahalaga. Inutusan tayo ni Pablo na:

- Magsalita ng katotohanan (4:25)
- Huwag pighatiin ang kalooban ng Banal na Espiritu (4:30)
- Lumakad sa pag-ibig (5:2)
- Lumakad nang maingat(5:15)
- Igalang ang iyong ama at ina (6:2)
- Isuot ang baluti ng Dios (6:11)

Ang pagbabago ng direksyon mula sa pagsasaya sa kung ano ang ginawa ng Dios para sa atin patungo kung paano tayo dapat mamuhay bilang tugon sa kanyang biyaya ay nakikita sa mga pandiwa. Ang maingat na pagmamasid sa gayong mga pagbabago ay maghahanda sa atin upang maipaliwanag nang wasto ang mensahe ni Pablo sa Efeso.

Pampanitikang Istraktura

Bagaman maraming iba't ibang mga paraan kung saan ang isang aklat ay maaaring maayos, ang tatlong uri ng pampanitikang istraktura ay madaling makilala.⁶⁵Sa susunod na aralin, pag-aaralan natin nang mas detalyado ang mga istrakturang pampanitikan.

Biographical Structure

Ang mga aklat sa kasaysayan ay madalas na nakaayos sa mga pangunahing tauhan. Ang pagmamarka ng istraktura ay nagpapakita ng pangkalahatang pattern ng aklat. Halimbawa:

Genesis 12-50: Apat na Dakilang Tao	
Mga Kabanata	Tao
12-25	Abraham
25-26	Isaac
27-36	Jacob
37-50	Jose

⁶⁵ Ang materyal na ito ay hinalaw mula sa Kabanata 15 ng *Living By the Book* ni Howard G. Hendricks at William D. Hendricks (Chicago: Moody Publishers, 2007).

Sinusundan ng 1 at 2 Samuel ang pagtanyag at pagbagsak ng unang dalawang hari ng Israel, sina Saul at David.

1 & 2 Samuel: Mga Unang Hari ng Israel	
Mga Kabanata	Pagtaas/Pagtanggi ng Mga Hari
1 Samuel 1-8	Si Samuel
1 Samuel 9-12	Pagtanyag ni Saul
1 Samuel 13-31	Pagbagsak ni Saul at Pagtanyag ni David
2 Samuel 1-10	Mga Tagumpay ni David
2 Samuel 11-24	Mga Paghihirap ni David

Geographical Structure

Ang geogpical ay nagbibigay ng istraktura para sa ilang mga libro. Ang isang atlas ng Biblia ay makatutulong sa pagbalangkas ng istraktura ng mga aklat na ito.

Exodo: Paglalakbay ng mga Israelita	
Sipi	Lokasyon
1:1 - 3:16	Israel sa Ehipto
13:17 - 18:27	Israel sa disyerto
19 - 40	Israel sa Bundok Sinai

Inatasan ni Jesus ang kanyang mga alagad na maging kanyang mga saksi “sa Jerusalem, at sa buong Judea, at sa Samaria, at hanggang sa dulong bahagi ng mundo.”⁶⁶Sinusundan ng aklat ng Mga Gawa ang katuparan ng unang iglesya sa pagtupad ng pagpapahayo/commission.

Mga Gawa: Nakarating sa Mundo Ang Ebanghelyo	
Mga Kabanata	Lokasyon
1-7	Sa Jerusalem
8-12	Sa Judea at Samaria
13-28	Sa Dulo ng Mundo

⁶⁶ Mga Gawa 1:8.

Historical or Chronological Structure

Ang ilang mga libro ay nakabalangkas sa mga pangunahing makasaysayang pangyayari, karaniwan nasa chronological na pagkakasunod-sunod. Ang pagmamarka ng mga pangyayaring ito ay nagbibigay ng pangkalahatang ideya ng aklat.

Sinusundan ng aklat ni Josue ang pananakop at pananatili sa Canaan. Ang istruktura ng Josue ay sumusunod sa pangunahing mga pangyayari sa pananakop.

- Pagtawid papunta sa Canaan (1–5)
- Pagdakip sa Jericho (6)
- Pagkatalo sa Ai (7–8)
- Muling Pakikipagtipan sa Shechem (9)
- Ang Pagsakop sa Timog (10)
- Ang Pagsakop sa Hilaga (11–12)
- Ang Paghahati-hati at Pananatili sa Lugar (13–23)
- Muling Pakikipagtipan sa Shechem (24)

Ang layunin ni Juan sa pagsulat ng kanyang ebanghelyo ay nakasaad sa dulo ng aklat. “At marami pang ibang mga palatandaan ang tunay na ginawa ni Jesus sa harapan ng kanyang mga alagad, na hindi nakasulat sa aklat na ito. Ngunit ang mga ito'y isinulat, upang kayo'y maniwala na si Jesus ay ang Cristo, ang Anak ng Dios; at sa paniniwala ay maaaring kang magkaroon ng buhay na walang hanggan sa pamamagitan ng kanyang pangalan.”⁶⁷ Ang ebanghelyo ni Juan ay nakaayos sa paligid ng pitong himala na nagawa ang kanyang layunin. Ang pitong “palatandaan” ay nagbibigay ng istruktura para sa buong aklat:

- Ginawang alak ang tubig(2:1-12)
- Pagpagaling ng anak ng opisyal (4:46-54)
- Pinagaling ang lalaki sa Bethesda (5:1-47)
- Pagpapakain sa 5,000 (6:1-4)
- Paglakad sa tubig (6:15-21)
- Pinagaling ang lalaking ipinanganak na bulag (9:1-41)
- Pagbuhay kay Lazarus (11:1-57)
- Pagkabuhay na Mag-uli ni Jesus (20:1-31)

Pagtingin sa Malaking Larawan

Sa puntong ito, naobserbahan natin ang mga detalye tungkol sa mga indibidwal na talata, mas malaking mga pangungusap, at buong mga aklat.⁶⁸ Ang pangwakas na hakbang sa yugto ng pag-ooobserba ay ang ayusin ang mga obserbasyon sa isang format na madaling gamitin. Isa sa mga pinakamahusay na paraan upang gawin ito ay ang paglalagay ng materyal sa isang tsart ng buod. Nagpapakita ito ng mga koneksyon sa loob ng malalaking

⁶⁷ Juan 20:30-31.

⁶⁸ Ang materyal na ito ay nakabatay sa Kabanata 24-25 of Howard Hendricks and William D. Hendricks, *Living By the Book* (Chicago: Moody Publishers, 2007).

seksyon ng Kasulatan. Nagbibigay din ito ng malinaw na buod bilang paghahanda para sa yugto ng pagbibigaykahulugan ng pag-aaral ng Biblia.

Maraming iba't ibang mga paraan upang maisaayos ang tsart na ito. Ang mga kategorya na kasama sa isang chart ay nakasalalay sa estilo ng talata na iyong pinag-aaralan. Sa seksyong ito, gagamitin natin ang ilang mga uri ng mga chart upang ipakita kung paano makakatulong ang isang chart sa pag-aaral ng Biblia.

Pag-Chart ng isang Serye ng Mga Magkakaugnay na Kaganapan

Nabanggit ko na sa simula na ang mga dibisyon ng kabanata ay hindi laging parallel ang istraktura ng isang libro. Ang isang chart na nagpapakita ng kaugnayan ng mga kaganapan ay maaaring magpakita ng pagkakaisa ng isang serye ng mga kaganapan sa maraming kabanata. Ito ay madalas na nagpapakita ng mga paghahambing o mga kaibahan sa pagitan ng mga pangyayari.

Ang Marcos 4:35-5:42 ay nagpapakita ng isang serye ng apat na himala. Sa mababaw na tingin ang mga kaganapan ay mukhang hindi magkakaugnay. Gayunpaman, kung ihahambing mo ang apat na mga kuwento, makikita mo na ang mga kuwento ay nagpapakita ng pagkakaiba sa pagitan ng kawalan ng pananampalataya ng mga alagad ni Jesus sa bagyo at ng pananampalataya ng ilang hindi inaasahang tao: isang lalaking sinaniban ng masamang espiritu, isang babae na may isang isyu sa pagdurugo , at ang pinuno ng sinagoga. Ipinakita ni Marcos na ang mga alagad ay mga saksi sa bawat isa sa mga kwento ng dakilang pananampalataya. Tingnan ang apat na kwento na magkakatabi:

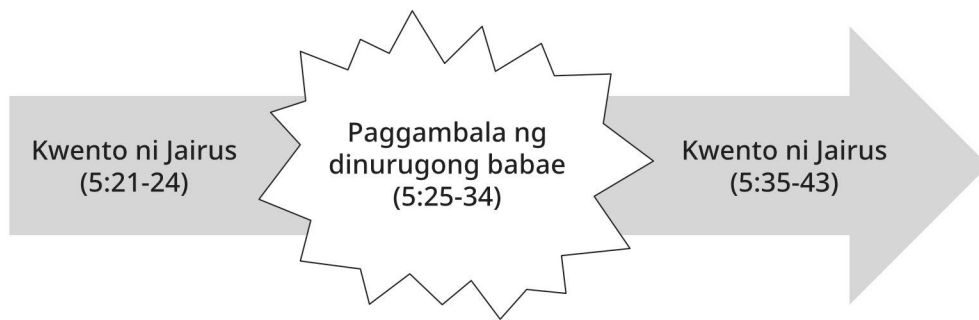
Apat na Himala		
Ang Himala	Mga Tao sa Kwento	Papel/Gampanin ng Pananampalataya
Pagpapahinto sa Bagyo	<ul style="list-style-type: none"> • Si Jesus • Ang Mga Alagad 	Ang mga alagad ay walang pananampalataya (4:40).
Pagpapagaling ng isang sinaniban ng masamang espiritu	<ul style="list-style-type: none"> • Si Jesus • Ang Sinaniban • Ang Taong Bayan • Ang Mga Alagad (nakasaksi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Sinamba siya ng sinaniban (5:6) at nagpahayag para sa kanya (5:18-20). • Tinanggihan siya ng taongbayan. (5:10).
Pagpapagaling sa Dinurugong Babae	<ul style="list-style-type: none"> • Si Jesus • Ang Babae • Ang mga Alagad(nakasaksi) 	Ang babaeng may pananampalataya at nagtulak sa kanyang hipuin siya (5:28, 34).
Pagbuhay sa Anak ni Jairus	<ul style="list-style-type: none"> • Si Jesus • Si Jairus at kanyang anak • Ang Mga Nagdadalamhati • Si Pedro, si Santiago at si Juan 	Si Jairus ay may pananampalataya (5:23).

Ikaw Naman

Maghanda ng chart base sa Mateo 13:1-23.

1. Basahin ang kwento ng tatlong ulit.
2. Mag marka ng maraming mga obserbasyon na maaari mong mahanap.
3. Punan ang chart na may pangunahing mga ideya sa talinghaga.

Tandaan, ang *chart ay hindi ang layunin*; ang chart ay isang kasangkapan upang tulungan kang mag-aral *at mag-aplay* ng Salita ng Dios sa iyong buhay. Ang layunin ng pag-aaral ng Bibliya ay ang pagbabago. Sa pag-aaral ng talinghagang ito, magtanong, "Anong uri ng lupa ako? Pinapayagan ko ba ang Salita ng Dios na magbunga sa aking buhay?"

Mateo 13:1-23 - Ang Talinghaga ng mga Lupa			
Uri ng Lupa	Paglago	Mga humahadlang sa Paglago	Resulta
Sa daanan	Walang paglago—ang binhi ay tinangay palayo.	Ang kawalan ng pang-unawa sa katotohanan. Masyadong matigas ang lupa.	Walang bunga

Ikaw Naman

Basahin ang Marcos 5:21-43. Ito ay isang kuwento na naglalaman ng dalawang himala. Ang kuwento ng babaeng dinurugo ay gumambala sa kuwento ni Jairus at ng kanyang anak na babae. Ano ang mga paghahambing at kaibahan sa pagitan ng dalawang kuwentong ito? Ang istraktura ay itsurang ganito:

Pag-Chart ng isang Buong Libro

Ang chart ay maaaring makatulong sa pagbuod ng isang buong libro. Ipinapakita nito ang malaking larawan ng aklat. Sa paghahanda ng isang chart, basahin ang buong libro nang maraming beses. Hanapin ang mga malalaking seksyon. Habang binabasa mo, markahan ang paulit-ulit na mga salita, mga tanong at mga sagot, at iba pang relasyon na nagpapakita ng istraktura ng aklat.

Isang Pag-aaral ng 1 Pedro Pagpapalakas-loob para sa Nagdurusang mga Binanal		
Kaligtasan (1:1–2:10)	Pagpapasakop (2:11–3:12)	Pagdurusa (3:13–5:11)
<ul style="list-style-type: none"> • Mga Pribilehiyo ng kaligtasan (1:2-12) • Mga Bunga ng kaligtasan (1:13-25) • Mga Proseso ng kaligtasan (2:1-10) 	<ul style="list-style-type: none"> • Sa bansa (2:13-25) • Sa pamilya (3:1-12) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bilang isang mamamayan (3:13-4:6) • Bilang mananampalataya (4:7-19) • Bilang pastol (5:1-11)
Ang Kapalaran ng Kristiyano	Ang Tungkulin ng Kristiyano	Ang Disiplina ng Kristiyano

Ang tatlong malalaking seksyon ng 1 Pedro ay magkakaugnay. Hindi natin mauunawaan ang pagdurusa (3:13-5:11) hangga't hindi tayo nagpapasakop sa kalooban ng Ama (2:11-3:12); hindi tayo magpapasakop sa Ama hangga't hindi natin nalalaman ang Kanyang kapangyarihang makapagligtas (1:1-2:10).

Ikaw Naman

Maghanda ng isang chart sa Efeso. Ang chart na ito ay tutulong sa iyo na subaybayan ang apat na tema sa sulat ni Pablo. Nagbigay ako ng isang halimbawa. Kapag tapos ka na, magtanong:

- Ano ang kaugnayan sa pagitan ng bawat tema?
- Ang isa ba sa mga temang ito ay higit na nangingibabaw kaysa sa iba?
- Paano nakaugnay ang bawat tema sa pangkalahatang istraktura ng aklat?

Ang Tema	Mga Talata sa Tema	Buod ng Katuruan ni Pablo
Biyaya		
Si Satanas/ Masamang Espiritu	2:1-2	
Ang Ating Paglakad		
Panalangin		

Aralin 3 Pangunahing Puntos

(1) Ipinagpatuloy mo ang proseso ng pag-oobserbasa pamamagitan ng pag-aaral ng isang talata at pagkatapos, ng isang buong libro. Ang Biblia ay hindi orihinal na nahahati sa mga kabanata at mga talata. Dapat mong tiyakin na sinusunod mo ang natural na dibisyon ng teksto sa iyong pag-aaral.

(2) Kapag nagbabasa ng talata, hanapin ang:

- General papunta sa particular na mga relasyon
- Mga seksyon ng Tanong at sagot.
- Talakayan/Mga Pag-uusap
- Emosyonal na tono

(3) Kapag nagbabasa ng isang buong libro, hanapin ang

- Mga bagay na binibigyang diin. Maaaring bigyang-diin ng manunulat ang mga bagay sa pamamagitan ng:
 - Anghaba ng espasyo na iniukol dito
 - Ang nakasaad na layunin
 - Ang pagkakasunod-sunod ng materyal
- Mga bagay na inulit-ulit.
 - Mga naulit na salita o talata
 - Mga paulit-ulit na paglitaw ng mga tauhan.
 - Mga naulit na insidente o pangyayari
- Pagbabago ng direksyon
- Pampanitikang istruktura
 - Biographical structure
 - Geographical structure
 - Historical or chronological structure

(4) Ang paggawa ng isang chart ng isang bahagi ng Banal na Kasulatan o isang buong libro ay maaaring magbigay-linaw sa istruktura.

Takdang Aralin

Sa Aralin 1, pumili ka ng isang talata ng Banal na Kasulatan upang pag-aralan sa panahon ng kursong ito. Sapagsunod sa mga hakbang na ibinigay sa araling ito, gumawa ng maraming mga obserbasyon hangga't maaari sa Banal na Kasulatan na iyong pinili. Tandaan, hindi mo binibigyang kahulugan ang talata o naghahanda ng balangkas ng sermon. Naghahanap ka lang ng mga detalye sa mga pangungusap. Kung ito ay kapaki-pakinabang, maghanda ng isang chart na nagbubuod ng iyong mga obserbasyon. Kung ikaw ay nag-aaral bilang isang grupo, ibahagi ang iyong mga obserbasyon sa iyong susunod na pagkikita.

Aralin 4

Ikalawang Hakbang: Pagbibigay-kahulugan Panimula

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang mag-aaral ay dapat :

- (1) Maunawaan ang kahalagahan ng maayos na pagbibigay-kahulugan sa Banal na Kasulatan.
- (2) Makita ang ilang mga hamon na nagpapahirap sa Biblical na pagbibigay-kahulugan.
- (3) Malaman ang mga bitag na maaaring humantong sa hindi tamang pagbibigay-kahulugan.
- (4) Pagpapanatili ng kapakumbabaan at pag-ibig sa kapwa sa Biblical na pagbibigay-kahulugan.

Panimula

Naaalala mo ba si Gene mula sa Aralin 1? Binabasa ni Gene ang Biblia araw-araw, ngunit hindi niya narinig ang tinig ng Dios sa pamamagitan ng kanyang binabasa? Ano ang mali? Si Gene ay walang proseso para sa pagbibigay-kahulugan sa kanyang nabasa. Nagbabasa siya, ngunit hindi niya naiintindihan.

Ang Gawa 8 ay nagkukuwento tungkol sa isang tao na nagbasa rin, ngunit hindi nakauunawa. Si Felipe, isang diyakono sa unang iglesya, ay pinangunahan ng Banal na Espiritu sa daan ng disyerto mula sa Jerusalem patungo sa Gaza. Doon nakilala niya ang isang opisyal ng Ethiopia na pabalik mula sa pagsamba sa templo sa Jerusalem. Ang opisyal ay nagbabasa mula sa aklat ng Isaias habang naglalakbay siya.

“Bigyan mo ako ng pang-unawa at susundin ko ang iyong mga utos; oo, tutuparin ko iyon ng aking buong puso.”
- Awit 119:34

Tinanong ni Felipe ang manlalakbay na ito, “Nauunawaan mo ba ang iyong binabasa?” Sumagot ang eunuko, “Paano ko maunawaan, maliban kung may gumagabay sa akin?” Habang ipinapaliwanag ni Felipe ang Salita ng Dios, naniwala ang lalaki kay Jesus bilang Anak ng Dios at nabautismuhan bilang isang bagong mananampalataya.

Napakahalaga na malaman kung paano bibigyang-kahulugan ang nabasa natin. Sa susunod na mga aralin ay pag-aaralan natin ang proseso ng pagbibigay-kahulugan ng Banal na Kasulatan. Matututuhan natin ang mga praktikal na hakbang para sa pagbibigay-kahulugan.

Ang Kahalagahan ng Pagbibigay-kahulugan

Sinasabi ni Ravi Zacharias ang kwento ng tatlong baseball umpire na tinatalakay ang kanilang papel sa laro. Sinabi ng unang umpire, "May mga bola at mayroong mga strikes. Tinatawag ko sila sa ano sila." Sa umpire na ito, mayroong layunin na katotohanan. May mga bola at mga strikes; ang trabaho ng umpire ay upang ipahayag kung ano ang totoo.

Sinabi ng ikalawang umpire, "May mga bola at mayroong mga strikes. Tinatawag ko sila sa paraang nakikita ko sila." Alam ng umpire na ito na may isang layunin na katotohanan, ngunit kinikilala rin niya ang mga limitasyon ng kanyang kaalaman. Napagtatanto niya na maaaring mali siya sa kanyang pagkaunawa sa katotohanan.

Sinabi ng ikatlong umpire, "May mga bola at mayroong mga strikes, ngunit wala silang ibig sabihin hanggang sa tawagin ko sila." Hindi nakikilala ng umpire na ito ang anumang layunin na katotohanan. Ipinipilit niya na ang tanging katotohanan sa laro ay ang katotohanan na nilikha niya. Pahayag lamang niya na siya lang ang gumagawa ng isang bagay na totoo. Ito ang postmodern na pananaw ng katotohanan; walang ganap na katotohanan sa pahayag.

Nakakalungkot, maraming Kristiyano ang naniniwala na ang Banal na Kasulatan ay walang layunin na kahulugan. Sinasabi nila, "Kung ano ang totoo para sa iyo ay maaaring hindi totoo para sa akin." Sa ganitong pananaw, ang bawat mambabasa ay lumilikha ng kanilang sariling "katotohanan."

Ang ikalawang umpire sa kuwento ni Dr. Zacharias ay nagbabalanse ng dalawang mahahalagang katotohanan:

1. May isang ibig-sabihin ang layunin ang Banal na Kasulatan. Ganito ang sabi ni Howard Hendricks, "'Ang ibig sabihin' nito ay hindi ang ating pansariling saloobin ang ginagamit sa pagbasa sa teksto ngunit ang layunin ng katotohanan ng Dios ang dapat gamitin sa pagbasa ng teksto."⁶⁹ Ang ating trabaho bilang mga mambabasa ay mahanap ang katotohanan ng Dios sa teksto.
2. Ang aking pagbibigay-kahulugan ay maaaring mali. Dahil dito, dapat kong mapagpakumbabang kilalanin ang mga limitasyon ng aking pang-unawa.

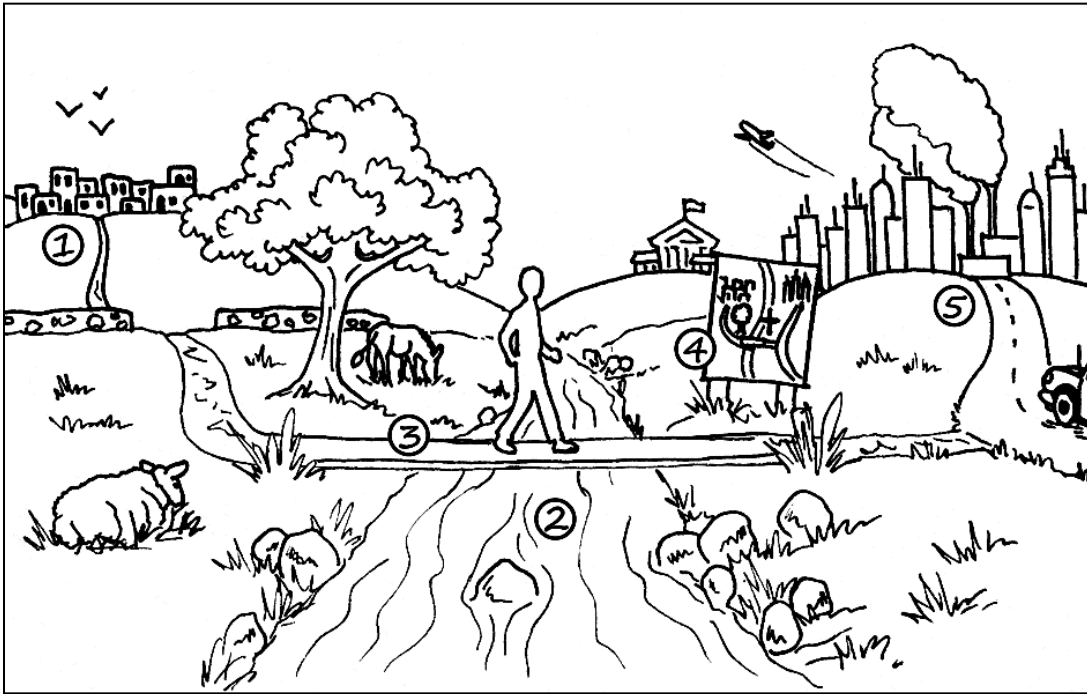
Sa yugto ng pag-oobserba, itinatanong natin, "Ano ang nakikita ko sa teksto?" Sa yugto ng pagbibigay-kahulugan, itinatanong natin, "Ano ang ibig sabihin ng teksto?" Kasunod nito, tinitingnan natin ang aplikasyon ng Banal na Kasulatan sa ating buhay.

Sinimulan natin ang proseso ng pagbibigay-kahulugan sa pamamagitan ng pagtatanong, "Ano ang ibig sabihin ng Banal na Kasulatan sa sumulat?" Inihahanda nitong itanong natin, "Ano ang kahulugan ng Banal na Kasulatan sa akin?"

⁶⁹ Howard G. Hendricks and William D. Hendricks. *Living By the Book*. Chicago: Moody Publishers, 2007, 201.

Mga Hamon sa Wastong Pagbibigay-kahulugan

Maraming mga hamon sa isang modernong mambabasa na nagpapaliwanag ng isang sinaunang teksto tulad ng Biblia. Ang oras at distansya na naghiwalay sa atin mula sa orihinal na may-akda ang nagpapahirap sa ating pagbibigay-kahulugan. Nagsasalita tayo ng ibang wika. Ang kultura natin ay naiiba kaysa sa kultura ng mga may-akda ng Biblia. Isang aklat-aralin ang nagpapakita ng ganitong hamon:⁷⁰

Ang larawang ito ay nagpapakita ng mga hamon na kasangkot sa pagbibigay-kahulugan sa Biblia para sa ating panahon. Ang Biblia ay isinulat para sa isang sinaunang mundo (1). Ang unang mga mambabasa ay nanirahan sa ibang kultura kaysa sa mambabasa ngayon. Ang ilog (2) na naghihiwalay sa kanilang mundo mula ngayon ay mas mahirap para sa atin na maunawaan ang Biblia. Ang ilog na ito ay binubuo ng mga pagkakaiba sa pagitan ng ating kultura at ng mundo ng Biblia. Ano ang mga pagkakaiba sa pagitan ng isang modernong mambabasa at ang orihinal na may-akda?

Wika

Ang Bibliya ay isinulat sa tatlong wika: Hebreo, Griego, at Aramaiko. Sa kasalukuyan, karamihan sa atin ay nagbabasa ng Biblia sa ating sariling wika. Lumilikha ito ng distansya sa pagitan natin at ng may-akda. Ang sinumang sumubok na magsalita ng pangalawang wika ay nauunawaan ang mga kahirapan ng wika.

⁷⁰ Image: "Interpreting the Bible" drawing by Anna Boggs, available from <https://www.flickr.com/photos/sgc-library/52377290578>, licensed under CC BY 2.0. Concept from J. Scott Duvall and J. Daniel Hays, *Grasping God's Word: A Hands-On Approach to Reading, Interpreting, and Applying the Bible* (Grand Rapids: Zondervan, 2012).

Kultura

Katulad ng kahirapan sa wika ay ang kahirapan sa pagkakaiba ng kultura. Ang mga taongmay-akda ng Banal na Kasulatan ay bahagi ng isang kultura na mas naiiba kaysa sa ating mundo. Habang pinag-aaralan natin ang Banal na Kasulatan, dapat nating tanungin, “Ano ang matututuhan ko tungkol sa kultura ng sinaunang mundo na makatutulong sa akin na mas maunawaan at mabigyang-kahulugan ang mensahe ng Biblia?”

Heograpiya

Ang mga pangyayari sa Biblia ay nangyari sa totoong mga taong naninirahan sa tunay na lugar. Kapag mas mahusay na naiintindihan natin ang geography, mas mahusay nating makakayanang matawid ang ilog na naghahati sa ating mundo at sa kanilang mundo.

Ang malaman na ang kalsada sa pagitan ng Jericho at Jerusalem ay dumadaan sa isang mapanganib na lugar na bulubundukin ay nagpapaliwanag ng pag-iingat ng pari at Levita. Nagbibigay din ito ng pagpapahalaga sa pakikiramay ng isang Samaritano na nagtaya ng kanyang kaligtasan upang tulungan ang isang nasugatang estranghero.⁷¹

Marahil ay itinatanong ng mga mambabasa, “Bakit pinagdudahan ng mga alagad ang kakayahan ni Jesus na magpakain ng 4,000 sa Marcos 8 matapos siyang magpakain ng 5,000 sa Mark 6?” Ang isang mapa ay nagbibigay ng isang sagot. Sa Marcos 7, naglalakbay si Jesus sa Decapolis, isang lugar na puno ng mga Gentil. Ang tanong para sa mga alagad ay hindi, “*Kaya bangpakainin ni Jesus ang mga taong ito?*” sa halip, “*Pakakainin ba niya sila?*” Hindi sila naniniwala na karapat-dapat ang mga Gentil sa parehong himala. Hindi pa nila nauunawaan na si Jesus ay dumating para sa sangkatauhan.

	Marcos 6	Marcos 7	Marcos 8
Lugar	Galilea	<i>PAGLALAKBAY</i>	Decapolis
Mga tao	Judio	-	Gentil

Sinasabi sa Marcos 4 kung paano pinatahimik ni Jesus ang bagyo sa Dagat ng Galilea. Sa isang atlas ng Biblia, natutunan natin na ang Dagat ng Galilea ay isang malaking lawa, 210 metro sa ibaba ng antas ng dagat. Dahil ang mas mataas na elevation sa paligid ng lawa ay nagsisilbing isang funnel, ang mga hangin ay madalas na lumilikha ng marahas na bagyo sa loob ng ilang minuto. Bilang mga mangingisda na gumugol ng kanilang buhay sa dagat na ito, ang mga alagad ay sanay na sa marahas na bagyo. Ang katotohanan na natakot sila para sa kanilang buhay ay nagsasabi sa atin na ito ay hindi isang ordinaryong bagyo. Ito ay isang hindi pangkaraniwang napakalakas na bagyo, ngunit ito ay hindi nangailangan ng maraming salita mula kay Jesus upang ang dagat ay maging “higit na kalmado.” Hindi

⁷¹ Lucas 10:25-37.

kataka-takang sinabi nila, "Anong uri ng tao ito, kahit na ang hangin at ang dagat ay sumusunod sa kanya?"⁷²

Literatura

Gusto kong magbasa ng maraming iba't ibang uri ng mga libro. Ang bawat uri ng panitikan ay dapat basahin sa ibang paraan. Kung nagbabasa ako ng isang libro tungkol sa teolohiya, guguhitan ko ang mahahalagang pangungusap, maghahanap ng mga salita na hindi ko maintindihan, at mamarkahan ang mga ideya para sa karagdagang pag-aaral. Kung nagbabasa ako ng isang simpleng kuwento, mabilis kong i-scan ang aklat. Ang paraan ng pagbasa ko ay depende sa uri ng panitikan.

Ang parehong bagay ay totoo sa Banal na Kasulatan. Kapag binasa natin ang Roma, kailangang maingat nating sundan ang argumento ni Pablo habang ipinakikita niya kung paano tayo ginagawang tama sa Dios. Kapag binabasa natin ang isang talinghaga, nakikinig tayo sa isang tagapagkwento na nagtuturo sa pamamagitan ng isang kahanga-hangang kuwento.

Ngayon, bumalik sa larawan sa pahina 58. Kahit na ang isang ilog ng wika, kultura, heograpiya, at literatura ay naghihiwalay sa atin, ang Bibliya ay may mensahe na nagsasalita sa lahat ng kultura. Ito ang tulay (3) sa kabila ng ilog. Ang tulay ay binubuo ng mga prinsipyo na itinuturo ng Biblia. Ang mga prinsipyong ito ay nalalapat sa lahat ng kultura sa bawat edad.

Hinihilingan tayo ng mapa (4) na isaalang-alang kung nasaan tayo sa kuwentong biblikal. Kung binabasa natin sa Lumang Tipan, matututuhan natin na ang pagparito ni Cristo ay katuparan ng marami sa mga propesiya at mga batas. Ito ay magbabago kung paano natin bibigyang kahulugan ang mga talatang ito ng Banal na Kasulatan.

Sa wakas, dumating tayo sa ating mundo ngayon (5). Sa hakbang na ito, itatanong natin kung paano isasabuhay/ilalapat sa ating mundo ang prinsipyong natagpuan natin.

Bibisitahin nating muli ang chart na ito sa mga aralin sa hinaharap. Sa ngayon, dapat mong malaman ang mga hakbang. Pag-aaralan natin ang bawat hakbang sa mga susunod na aralin.

Maging Mapagbantay! Mga bitag para sa Nagbibigay-kahulugan sa Biblia

Maraming mga bitag para sa nagbibigay-kahulugan sa Bibliya. Kabilang sa mga bitag na ito ay:

Maling Pagbasa sa Teksto

May ilang mangangaral angnangaral na ayon daw kay Pablo, "Ang salapi ay ang ugat ng lahat ng kasamaan." Ngunit hindi ito sinabi ni Pablo! Sinabi niya, "Sapagkat *ang pag-ibigsa*

⁷² Marcos 4:36-41.

pera ay isang ugat ng lahat ng uri ng kasamaan.⁷³ Posible na magkaroon ng *pera* nang hindi nagmamahal dito, at posible na mahal in ang *pera*, kahit na wala kang maraming *pera*. Ang babala ni Pablo ay hindi lamang tungkol sa *pera*; ito ay tungkol sa isang puso na kontrolado ng pag-ibig sa *pera*.

Mali ang pagkakabasa ng ilang mga Kristiyano sa Awit 37:4 upang sabihin, "Ipinangako ng Dios na ibibigay sa akin ang mga hangarin ng aking puso. Gusto kong maging mayaman, kaya gagawin akong mayaman ng Dios." Sinabi ng Salmista, "Magalak ka sa *PANGINOON*; at ibibigay niya sa iyo ang mga hangarin ng iyong puso." Ipinangako ng awit na kung tayo ay nagagalak sa Panginoon, ang Dios ang magbibigay sa atin ng kagalakan - ang Panginoon. Nang maglaon, ipinangako ni Jesus na kung tayo ay gutom at uhaw sa katuwiran, mapupuno tayo - ng katuwiran.⁷⁴ Hindi ito isang pangako ng pinansiyal na kasaganaan; ito ay isang pangako ng isang bagay na mas mahusay-*espirituwal* na kasaganaan.

Ang unang hakbang na natutunan natin sa kursong ito ay *Pag-oobserba*. Ang ating mga obserbasyon ay dapat na wasto o ang ating pagbibigay-kahulugan ay magiging mali. Mag-ingat na huwag mamaling basahin ang teksto. Sinabi ng isang tao na ang unang tatlong hakbang ng pag-aaral sa Biblia ay:

1. Basahin ang teksto.
2. Basahin muli ang teksto.
3. Pagkatapos ng hakbang 2 - basahin muli ang teksto!

Pagbaluktot sa Teksto

Sa buong kasaysayan, binabaluktot ng mga huwad na guro ang Banal na Kasulatan upang ipagtanggol ang kanilang mga pagkakamali. Nagbigay ng babala si Pablo na may ilang mga tao na binabaluktot ang kanyang pagtuturo sa pagbibigay-katarungan sa pamamagitan ng pananampalataya lamang upang ipagtanggol ang kanilang pagnanais na magpatuloy sa sadyang kasalanan.⁷⁵ Nagkaroon ng panahon kung kailan ginamit ng ilang tao ang Banal na Kasulatan upang ipagtanggol ang pang-aalipin at maging ang Holocaust. Sa ngayon, may ilang mga ebanghelista ang bumabaluktot sa mga pangako ng Dios sa ebanghelyo ng kasaganaan na salungat sa katotohanan ng Banal na Kasulatan.

Nagbabala si Pedro sa mga nagbabaluktot ng Banal na Kasulatan "para na rin sa sariling pagkawasak nila"⁷⁶ Gayundin naman, binanggit ni Santiago ang mabigat na pananagutan ng mga nagtuturo.⁷⁷ Tayo na nagtuturo ng Biblia ay dapat mag-ingat na hindi natin baluktutin ang Banal na Kasulatan upang suportahan ang mga maling ideya.

⁷³ 1 Tim. 6:10, *ESV*.

⁷⁴ Mateo 5:6.

⁷⁵ Roma 6:1-2.

⁷⁶ 2 Pedro 3:16.

⁷⁷ Santiago 3:1.

Pagmamalabis na subjectivism⁷⁸

Ang kuwento ng tatlong umpires ay naglalarawan ng isa pang bitag para sa mga nagbibigay-kahulugan ng Biblia: ang ideya na ang lahat ng katotohanan ay subjective/ayon sa iyong paniniwala. Para sa mga naniniwala na ang lahat ng katotohanan ay depende sa iyong paniniwala/subjective, ang pag-aaral sa Biblia at paggamit ng isip ay hindi mahalaga. Sa halip, itinatanong lamang nila, "Ano sa *palagay/pakiramdam* ko ang ibig sabihin ng Banal na Kasulatan?" Habang ang damdamin at pakiramdam ay mahalaga, ang tunay na katotohanan ng Banal na Kasulatan ay nasa isinulat ng may-akda, hindi sa *nadarama ko* sa kanyang isinulat.

Isang guro ng Sunday school ang nagtanong sa klase, "Ano ang ibig sabihin ng salitang 'pananampalataya'?" Sumagot ang isang batang lalaki, "Ang pananampalataya ay ang paniniwala sa isang bagay na alam mong hindi totoo." Hindi naiintindihan ng batang ito ang pananampalataya. Ang pananampalataya sa Salita ng Dios ay hindi nangangahulugang "ang paniniwala sa isang bagay na alam mong hindi totoo." Ang pananampalataya ay ang tapat na pagtingin sa Banal na Kasulatan, paniniwala sa katotohanan ng Salita ng Dios, at pagtupad sa mahirap na gawain ng "tamang paggamit ng salita ng katotohanan."⁷⁹

Ang paggamit/paghawak sa Salita ng Dios ay nangangailangan na mahal in mo ang Dios nang iyong buong pag-iisip, Ito ay nangangailangan ng paghuhukay sa Salita upang hanapin ang malalalim na mga katotohanan ng Banal na Kasulatan.

Relativism

Ang relativism, ang ideya na ang kahulugan ng Banal na Kasulatan ay nagbabago sa paglipas ng panahon, ay may kaugnayan sa subjectivism.

Ibinibigay ni Howard Hendricks ang halimbawang ito. Itinuturo ng mga Ebanghelyo na si Jesus ay bumangon mula sa mga patay at nakita ng kanyang mga alagad. Sa 1 Corinto 15, itinuturo ni Pablo ang pagkabuhay na mag-uli ni Jesus bilang katibayan para sa ating sariling muling pagkabuhay sa hinaharap. Sa ngayon, itinatangi ng ilang iskolar ang katotohanan ng literal na muling pagkabuhay ni Jesus. Ang pagtanggap sa mga presuppositions ng isang mapag-alinlangang mundo, sinasabi nila, "Ang mga manunulat ng Ebanghelyo at si Pablo ay nangungusap tungkol sa isang espirituwal na muling pagkabuhay. Sa kanilang panahon, iniisip ng mga tao na posible ang pagkabuhay na mag-uli; sa ngayon alam natin ang totoo. Ipinakikita ng mga Ebanghelyo na si Jesus ay dapat 'mamuhay sa ating mga puso.'" Ito ay relativism; itinuturo nito na ang kahulugan ng Banal na Kasulatan ay nagbabago mula sa isang panahon hanggang sa isa pang panahon.

⁷⁸ Dahil limitado an gating kaalaman, an gaming interpretasyon ay palaging maglalaman ng isang antas ng subjectivism. Imposible para sa mga tao na ganap na objective (walang pinapanigan). Gayunpaman, possible na makilala hung panno naiimpluwensyahan ng aming mga subjective presupposisyon ang aming mga interpretasyon.

⁷⁹ 2 Tim. 2:15.

Totoo na ang Banal na Kasulatan ay *maisasabuhay* nang iba sa iba't ibang panahon. Gayunpaman, ang *kahulugan* ng Banal na Kasulatan ay di nababago. Ang ating trabaho bilang tagapagbigay ng kahulugan ay upang mahanap ang orihinal na mensahe ng teksto. Ang ating aplikasyon ngayon ay dapat na maging tapat sa orihinal na kahulugan.

Labisna Pagtitiwala

Ang subjectivism ay isang problema dahil sa kanyang palagay na walang mga ganap na katotohanan sa Banal na Kasulatan. Ang kabaligtaran problema ay panganib din: ang palagay na ang aking interpretasyon ay tama, na walang posibilidad ng pagkakamali. Pinag-aralan natin ang Salita upang makarating sa mga konklusyon tungkol sa kahulugan ng teksto; gayunpaman, dapat tayong magkaroon ng kapakumbabaan na tanggapin kapag mali ang ating mga konklusyon. Walang sinuman angnagtataglay ng lahat ng sagot.

Ang kapakumbabaan/kababaang-loob sa pagbibigay-kahulugan ay mahalaga. Habang pinag-aaralan mo ang Biblia, makikita mo ang mga lugar kung saan maging ang mga makadios na mga Kristiyano ay hindi nagkakasundo sa papanaw. Hindi ito palaging nangangahulugan na ang isang panig ay may "baluktot" na Banal na Kasulatan; maaaring ito ay isang tapat na hindi pagkakaunawaan sa pagitan ng dalawang panig na parehong nakatuon sa katotohanan ng Banal na Kasulatan. Dapat nating panatilihin ang kapakumbabaan tungkol sa ating sariling pagbibigay-kahulugan at kawanggawa tungkol sa pagpapakahulugan ng mga hindi sumasang-ayon sa atin.

Ikaw Naman

Nasa ibaba ang isang listahan ng mga maling mga salaysay tungkol sa kung ano ang sinasabi ng Banal na Kasulatan. Upang makakuha ng isang mas mahusay na pagpapahalaga para sa maingat na pagbabasa, hanapin ang teksto na kung saan ay baluktot sa bawat halimbawa at tandaan kung ano talaga ang sinasabi ng Bibliya. kinumpleto ko na ang unang halimbawa para sa iyo.

Ano ang Sinasabi ng Ilang Tao	Ano ang Sinasabi ng Biblia
"Ang Pera ay ang ugat ng lahat ng kasamaan."	"Ang pagmamahal sa pera ay ugat ng lahat ng uri ng kasamaan" (1 Tim
"Hindi kailanman inangkin ni Jesus na siya ay Dios."	
"Sinabi ng Biblia na ang pagtatrabaho ay isang sumpa."	
"Lahat ng relihiyon ay humahantong sa parehong layunin."	

Aralin 4 Pangunahing Puntos

(1) Ang hakbang ng "Pagbibigay-kahulugan" ay nagtatanong, "Ano ang kahulugan ng teksto?"

(2) Ang ilan sa mga hamon na nagpapahirap sa pagbibigay-kahulugan ay ang mga:

- Wika
- Kultura
- Heograpiya
- Literatura

(3) Ang ilang mga bitag na humantong/nagdudulot sa maling pagbibigay-kahulugan ay ang:

- Maling pagbasa sa Teksto
- Pagbaluktot sa Teksto
- Pagmamalabis na subjectivism
- Relativism
- Sobrang pagtitiwala

Aralin 5

Ikalawang Hakbang: Pagbibigay-kahulugan Konteksto

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang studyante ay dapat:

- (1) Maunawan ang kahalagahan ng pangkasaysayang-kultural na background para sa pagbibigay-kahulugan sa Banal na Kasulatan.
- (2) Sundin ang mga kongkretong mga hakbang para sa paglipat mula sa orihinal na setting ng teksto papunta sa mundo ngayon.
- (3) Makita ang mga dapat itanong sa iba't ibang genre ng Banal na Kasulatan.
- (4) Makita kung paano ang isang indibidwal na talata ay tumutugma sa nakapaligid na konteksto
- (5) Gamitin ang mga hakbang na ito sa isang napiling talata ng Banal na Kasulatan.

Panimula

► Ano ang isang trunk?

Ang iyong agarang sagot ay depende sa iyong background. Kung mahilig ka sa mga puno, malamang una mong naisip ang isang puno. Kung galing ka mula sa isang African safari, maaaring naisip mo ang isang elepante. Kung ikaw ay British at naghahanda para sa isang mahabang paglalakbay, malamang na naisip mo ang lagayan na iyong dadalhin sa biyahe. Kung ikaw ay isang tipikal na Amerikano, malamang na naisip mo ang luggage compartment ng iyong sasakyan. Ang kahulugan ay nangangailangan ng konteksto.

Ang isa sa mga pinakamahalagang aspeto ng pagbibigay-kahulugan ng Bibliya ay ang konteksto ng talatang pinag-aaralan natin. Sa araling ito matututuhan nating pag-aralan ang makasaysayang kultura-konteksto, ang kontekstong pampanitikan, at ang nakapalibot na biblikal na konteksto ng isang teksto. Sa pagtatapos ng aralin, pagsasanayan mong gamitin ang pagbibigay-kahulugan sa Banal na Kasulatan alinsunod sa bawat uri ng konteksto.⁸⁰

Ang Pangkasaysayan-kultural na Konteksto

► Mangyaring basahin ang 2 Timoteo 4:6-22.

⁸⁰ Karamihan sa mga materyal sa kabanatang ito ay mula sa Kabanata 6-7, J. Scott Duvall and J. Daniel Hays, *Grasping God's Word: A Hands-On Approach to Reading, Interpreting, and Applying the Bible* (Grand Rapids: Zondervan, 2012).

Sumulat si Pablo kay Timoteo, "Sikapin mong makarating bago dumating ang taglamig."⁸¹
Pakinggan ang kahilingan ni Pablo sa liwanag ng sumusunod na background:

- Si Pablo ay nasa isang Romanong bilangguan. Sa lalong madaling panahon siyaay papatayin dahil sa kanyang pananampalataya.
- Si Timoteoay nagmiministryo sa Efeso, daan-daang kilometro ang layo.
- Ang paglalakbay sa dagat ay mapanganib sa taglagas at imposible na sa taglamig. Para makarating si Timoteo bago ang taglamig, dapat siyang umalis kaagad matapos niyang matanggap ang liham na ito.

Ang makasaysayang konteksto ay nagdaragdag sa ating pagpapahalaga sa damdamin sa likod ng kahilingan ni Pablo. Sinasabi ni Pablo ang higit pa kaysa sa, "Mangyaring bumisita ka kung kailan ka maluwag." Siya ay nagmamakaawa sa kanyang espirituwal na anak, "Gusto kong makita kang muli bago ako mamatay. Kung maghihintay ka hanggang sa taglamig, magiging imposible ang paglalakbay. Mangyaring pumunta ka bago mahuli ang lahat." Ang sulat ay may parehong mensahe kahit na wala kang alam tungkol sa makasaysayang konteksto, ngunit ang konteksto ay nagpapakita ng kasidhian/kabigatan ng kahilingan ni Pablo.

Ang konteksto ng kasaysayan at pangkultura ay mahalaga sapagkat ang Dios ay hindi nagdikta ng Biblia sa isang "pangkalahatang wika." May dalawang mahalagang pahayag tungkol sa Banal na Kasulatan:

- (1) Ang mga prinsipyo ng Banal na Kasulatan ay totoo
para sa bawat tao
sa bawat lugar
sa bawat oras.
- (2) Ang mga prinsipyo ng Banal na Kasulatan ay ibinigay
sa isang partikular na tao
sa isang partikular na lugar
at sa isang partikular na oras.

⁸¹ 2 Tim. 4:9, *ESV*.

82

1	Ang kanilang bayan	Ang orihinal na mensahe ng Kasulatan
2	Ang ilog	Ang mga pangkasaysayan-pangkulturang pagkakaiba na naghiwalay sa ating mundo mula sa sinaunang mundo.
3	Ang tulay	Ang prinsipyong itinuturo sa teksto.
4	Ang mapa	Kaugnayan sa Bagong Tipan (para sa mga talata ng Lumang Tipan)
5	Ang ting bayan	Ang aplikasyon ng prinsipyo sa ating mundo.

Ang mas mahusay na pagkakaunawa natin sa pangkasaysayan at pangkulturang background ng Banal na Kasulatan, mas mahusay na maunawaan natin ang unibersal na mga prinsipyo ng Biblia.

Habang pinag-aaralan natin ang pangkasaysayan-kultural na konteksto, binabasa natin ang Biblia sa "kanilang bayan" upang maunawaan ang mensahe para sa orihinal na tagapakinig. Pagkatapos ay tinitingnan natin ang "ilog," mga pagkakaiba sa kultura na naghihiwalay sa

⁸² Image: "Interpreting the Bible" drawing by Anna Boggs, available from <https://www.flickr.com/photos/sgc-library/52377290578>, licensed under CC BY 2.0. Concept from J. Scott Duvall and J. Daniel Hays, *Grasping God's Word: A Hands-On Approach to Reading, Interpreting, and Applying the Bible* (Grand Rapids: Zondervan, 2012).

ating mundo at sa sinaunang mundo. Sa mas malalim na paghukay natin sa mundo ng Biblia, ay mas malinaw nating maririnig ang Salita ng Dios na nagsasalita sa ating mundo ngayon.

Ang pagbabasa ng Banal na Kasulatan sa kanyang orihinal na konteksto ay mahalaga sapagkat ito ang pundasyon para sa isang mahalagang prinsipyo para sa pagbibigay-kahulugan ng Biblia: **Ang anumang totoong pagbibigay-kahulugan ng isang teksto ng Biblia ngayon ay dapat na nakaayon sa orihinal na mensahe ng teksto.** Hindi ko dapat hanapin ang isang "kahulugan" na salungat sa orihinal na mensahe ng teksto.

Ano ang pangkasaysayan-kultural na konteksto? Ang pangkasaysayan-kulturang konteksto ay anumang bagay sa labas ng teksto na tumutulong sa atin na maunawaan ang teksto mismo. Kabilang dito ang mga tanong tulad ng:

- Ano ang katulad ng buhay para sa mga Israelita sa disyerto (ang konteksto para sa Exodo - Deuteronomio)?
- Ano ang kultura ng Palestino noong unang siglo (ang konteksto para sa mga Ebanghelyo)?
- Sino ang mga Judaizers na naging sanhi ng kaguluhan-sa-kalooban ni Pablo sa Galacia at Filipos?

Kabilang sa ilan sa mga dapat itanong kapag pinag-aaralan ang pangkasaysayan-kultural na konteksto ay:

(1) Ano ang Nalaman Natin Tungkol Sa Sumulat ng Biblia?

Yamang ang Dios ay nagsalita sa pamamagitan ng mga taong manunulat, ang kaalaman sa mga may-akda ay nakakatulong sa atin na mas maunawaan ang Salita ng Dios.

Kapag nagbabasa ng mga sulat ni Pablo, tandaan ang kanyang buhay bago ang pagbabalik-loob. Kapag inilarawan niya ang kanyang unang "pagtitiwala sa laman,"⁸³ nalalaman natin na ang mga Pariseo ay lubos na iginagalang dahil sa kanilang maingat na pagsunod sa Batas. Habang naaalaala natin ang kanilang pagpapaimbabaw at pagtanggap sa Jesus, dapat din nating tandaan ang kanilang pasidhing pagnanais na sundin ang kautusan ng Dios.

Sa kabilang banda, kapag inilalarawan ni Pablo ang kanyang sarili bilang ang "pinuno" ng mga makasalanan,⁸⁴ alalahanin na inuusig ni Pablo ang iglesia at ipinapapatay ang mga Kristiyano. Ito ay isang tao na namuhay sa alaala ng kanyang buhay bago makilala si Cristo sa daan patungong Damasco.

⁸³ Filipos 3:4-6.

⁸⁴ 1 Tim. 1:15.

Kapag nagbabasa ng Exodus, dapat nating malaman ang tungkol sa mga pribilehiyo ni Moises sa palasyo ni Paraon. Habang isinasaalang-alang natin ang luho ng buhay sa palasyo, ang Hebreo 11:25 ay nagiging mas makahulugan; "Sa halip pinili niya na magdusa sa kapighatian kasaman ng mga mamamayan ng Dios, kaysa sa tamasahin ang mga kasiyahan ng kasalanan sa loob ng isang panahon." Habang nakikita natin ang mga pagkakataong pang-edukasyon at kultural na tinatamasa ng batang si Moises, nakikita natin ang paghahanda ng Dios sa kanyang tagapaglingkod upang manguna sa isang dakilang bansa.

(2) Ano ang Nalaman Natin Tungkol sa Madla/Tagapakinig ng Biblia?

Kasama ng pag-aaral tungkol sa may-akda ng Bibliya, dapat nating matutunan nang mas higit ang tungkol sa orihinal na tagapakinig.

Karamihan ng materyal sa 1 at 2 Mga Cronica ay inulit mula sa Samuel at Mga Hari. Bakit? Isinulat ang Mga Cronica pagkatapos ng pagbabalik ng Israel mula sa pagkakatapon. Ipinapakita ng Mga Hari kung bakit pinahintulutan ng Dios ang Israel na magdusa ng kahatulan; Ipinakikita ng Mga Cronica na inaalagaan pa rin ng Dios ang kanyang mga mamamayan.

Nangaral si Jeremias sa mga araw sa panahon ng pagkawasak ng Jerusalem. Habang binabasa natin ang kanyang mensahe ng paghuhukom, dapat nating tandaan na ang ipinangakong paghatol ay hindi maiiwasan. Gayunman, sa Jeremias nabasa din natin ang pangako ng Dios, "Alam ko ang mga kaisipan/plano na inilaan ko para sa iyo, sabi ng PANGINOON, mga kaisipan/plano ng kapayapaan, at hindi ng kasamaan, upang bigyan ka ng isang pag-asa at magandang kinabukasan."⁸⁵ Ang pangakong ito ay hindi sa bisperas ng pagpapalaya, ngunit sa bisperas ng pagpapatapon. Ang plano ng Dios para sa kanyang mga mamamayan ay kinabibilangan ng paghatol na maghahatid sa kanila sa pagsisisi.

Ang sulat ng 1 Juan ay ipinadala sa mga Kristiyanong nakaharap sa isang maagang anyo ng Gnostisismo. Itinuro ng mga Gnostics na ang espiritu lamang ang mabuti; ang pisikal na bagay ay masama. Itinuro nila na si Jesus ay hindi tunay na tao; siya ay nagpakita lamang na tao. Pinaalalahanan ni Juan ang kanyang mga mambabasa na may pisikal na katawan si Jesus. "Na mula sa simula, na ating *narinig*, na ating *nakitang* ating mga mata, na ating *napagmasdan*, at *nahawakanng* ating mga kamay."⁸⁶

Itinuro din ng mga Gnostics na ang kaligtasan ay dumating sa pamamagitan ng lihim na kaalaman. Ipinakita ni Juan na dapat tayong sumunod upang magkaroon ng tunay na kaalaman sa Dios; "At dito ay nalalaman natin na kilala natin siya, kung sinusunod natin ang kanyang mga utos."⁸⁷ Ang kaalaman na nagdadala ng buhay na walang hanggan ay

⁸⁵ Jeremias 29:11.

⁸⁶ 1 Juan 1:1.

⁸⁷ 1 Juan 2:3.

kinakailangan ng pag-ibig; "Alam natin na tayo ay lumipat mula sa kamatayan tungo sa buhay, dahil mahal natin ang ating mga kapatid."⁸⁸

(3) Ano ang Nalalaman Natin Tungkol sa Pangkasaysayang Setting ng Aklat?

Minsan kaunti lamang ang alam natin tungkol sa may-akda o madla/tagapakinig, ngunit alam natin ang tungkol sa pangkalahatang setting ng kasaysayan. Hindi natin alam kung sino ang nagsulat ng aklat ni Ruth, ngunit alam natin na nangyari ang mga pangyayari "sa mga araw nang ang mga hukom ay namumuno."⁸⁹Ito ay isang panahon ng kaguluhan sa lipunan sa Juda. Itinatampok nito ang katapatan ni Ruth, isang biyudang Moabita.

Ang ginagampanan ng kamag-anak - manunubos sa Israel ay nagpapakita ng hindi pagiging makasarili ni Boaz sa pagpapakasal kay Ruth upang magbigay ng isang legal na tagapagmana para sa mga patay na anak ni Noemi. Isinakripisyo ni Boaz ang kanyang sariling mga karapatan sa ari-arian upang magbigay ng isang "anak na lalaki" para kay Naomi. Sa paggawa nito, napabilang si Boaz sa talaan ng angkan ni David.⁹⁰

Ang pangkasaysayang background ay mahalaga kapag binigyang-kahulugan ang aklat ni Jonas:

- Ang Nineveh ay ang kabiserang lungsod ng Assyria, ang pinakamapanganib na kaaway ng Israel.
- Malapit sa parehong panahon ng pangangaral ni Jonas sa Nineve, si Amos at si Oseas ay nagbabala tungkol sapaghatol ng Dios sa Israel na darating sa mga kamay ng mga taga-Asiria.

Mula sa pananaw ng tao, maaaring maintindihan ang pag-aatubili ni Jonas na mangaral sa mga taga-Asiria. Ang aklat ng Jonas ay nagpapakita ng pananaw ng Dios, ang pananaw ng Dios na nagmamahal sa buong sangkatauhan nang walang pag-aaalinlangan.

(4) Ano ang Nalaman Natin Tungkol sa Pangkulturang Setting ng Aklat?

Ang pangkasaysayan-pangkulturang kontekstong Banal na Kasulatan ay tumitingin din sa kaugaliang kultural ng biblical na mundo. Makakakuha tayo ng mga bagong pananaw sa mga talinghaga ni Jesus kapag binabasa natin ito ayon sa mga kaugalian ng unang siglong Palestina.

- Ang talinghaga ng Mabuting Samaritano ay kagulat-gulat sa isang Judiong tagapakinig. Ang mga tagapakinig ni Jesus ay hindi nasorpresa sa kabiguan ng mga lider ng relihiyon na tulungan ang isang nasugatang manlalakbay. Gayunpaman, inaasahan nila na ang tagapagligtas ay isang ordinaryong Judio, isang tao na "katulad

⁸⁸ 1 Juan 3:14.

⁸⁹ Ruth 1:1.

⁹⁰ Mateo 1:6, 16.

natin.” Sa halip, itinuturo ni Jesus sa kanilang masasamang kaaway, isang diskriminadong Samaritano, bilang modelo ng pagmamahal.

- Sa talinghaga ng Alibughang Anak, dapat nating tandaan/alalahanin na ang mga Judiong ama ay marangal/may dignidad. Sa pinakamabuti, maaaring salubungin ng ama ang kanyang anak na lalaki nang may pag-aatubili at pag-aalinlangan at pakinggan ang kanyang paghingi ng tawad; sa pinakamasama, ay itataboy niya ang kanyang anak. Sa halip, isinasantabi ng ama ang kanyang karangalan/dignidad sa kanyang kagalakan sa pagbabalik ng kanyang nawawalang anak. Ang pagkilos na ito ay labis na nakakagulat kaya’t ang ilang mga kultura sa silangan ay tinawag ang kuwentong ito na “Ang Talinghaga ng Tumatakbong Ama.” Sa katulad na paraan, ang ating Ama sa langit ay hindi naghihintay na tayo’y maging karapat-dapat tumanggap ng kapatawaran; Sa halip, hinahanap niya ang mga mapagrebeldeng mga makasalan. Ito ay isang larawan ng ating mapagmahal na Ama.

Ang mga sulat ni Pablo ay dapat basahin ayon sa kundisyon ng kultura noong unang siglo. Ang Efeso 5: 21-6: 9 ay nakakagulat sa mga mambabasa ni Pablo. Ang utos ni Pablo na ang isang asawang babae ay dapat magpasakop sa kanyang asawang lalaki ay normal; Ang kanyang utos na sundin ng mga asawang lalaki ang pagsasakripisyo ng sarili na inihalimbawa ni Cristo ay bago para sa mga Romanong tagapakinig. Inaasahan na sundin ng mga anak ang kanilang mga magulang, ngunit walang sinuman sa mundo ng Romano ang nanawagan sa mga ama na “huwag ninyong udyukan ang inyong mga anak sa galit.”

Nang tawagin ni Pablo ang mga taga-Filipos upang mamuhay na tila “ang ating pagkamamamayan ay sa langit,”⁹¹siya ay sumulat sa isang lunsod na may mga espesyal na mga pribilehiyo bilang mamamayan sa Imperyong Romano. Dahil ang lungsod ay itinatag bilang isang kolonya para sa mga retiradong sundalo, lubos na pinahahalagahan ng mga mamamayan ng Filipos ang kanilang pagkamamamayan. Ipinaalaala sa kanila ni Pablo na ang kanilang tunay na pagkamamamayan ay sa langit, hindi sa isang makalupang lunsod. Ang pagkaalam ng pangkasaysayan-kultural na background ay nagbibigay ng isang mas mahusay/mabuting na pag-unawa tungkol sa mga taga-Filipos.

Ang Kontekstong Pampanitikan/Literatura

Basahin ang Hukom 21:20-21. Isipin ang isang mangangaral na nag-aanunsyo, “Ngayon ay mangangaral ako tungkol sa Kristiyanong panliligaw. Sinasabi sa atin ng Hukom 21 kung paano dapat magkaroon ng asawa ang isang Kristiyano. Pumunta sa kalapit na nayon at maghintay sa mga damuhan. Kapag ang isa sa mga kabataang babae mula sa nayon ay dumating, kunin siya at dalhin sa iyong tahanan. Ito ang modelo ng bibliya para sa panliligaw.” Umaasa ako na babatikusin mo ang kanyang pagbibigay-kahulugan!

Ano ang mali sa pagbibigay-kahulugan ng mangangaral? Sinasabi ng Hukom na ang mga Benjaminita ay nakakuha ng mga asawa sa ganitong paraan. Sinasabi pa nga na ginawa

⁹¹ Filipos 3:20.

nila ito para sa isang mabuting dahilan - upang mapanatili ang isa sa mga tribo ng Israel. Gayunpaman, binabalewala ng mangangaral ang kontekstong pampanitikan/literatura. Ang kwentong ito ay dumating sa dulo ng Hukom, isang libro na nagpapakita ng pagtanggap ng Israel mula sa plano ng Dios na nagdudulot ng kaguluhan. Sa halip na ipakita ang plano ng Dios para sa pag-aasawa, ipinakikita ng kwentong ito kung ano ang nangyayari kapag ang mamamayan/bayan ng Dios ay nagrerebelde.

Ang kontekstong pampanitikan ng isang talata ay tumitingin sa pampanitikang genre (anyo/uri) ng talata. Ang konteksto ay tumutulong sa atin na mas mahusay na maunawaan ang mensahe ng talata. Ang terminong "genre" ay nangangahulugang ang anyo ng isang panitikan. Ang pag-unawa sa mga genre ay nagbibigay gabay sa ating mga inaasahan para sa pagbibigay-kahulugan.

Kung binabasa mo ang isang artikulo sa pahayagan tungkol sa isang katatapos lang na halalan para sa pagkapangulo, inaasahan mong basahin ang detalyadong mga katotohanan: kung gaano karaming tao ang bumoto, ilan ang bumoto para sa bawat kandidato, ang margin ng tagumpay, atbp. Kung binabasa mo ang isang tula tungkol sa isang mahusay na pangulo mula sa kasaysayan, inaasahan mo ang isang bagay na lubos na naiiba:naglalarawang mgasalita na nagpapahiwatig/nagtataas ng kanyang mga tagumpay na nakamit at magagandang paglalarawan ng kanyang mundo. Tinutukoy ng genre ang iyong mga inaasahan. Hindi ka magrereklamo kung ang tula ay hindi nagsasabi sa iyo ng margin ng tagumpay sa kampanyang pang-reeleksiyon ni Abraham Lincoln;hindi ito ang inaasahang gawin ng isang tula.

Ginagamit ng mga iskolar ang analogy ng isang laro upang ipaliwanag ang genre. Isipin ninyo ang isang tagahanga ng soccer na dumalo sa kanyang unang laro ng football sa Amerika. Sa football, maaaring itulak ng mga manlalaro ang kanilang mga katunggali; sa soccer, hindi iyon maaari. Sa football, maaaring hawakan ninuman ang bola, subali't isa lamang ang maaaring sumipa ditto; sa soccer, kahit sino ay maaaring sumipa sa bola, subali't isa lamang ang maaaring humawak dito. Malibang nauunawaan natin ang mga tuntunin ng laro, magiging nakalilito ang laro.⁹²

Sa parehong paraan, ang mga tagasulat ay sumusunod sa magkakaibang "tuntunin" para sa bawat klase ng literature. Ang pag-unawa sa klase ng literatura ay mahalaga sa pagbibigay-kahulugan sa Biblia. Ito ay hindi isang tanong tungkol sa *katotohanan* ng Kasulatan; ito ay isang tanong ng *pagbibigay-kahulugan* sa Kasulatan. Ang isang aklat ng karunungan (Ecclesiastes) ay nagpapahayag ng ibang bagay kaysa sa isang liham (Roma). Ang pag-unawa sa pagkakaiba ay makakatulong sa atin na bigyang-kahulugan ang bawat aklat ayon sa layunin ng sumulat. Narito ang isang maikling introduksiyon para sa mga pangunahing klase ng literature sa Kasulatan.

⁹² Ang halimbawa ay galing kay Robert H. Stein, *A Basic Guide to Interpreting the Bible: Playing by the Rules* (Ada: Baker, 1994), 75-76.

Exposition/Pagpapahayag

Ang eksposisyon/pagpapahayag ay nakaayos na pagtuturo. Gumagalaw ito sa isang lohikal na paraan mula sa punto A patungo sa B. Ang genreng ito ay pangkaraniwan sa mga liham ng Bagong Tipan, lalo na ang mga liham ni Pablo. Sa mga lihamna ito, inihahayag ni Pablo ang katotohanan sa malinaw na paraan ng isang mabuting guro.

Ang eksposisyon ay gumagamit ng pag-uugnay ng mga salita tulad ng *samakatuwid, at, o ngunit*. Kadalasan ay kinabibilangan ng mga tanong at sagot. Ang isang eksposisyon ay nagbibigay ng lohikal na pagpapakita ng katotohanan.

Sa Colosas, ipinakita ni Pablo ang isang pagpapahayag sa nature/kalikasan ni Cristo. Itinuro ni Pablo na si Cristo ay higit sa lahat ng mga pilosopiya at tradisyon ng tao. Sinusunod ni Pablo ang lohikal na pattern na ito:

(1) Ang pagbati ay kinabibilangan ng isang dahilan para sa liham (Col. 1:14).

“Upang kayo'y mapuspos ng kaalaman sa kaniyang kalooban sa lahat ng karunungan at espirtual na pagkaunawa.”

(2) Nagbigay si Pablo ng katibayan para sa pagiging superior/higit na autoridad ni Cristo (Col. 1:15-23)

- Siya ang panganay ng lahat ng nilalang.
- Sa pamamagitan niya ang lahat ng bagay ay nilikha.
- Siya ang pinuno ng iglesya.
- Ang pagkakasundo ay dumating sa pamamagitan niya.

(3) Ipinaalala ni Pablo sa kanyang mga mambabasa ang kanyang layunin sa pagsulat. Ang mensahe ng pinarangalang si Cristo ay ipinagkatiwala kay Pablo upang dalhin sa mga Gentil (Col. 1:24-2:5)

(4) Nagbabala si Pablo laban sa mga turo na tinatanggihan ang awtoridad ni Cristo (Col. 2:6-23).

- Legalismo
- Mysticism
- Asceticism

(5) *Samakatuwid*, dahil sa higit na superiority ni Cristo, ganito ka dapat mamuhay (Col. 3-4):

- Ang pagpapasakop kay Cristo ay makakaapekto sa ating moral na pag-uugali.
 - Hindi na tayo masisiyahan sa imoralidad (Col. 3:1-11).
 - Mabubuhay tayo sa kapayapaan at pagpapasalamat (Col. 3:12-17).

- Ang pagpapasakop kay Cristo ay makakaapekto sa ating relasyon sa iba (Col. 3:18-4:6).

(6) Ang pagtatapos na pagbati ay nagpapaalala sa mga mambabasa ng personal na pag-aalala ni Pablo para sa mga mananampalataya ng Colosas (Col. 4:7-18).

Ang sulat ni Pablo ay isang pagpapahayag ng doktrina ng pagkapanginoon ni Cristo. Itinuturo nito ang kalikasan ni Cristo at ang epekto ng katotohanang ito sa ating buhay bilang mga mananampalataya.

Liham

Ang genre ng sulat, o liham, ay may kaugnayan sa pagpaphayag. Karamihan sa sulat ni Pablo ay nasa anyo ng mga liham. Mayroong mga katanungan upang itanong kapag nabasa natin ang isang liham ng Bibliya:

(1) Sino ang tumatanggap ng sulat?

Kapag mas nalalaman natin ang iglesia o taong nakatanggap ng liham, mas mabuti nating mauunawaan ang liham. Kapag pinag-aaralan natin ang alinmang sulat ni Pablo, makakatulong na mas mauna sa ating pag-aaralan ang pagbabasa ng mga reperensiya sa Mga Gawa tungkol sa mga iglesiang tumanggap ng liham. Ito ay madalas na magbibigay ng isang mas mahusay na pagkakaunawa sa sulat. Halimbawa:

- Ang iglesia sa Filipos ay ipinanganak sa pag-uusig.⁹³ Itinatampok nito ang pagtuturo ni Pablo na dapat silang magalak kahit sa mahihirap na kalagayan.
- Ang Efeso (tulad ng iba pang mga liham ni Pablo) ay isinulat sa mga mananampalataya. Nang ipanalangin ni Pablo na ang mga mananampalataya sa Efeso ay “mapuspos ng lahat ng kapuspusan ng Dios,”⁹⁴ siya ay nananalangin na ang mga anak ng Dios ay tumanggap ng higit pa sa kapuspusan ng Dios. Siya ay nananalangin na ang mga Kristiyano ay gagawing “banal at walang kapintasan sa harapan niya sa pamamagitan ng pagmamahal.”⁹⁵

(2) Sino ang may-akda? Paano siya nauugnay sa tatanggap?

Kapag nakatanggap ka ng isang sulat sa mail, gusto mong malaman: “Sino ang sumulat nito?” Mas kilala mo kung sino ang sumulat, magiging mas kapana-panabik ang sulat. Sa katulad na paraan, kapag mas alam natin ang tungkol sa may-akda/sumulat ng isang liham sa Biblia, mas mauunawaan nating mabuti ang kanyang mensahe.

Sa kaniyang mga liham, binigyang diin ni apostol Juan ang pag-ibig. Si Juan ay kilala bilang “anak ng kulog” na gustong tumawag ng apoy mula sa langit para sa mga ayaw tumanggap

⁹³ Mga Gawa 16:12-40.

⁹⁴ Efeso 3:19.

⁹⁵ Efeso 1:4.

kay Jesus. Nagbibigay ito ng bagong pang-unawa sa pagbabago na dala ng Muling Pagkabuhay at Pentekostes.

Sinulat ni Pedro ang kanyang mga liham upang hikayatin ang naghihirap na mga Kristiyano. Tinitiyak niya sa kanila na maaari silang maging matapang sa harap ng mga pag-atake ni Satanas.⁹⁶ Ang pag-alala sa takot ni Pedro sa paglilitis kay Jesus ay nagpapakita ng pagbabago sa buhay ng alagad na ito.

Ang malaman ang relasyon sa pagitan ng may-akda at ng tatanggap ay kadalasang nakakatulong sa pagbabasa ng isang liham. Ang mainit na relasyon ni Pablo sa iglesia sa Filipos ay nakikita sa kanyang mga maliligayang sulat. Sa kabilang banda, ang problema sa pagitan ni Pablo at mga rebeldeng kasapi sa Corinto ay humantong sa matinding pagsaway ng 1 at 2 Corinto.

(3) Anong mga pangyayari ang nagbigay inspirasyon sa liham?

Alam natin ang mga pangyayari na nagbigay inspirasyon sa ilan sa mga liham ni Pablo. Ang 1 at 2 Corinto ay isinulat bilang tugon sa mga problema at katanungan sa Corinto. Ang Filemon ay isinulat bilang isang apela sa ngalan/katayuan ng isang tumakas na alipin, si Onesimo.

Ang sulat sa mga taga-Galacia ay nagpapakita ng halaga ng pag-unawa sa mga kalagayan ng isang liham. Ang ilang mga talata sa Galacia, malamang na itanong mo, "Ano ang mali sa Galacia?" Nagsimula si Pablo, "Nagtaka/nagulat ako na mabilis kayong tumalikod sa kanya na tumawag sa inyo sa biyaya ni Cristo at lumipat sa ibang ebanghelyo."⁹⁷ Pagkatapos nagiging malinaw na iniwan ng mga bagong nagbalik-loob ang ebanghelyo ng pagbibigay-katarungan sa pamamagitan ng biyaya para sa isang mensahe ng pagbibigay-katarungan sa pamamagitan ng gawa. Ang madamdaming mga salita ni Pablo ay naudyukan ng kanyang pagmamahal sa mga bagong nagbalikloob. Ang mensahe ng pagbibigay-katarungan sa pamamagitan ng pananampalataya lamang ay isang mensahe kung saan ipinagkatiwala ni Pablo ang kanyang buhay. Siya ay nagulat na iniwan ng mga taga Galacia ang katotohanang ito para sa isang maling ebanghelyo.

Salaysay

Ang salaysay ay kuwento. Karamihan sa Bibliya ay isinulat sa genre ng salaysay: Ang Genesis, Exodo, mga bahagi ng Mga Bilang, mga aklat ng kasaysayan ng Lumang Tipan, Mga Ebanghelyo, at Mga Gawa. Ang mga itinatanong natin kapag binabasa natin ang salaysay ay kinabibilangan ng:

(1) Ano ang balangkas/plot?

Kapag binabasa ang mga sulat ni Pablo, hinahanap natin ang kanyang lohikal na argumento. Kapag nagbabasa ng salaysay, hinahanap natin ang hugis ng balangkas. Halimbawa,

⁹⁶ 1 Pedro 5:8-9.

⁹⁷ Gal. 1:6, *ESV*.

sinundan ng ebanghelyo ni Lucas ang ministeryo ni Jesus sa Galilea; pagkatapos ay tinitingnan nito ang paglalakbay ni Jesus sa Jerusalem at naka-focus sa kanyang pagtuturo tungkol sa pagiging alagad; Nagtatapos si Lucas na may-focus sa kamatayan at muling pagkabuhay ni Jesus sa Jerusalem. Sa Mga Gawa, ipinakita ni Lucas ang lumalaking ministeryo ng iglesia. Muli, sinusunod niya ang heograpikong "balangkas." Ang ebanghelyo ay ipinangangaral sa Jerusalem; pagkatapos dadalhin ang ebanghelyo sa buong Judea at Samaria; sa wakas, ang ebanghelyo ay papunta sa dulo ng mundo sa pamamagitan ng ministeryo ni Pablo sa Roma.

(2) Sino ang mga tauhan/character?

Mula sa mga character sa mga kwento sa Biblia, nakikita natin ang mga kalakasang dapat gayahin at mga kahinaan na dapat maiwasan. Nagtatanong tayo tulad ng, "Ano ang naging dahilan ng pagiging epektibong pinuno ni Nehemias?" At "Ano ang naging kaibahan ng kabiguan ni Saul at ng tagumpay ni David?" Inihambing natin ang mga pamamaraang pang-ebanghelyo nina Pedro at Pablo. Sa salaysay, nakakakuha tayo ng isang larawan ng mga tao.

(3) Ang salaysay ba ay ayon sa nakasanayan/norms o naglalarawan?

Sa pagbabasa ng mga salaysay, dapat nating tanungin kung ang mga aksyon ay normative/normatibo o naglalarawan. Ang salaysay na "normative/normatibo" ay nagbibigay ng isang modelo ng kung ano ang inaasahan ng Dios sa kanyang mga mamamayan. Sa kabaligtaran, ang isang "naglalarawan" salaysay ay naglalarawan lamang ng isang sitwasyon; hindi ito nagbibigay ng isang modelo na susundan.

Ang imaginary na mangangaral sa simula ng seksyon na ito ay nabigo na itanong, "*Ang mga Hukom ba ay nag uutos ng aksyong ito oinilalarawan lamang ang aksyong ito?*" Ang mga Hukom 21 ay naglalarawan ng mga aksyon ng Israel; hindi nito iniuutos ang pag-uugali.

Kapag nagbabasa ng salaysay, dapat nating tanungin, "Ito ba ay isang pattern na susundan?" O "Ito ba ay isang paglalarawan lamang?" Sa maraming pagkakataon, ang sagot ay simple; walang nag-iisip na ang mga Hukom 21 ay nag-uutos sa atin na mangkidnap ng asawa! Gayunpaman, maraming mga pagkakataon ay hindi ganoon kalinaw. Ang mga Gawa ay partikular na mahirap. Dapat bang makita ng bawat iglesia ang mga himala na nagging markang unang iglesia? Ang lahat ba ng mga mananampalataya na puspos ng Espiritu ay nagsasalita sa ibang mga wika? Pinapatay ba ng Banal na Espiritu ang sinumang nagsisinungaling sa pastor?

Paano tayo magpapasya kung ang isang talata ay normative o naglalarawan? Kung hindi natin maayos na masagot ang tanong na ito, tayo ay mamamali sa pagbasa sa mga salaysaly tulad ng Mga Hukom at Mga Gawa. Kung hindi natin masasagot ng tama ang tanong na ito, ang ating pagbabasa ng salaysay ay nagiging napaka-subjective; tayo ay kukuha at pipili batay sa ating mga personal na kagustuhan. Tandaan ang prinsipyong ito:

kung ang isang talata ay normative, maaari nating asahan ang malinaw na pagtuturo o paulit-ulit na mga halimbawa sa iba pang mga talata.

Halimbawa, ipinakita ng Mga Gawa na ang mga unang Kristiyano ay masigasig tungkol sa pagbabahagi ng ebanghelyo. Ito ay normative; Inuutusan tayo ng Mateo 28:19-20 na gumawa ng mga alagad. Ipinapakita ng Mga Gawa ang mga gawain ng Banal na Espiritu sa iglesia. Alam natin na ito ay magiging isang normal na bahagi ng buhay ng iglesia dahil ipinangako ni Jesus na ang Banal na Espiritu ay magpapalakas sa ministeryo ng kanyang mga tagasunod.⁹⁸ Kung mabibigo tayo na mag-ebanghelyo o ipakita ang kapangyarihan ng Banal na Espiritu sa ating ministeryo, hindi natin naisasabuhay ang modelo ng Mga Gawa. Ang mga halimbawang ito ay normative para sa simbahan.

Sinasabi rin sa atin ng Mga Gawa na ang mga Kristiyano ay may mga bagay na karaniwan sa lahat at sumasamba sa mga pribadong tahanan. Ang mga pagasasanay na ito ba ay iniutos sa Banal na Kasulatan? Hindi. Ang pagsasanay na ito ay boluntaryo, hindi kinakailangan:

“Ananias, bakit napuno ni Satanas ang iyong puso upang magsinungaling sa Banal na Espiritu at itinago para sa iyong sarili ang bahagi ng mga kinita ng lupain? Habang nananatili pa itong hindi naibebenta, hindi ba ito ay nananatili sa iyong sarili? At pagkatapos na ito ay ibenta, hindi ba dapat na iyong ipamigay ito?”⁹⁹

Ayon kay Pedro, ang pera ay kay Ananias; hindi niya kinakailangang ibigay ito sa iglesia. Katulad nito, hindi iniutos ng Banal na Kasulatan na sumamba tayo sa mga pribadong tahanan. Ang pag-uusig sa mga Kristiyano ay malamang na naging dahilan sa kanilang buhay sa komunidad at pagsamba sa bahay. Sa katulad na paraan, ang mga Kristiyano sa ilang bahagi ng mundo ngayon ay natutuklasan na ang pagsamba sa bahay ay mas ligtas kaysa sa pagtitipon sa isang pampublikong gusali. Ito ay batay sa mga indibidwal na pangyayari/kalagayan, hindi isang unibersal na utos.

Dahil dito, maaari nating ipagpalagay na ang pagsamba sa mga pribadong tahanan at ang pagkakaroon ng pangkaraniwang bagay sa lahat ay naglalarawan, hindi normatibo. Ang mga Gawa ay naglalarawan ng isang partikular na panahon sa kasaysayan; hindi ito naguutos sa mga gawi/pagsasanay para sa lahat ng oras.

► Ang kaloob ng pagsasalita ng mga wika (o tongues) basa Mga Gawaay normative o naglalarawan?

Inilalarawan ng Mga Gawa ang kaloob ng mga wika sa araw ng Pentekostes. Wala saanman sa Banal na Kasulatan ang nag-uutos sa atin na magsalita ng iba’t-ibang mga wika. Inilalarawan ng Mga Gawa 2 ang isang himala kung saan ang Espiritu Santo ay pinatunayan sa publiko ang mensahe ng bagong panganak na iglesiang Kristiyano.

⁹⁸ Mga Gawa 1:8.

⁹⁹ Mga Gawa 5:3-4, *ESV*.

(4) Ano ang mga alituntuning itinuturo sa salaysay?

Ayon kay Pablo, ang mga pagsasalaysay ng Bibliya ay ibinigay “para sa ating pagtuturo.”¹⁰⁰ Ipinakikita nito kung paano kumikilos ang Dios sa kasaysayan ng tao at kung ano ang nakalulugod o hindi nakakalugod sa Dios. Bilang mga mambabasa, dapat nating makita ang mga alituntunin mula sa salaysay.

Bihirang sinasabi ng kuwento, “Nagreklamo ang mga Israelita laban sa Dios at pinarusahan. Hindi ka dapat magreklamo laban sa Dios.”¹⁰¹ Sa halip, sinabi sa atin na ang Israel ay nagreklamo laban sa Dios; nakita natin ang mga kahihinatnan ng kanilang kasalanan, at inaasahan makita natin ang alituntuning itinuro. Sa halip na direktang mga utos, ang mga salaysay ay nagbibigay ng mga positibong halimbawa upang sundin at negatibong mga halimbawa upang maiwasan. Sa aklat ni Josue, nakita natin na ang pagsunod/pagtalima sa Dios ay nagdudulot ng tagumpay; sa aklat ng Mga Hukom, nakita natin na ang pagsuway ay nagdudulot ng kaguluhan.

Talinghaga

Ang isang talinghaga ay isang kuwento na nagtuturo ng espirituwal o moral na aral. Ito ang isa sa mga paboritong paraan ni Jesus nang pagtuturo.¹⁰² Sa pamamagitan ng mga talinghaga, itinuro ni Jesus ang tungkol sa panalangin (ang Pariseo at ang Publikano sa Templo), pag-ibig sa ating kapwa (ang Mabuting Samaritano), ang kalikasan ng Kaharian ng Dios (mga Talinhaga sa Mateo 13), at awa ng Dios sa mga makasalanan (ang Alibughang Anak).

Gamit ang mga talinhaga nagawang sawayin ni Jesus ang kanyang mga tagapakinig nang walang direktang komprontasyon. Ang kalikasan ng kuwento ang nagbukas ng mga tainga ng mga tagapakinig ni Jesus sa kanyang mga salita hanggang sa sila’y biglang nagulat sa pagkilala, “Ako ang tinutukoy niya!” Ganoon din ang ginawa ni Propeta Nathan nang ikuwenton niya kay David ang isang talinghaga tungkol sa tupa ng isang mahirap na lalaki.¹⁰³ Hindi niya nalaman hanggang sa sinabi ni Nathan, “Ikaw ang lalaking iyon,” kaya naunawaan ni David na ang kuwento ay tungkol sa kanyang sarili.

Upang malaman ang punto ng isang talinghaga, itinatanong natin:

(1) Anong tanong o sitwasyon ang nagbigay inspirasyon sa talinghaga?

Kung ang pakahulugan natin ay hindi sumagot sa itinanong kay Jesus, malamang na hindi natin nakuha ang punto ng talinghaga.

Halimbawa, nagbigay si Augustine ng isang bantog na pagbibigay-kahulugan ng talinghaga ng Mabuting Samaritano. Ayon kay Augustine, si Jesus (ang Samaritano) ang nagligtas kay

¹⁰⁰ 1 Cor 10:11, *ESV*.

¹⁰¹ Mga Bilang 21:5-6.

¹⁰² Mateo 13:34.

¹⁰³ 2 Sam. 12:1-10.

Adam (ang lalaki) mula kay Satanas (ang mga magnanakaw) at dinala siya sa iglesia (ang tuluyan) para sa kaligtasan. Binayaran ni Jesus si Pablo (ang tagapangasiwa) ng dalawang denarii (ang pangako ng buhay na ito at ang buhay na darating) upang ibigkis ang kasalanan (ang mga sugat). Gayunpaman, hindi binibigyang pansin ng pagbibigay-kahulugan ni Augustine ang tanong na nagbigay-inspirasyon sa kuwento ni Jesus, "Sino ang kapwa ko?" Ang sagot ng talinghaga ni Jesus ay, "Ang isang taong nangangailangan sa aking landas ang aking kapwa-at ang aking responsibilidad."¹⁰⁴

Ang talinghaga ng Alibughang Anak ay sumasagot sa isang partikular na sitwasyon. "Ang mga maniningil ng buwis at mga makasalanan ay lumalapit upang marinig siya. At ang mga Fariseo at ang mga eskriba ay nagbulung-bulungan na nagsasabi, 'Ang taong ito ay tumatanggap ng mga makasalanan at kumakain kasama nila.' Kaya sinabi niya sa kanila ang talinghagang ito:"¹⁰⁵

- Ang pastol ay may nawalang tupa. Tingnan ninyo ang kanyang kasiyahan kapag natagpuan ang tupa!
- Ang isang babae ay nawalan ng barya. Tingnan ninyo ang kanyang pagsasaya kapag natagpuan ang barya!
- Ang isang ama na nawalan ng anak. Tingnan ninyo ang kanyang pagsasaya kapag natagpuan ang kanyang anak!

Kaya, ipinahihiwatig ni Jesus, "Hindi kayo dapat magulat kung kumakain ako kasama ng mga makasalanan. Tingnan mo ang kagalakan sa langit kapag ang isang makasalanan ay nagsisisi!"

(2) Ano ang pangunahing punto (o mga punto) ng talinghaga?

Ito ay may kaugnayan sa unang tanong. Karamihan sa mga guro ngayon ay nagmumungkahi na ang isang talinghaga ay mayroong isang pangunahing punto para sa bawat pangunahing character sa kuwento. Ang pangunahing aral ng talinghaga ay direktang nauugnay sa tanong o sitwasyon na nagbigay inspirasyon sa talinghaga. Ang iba pang mga aralin ay maaaring dumating mula sa mga character na kasama sa kuwento.

Ang kuwento ng alibughang anak ay nagtatampok ng tatlong tao. Nakita na natin na ang pangunahing aral ng kuwento ay ang kagalakan sa langit sa isang makasalanan na nagsisi. Sinasagot nito ang sitwasyon na nagbigay-inspirasyon sa kwento ni Jesus. Ano kaya ang itinuturo sa atin ng tatlong tauhan?

¹⁰⁴ Lucas 10:36-37.

¹⁰⁵ Lucas 15:1-3, *ESV*.

Tauhan	Aral
Ang Alibughang Anak	Ang makasalanang lumalapit sa Dios na nagsisisi ay makakatagpo ng kapatawaran.
Ang Mapagmahal na Ama	Higit pa sa isang nag-aatubili at may kabigatang kagustuhan na magpatawad, ang ating Ama sa langit ay nagdiriwang sa pagpapatawad.
Ang Nakatatandang Kapatid	Posibleng sumunod sa utos nang walangpuso ng tunay na anak.

(3) Anong mga detalye ng kultura ang mahalaga sa talinghaga?

Ang mga talinghaga ni Jesus ay madalas na lumalaban sa inaasahang kaugalian ng kanyang kultura. Ito ang dahilan kung bakit nakakagulat ang mga ito: tumatakbo ang isang ama upang batiin ang isang rebeldeng anak; isang Samaritano ang bayani; ang isang walang-kapangyarihan na balong babaeng ay tinalo ang di-makatarungan, ngunit makapangyarihang hukom. Mas mahusay na nauunawaan natin ang pangkulturang kalagayan ng talinghaga, mas malinaw nating nakikita ang mensahe.

Tulad ng naunang nabanggit sa araling ito, hindi tumatakbo ang mga amang Judio; Itinatampok nito ang pagmamahal ng ama sa talinghaga ni Jesus. Ang “mabuting Samaritano” ay hindi kailanman itinuturing na mabuti ng mga tagapakinig na Judio; ito ay nagpapakita kung ano ang ibig sabihin ng tunay na pagmamahal sa iyong kapwa. Ang isang hindi makatarungang hukom ay nakinig sa balo dahil *lamang* sa kanyang pagtitiyaga; naiiba ito sa ating makalangit na Ama na nalulugod na kumilos para sa kanyang mga anak.¹⁰⁶

Tula

Ang Job, Mga Awit, Mga Kawikaan, Eklesiastes, Awit ni Solomon, Panaghoy, at ilang mga aklat ng propesiya ay may mga tula. Ang mga tula ay hindi batay sa balangkas o lohikal na argumento. Sa tula, nakikinig tayo para sa puso ng makata; tayo ay partikular na sensitibo sa emosyon na ipinahayag sa tula.

Hindi tulad ng tula ng Ingles, ang tula ng Hebreo ay hindi batay sa pagkakahawig ng mga salita. Ang pag-unawa sa mga katangian ng mga tula ng Hebreo ay maaaring makatulong sa iyo na mas pahalagahan ang kagandahan nito.

Paralelismo

Ang tula ng Hebreo ay madalas na batay sa parallelism. Sa parallelism, ang dalawang linya ay gumagamit ng iba't ibang mga salita upang ipahayag ang parehong ideya. Isang

¹⁰⁶ Lucas 18:1-8.

Hebreong makata ang nagsasabi ng isang bagay at pagkatapos ay inuulit ito ng bahagyang naiibang mga salita. Tatlong uri ng parallelism ay:

Synonymous parallelism: ang pangalawang linya ay nagpapatibay sa unang linya.

1. Ipakita mo sa akin ang iyong mga daan, O PANGINOON;
2. Ituro mo sa akin ang iyong mga landas.¹⁰⁷

1. Sa daan ng katuwiran ay buhay;
2. At sa landas nito ay walang kamatayan.¹⁰⁸

Antithetic parallelism: ang unang linya ay ikinukumpara sa ikalawang linya. Ang uring ito ay kadalasang ginagamit sa Mga Kawikaan upang ihambing ang mga landas ng marunong at hangal.

1. Ang isang marunong na anak ay nagdadala ng kasiyahan sa kanyang ama;
2. Ngunit ang isang hangal na anak ay nagdadala ng kalungkutan sa kanyang ina.¹⁰⁹

1. Ang memorya ng makatarungan ay pinagpapala;
2. Ngunit ang pangalan ng masasama ay mabubulok.¹¹⁰

Synthetic parallelism: ang ikalawang linya ay nagdaragdag sa kaisipan ng unang linya.

1. Ang Panginoon ang aking pastor;
2. Hindi ako magkukulang.¹¹¹

1. Bantayan mo ang iyong puso nang buong sigasig;
2. Dahil ito ang bukal ng buhay.¹¹²

Kapag nag-bibigay-kahulugan ng parallelism, tanungin kung ano ang idinagdag ng pangalawang linya sa una. Pinapatibay ba nito ang unang linya, nagdadagdag ba ito ng bagong impormasyon, o nagbibigay ito ng kaibahan sa unang linya?

Figures of Speech

Habang ang lahat ng mga aklat ng Bibliya ay naglalaman ng figures of speech, ang mga ito ay partikular na mahalaga sa mga tula. Ang Figures of speech na matatagpuan sa Hebreong tula ay kinabibilangan ng:

- *Metaphors* naghahambing ng dalawang bagay na katulad/magkahawig sa ilang paraan. "Ang Panginoonang aking pastor."¹¹³

¹⁰⁷ Awit. 25:4.

¹⁰⁸ Kawikaan 12:28.

¹⁰⁹ Kawikaan 10:1.

¹¹⁰ Kawikaan 10:7.

¹¹¹ Awit 23:1.

¹¹² Kawikaan 4:23.

¹¹³ Awit 23:1.

- *Hyperbole* ay gumagamit ng labis na pagsasalarawan upang bigyan ng diin ang isang punto. Sa isang awit ng panaghoy, inilarawan ni David ang kanyang pighati, "Bawat gabi ay binabaha ko ang aking higaan ng mga luha."¹¹⁴
- *Personification* ay nagbibigay ng mga katangian ng tao sa isang bagay na hindi tao. "Ang karunungan ay sumisigaw/umiiyak nang malakas; itinataas niya ang kanyang tinig sa mga lansangan."¹¹⁵
- *Anthropomorphism* ay naglalarawan sa Dios na gumagamit ng mga katangian ng tao. Ang "mata ng Dios ay nagmamasid, ang kanyang mata ang kumikilatis sa anak ng tao."¹¹⁶

Kapag binibigyang-kahulugan ang mga tula ng figures of speech, itanong kung ano ang idinagdag ng figure sa prose meaning. Halimbawa, "Ang Panginoon ang aking pastor" ay higit pa sa "inaalagaan ako ng Dos." Sinasabi nito ang kanyang pangangalaga, ngunit binabanggit din nito ang kanyang pagmamahal, ang kanyang pamumuno, ang kanyang proteksyon mula sa ating mga kaaway, at ang kanyang disiplina kapag tayo ay nawawala mula sa kanyang pangangalaga.

Literatura ng Karunungan

Ang Job, Kawikaan, Ecclesiastes, at mga bahagi ng Mga Awit at James ay kumakatawan sa genre na kilala bilang literatura ng karunungan. Sa uring ito, isang matalinong guro ang nagtuturo sa isang mas batang mambabasa kung paano kumikilos/nagaganap ang buhay. Ang pagtuturo ay maaaring sa anyo ng maiikling kasabihan tulad ng sa aklat ng Mga Kawikaan, o sa anyo ng matagal na pag-uusap tulad ng sa aklat ng Job.

Sa mababaw na tingin, ang isang kawikaan ay madaling bigyan ng kahulugan; ito ay nagpapahayag ng mensahe sa maikli at malinaw na paraan. "Ang umiibig sa karangyaan ay magiging isang dukha/mahirap: ang umiibig sa alak at langis ay hindi magiging mayaman."¹¹⁷

Gayunpaman, ang anyong ito ay nag-aalok ng isang partikular na hamon. Ang isang kawikaan ay nagpapahayag ng pangkalahatang pag-oobserba tungkol sa buhay, *ngunit* hindi ito maaaring isabuhay sa bawat sitwasyon. Bilang isang pangkalahatang alituntunin, ang mga nagmamahal sa karangyaan/kasiyahan sa halip na magtrabaho ay may posibilidad na mapunta sa kahirapan. Ang pangkalahatang alituntunin na ito ay totoo, ngunit maraming mga exception/eksepsiyon. Ang ilang mayayamang tao ay nagmana ng kanilang kayamanan nang walang trabaho. Ginugugol nila ang kanilang mga araw sa pag-inom at paglalaro, ngunit sila ay mayaman. Ang ibang mga tao ay nagtatrabaho nang husto at

¹¹⁴ Awit 6:6, *ESV*.

¹¹⁵ Kawikaan 1:20.

¹¹⁶ Awit 11:4, *ESV*.

¹¹⁷ Kawikaan 21:17.

nananatiling mahirap. Ang kawikaan ay nagtuturo ng isang pangkalahatang prinsipyo, hindi isang pangkalahatang alituntunin.

Ang parehong kaibahan ay makikita sa aklat ng Job. Ang mga kaibigan ay tama; bilang isang pangkalahatang prinsipyo, ang pagsunod sa Dios ay nagdudulot ng pagpapala at ang pagsuway ay nagdudulot ng paghatol. Gayunpaman, nagpapakita si Job ng isang pagbubukod sa pangkalahatang alituntuning ito. Si Job ay nagdurusa *dahil* siya ay matuwid.

Dapat nating itanong ang mga ito kapag binibigyang kahulugan ang isang aklat ng karunungan:

(1) Ano ang pangkalahatang prinsipyo na itinuturo sa Banal na Kasulatang ito?

Sa Mga Kawikaan 21:17 na nabanggit sa itaas, ang prinsipyo ay ang halaga ng pagsusumikap at disiplina. Ang karamihan sa mga kawikaan ay nagbubuod ng isang prinsipyo na maaaring magawa sa isang talata.

(2) Ano ang mga exception/pagbubukod sa umiiral na prinsipyong ito?

Sa kaso ng Mga Kawikaan 21:17, nakikita natin ang mga exception/pagbubukod sa pang-araw-araw na buhay. Hindi nito binabali ang prinsipyo; ito ay nagpapakita lamang na ang isang matalinong tao ay dapat maging sensitibo kapwa sa prinsipyo at sa mga exception/pagbubukod.

(3) Anong mga character ng Biblia ang nagmomodelo ng prinsipyong ito?

Kapag binigyang-kahulugan ang isang kawikaan, maaari itong maging kapaki-pakinabang upang makahanap ng isang character ng Biblia na nagmomodelo ng prinsipyo ng kawikaan. Halimbawa, sinasabi ng Mga Kawikaan, "Kapag dumating na ang pagmamataas, ay darating ang kahihyan, ngunit ang kapakumbabaan ay may dalang karunungan."¹¹⁸Ang pagmamataas ni Saul at ang kapakumbabaan ni David sa pagpapahayag ng kasalanan ay nagpapakita kung ano ang itsura ng ganitong kawikaan sa "totoong buhay."

Literaturang may Propesiya

Ang isa sa mga pinakamahirap na uri ng literatura na binibigyang kahulugan ay ang literaturang may propesiya. Upang epektibong bigyan ng kahulugan ang prophetic literature, dapat itanong:

(1) Ano ang sinabi ng propeta sa kanyang mundo?

Salungat sa popular na opinyon, ang propetikong panitikan ay hindi lamang tungkol sa mga hula sa hinaharap. Unang nagsalita ang propeta sa kanyang sariling panahon.

¹¹⁸Kawikaan 11:2, *ESV*.

Halimbawa, sumulat si Amos sa isangbayang tumalikod sa Dios, bansa ng Israel. Sa bayan ba nasisiyahan sa kasaganaan at nag-aakala na maaari nilang balewalain ang kautusan ng Dios nang walang magiging bunga, ipinahayag ni Amos ang isang mensahe ng paghatol. Hahatulan ang Israel dahil pinababayaang niya ang katarungan at katuwiran.¹¹⁹

(2) Ano ang tugon ng mga tao sa kanyang mensahe?

Ang tugon ng Israel sa mensahe ni Amos ay kinakatawan ni Amaziah, ang mataas na saserdote sa Bethel. Inutusan niya si Amos na bumalik sa Juda at pinagbawalang mangaral sa Hilagang Kaharian.¹²⁰

(3) Anong prinsipyo mula sa mensahe ng propeta ang nagsasalita sa ating panahon ngayon?

Tulad ng katarungan at katuwiran ay mga pamantayan ng Dios para sa kanyang mga mamamayan sa sinaunang Israel, hinihingi ng Dios ang katarungan at katuwiran mula sa kanyang mga mamamayan ngayon. Hindi tayo maaaring sumamba sa bahay ng Dios habang binabalewala ang kanyang tawag para sa matuwid na pamumuhay.¹²¹

Ang mga tanong na ito ang gumagawa ng paglilipat mula sa panahon ng propeta sa ating panahon. Sa pagtingin sa panahon ng propeta, tinitiyak natin na ang ating pagbibigay-kahulugan para sa ngayon ay nakaugat sa orihinal na mensahe.

Ang Konteksto sa Biblia

Isa pang pagsasaalang-alang para sa biblikal na pagbibigay-kahulugan ay ang nakapalibot na konteksto. Sa hakbang na ito, itinatanong natin, "Paano itong mga talata, mga pangungusap, kabanata, at aklat ay tugma sa iba pang bahagi ng Biblia?"

Isipin mo na nakahanap ka ng kapirasong papel na may isang pangungusap na pinunit mula sa isang sulat. Mababasa sa papel, "Oo, 7 ay OK." Ano ang ibig sabihin ng pangungusap?

- Siguro ang manunulat ay may isang appointment sa isang tao. Kinukumpirma niya na 7:00 p.m. ay mainam para sa pag-memeeting.
- Siguro ang asawa ng manunulat ay nagpadala ng note na nagtatanong, "Ilang tao ang dapat kong imbitahin para sa hapunan sa Biyernes ng gabi?" Sumagot siya, "Pito (mga tao) ay OK."
- Siguro ang manunulat ay nag-aalok ng isang libro na ibinebenta sa halagang \$ 8.00. Isang tao ang nagtanong, "Ibababa mo ba ang presyo sa \$ 7.00?" Sumagot ang manunulat, "Oo, \$ 7 ay OK."

¹¹⁹ Amos 5:7.

¹²⁰ Amos 7:10-13.

¹²¹ Amos 5:22-24.

Mauunawaan natin ang indibidwal na pangungusap pagkatapos lamang nating malaman ang konteksto. Binabasa natin ang isang pangungusap sa konteksto ng isang buong talata. Binabasa natin ang isang talata sa konteksto ng isang buong sulat. Sa isang mas malaking antas, maaari nating basahin ang sulat sa konteksto ng isang serye ng mga liham sa pagitan ng dalawang tao.

Ang Banal na Kasulatan ay kumikilos sa parehong paraan. Ang mga indibidwal na talata ay dapat basahin sa konteksto ng nakapalibot na mga talata, kabanata, at aklat. Ang konteksto ay gumagalaw mula sa agarang talata palabas sa buong Biblia.

Upang maunawaan nang maayos ang isang indibidwal na talata, kailangan nating tingnan ang nakapaligid na konteksto. Ang Awit 1:3 ay nagbibigay ng isang kahanga-hangang pangako sa taong nasisiyahan sa kautusan ng Dios. Siya ay tulad ng isang laging nadidiligan na puno na nagbubunga. "Sa lahat ng ginagawa niya, lumalago siya" (ESV). Inangkin ito ng ilang tao bilang isang pangako ng materyal na kasaganaan sa bawat tapat na mananampalataya.

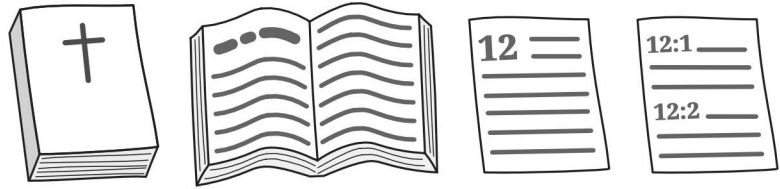
Gayunpaman, kapag binabasa mo ang natitirang bahagi ng Awit 1, ang pokus ay hindi materyal na pagpapala kundi ang mabungang espirituwal nang mga lumalakad sa batas ng Panginoon. Nagtatapos ang salmo na may isang pangako; "Alam ng Dios ang daan ng matuwid, ngunit ang daan ng masama ay mapapahamak." Ang kaibahan ay sa pagitan ng landas na kilala (pinapanood at naaprubahan) ng Dios at isang landas na humahantong sa pagkawasak.

Sa pagsunod sa natitirang bahagi ng Mga Awit at ng Biblia sa kabuuan, ang mensaheng ito ay nakumpirma. Ang kasaganaan ng isang mananampalataya ay matatagpuan hindi sa materyal na mga pag-aari, kundi sa pag-apruba ng Dios. Ito ang totoong kasaganaan.

Upang basahin ang isang talata sa konteksto, sundin ang tatlong hakbang:

- Tukuyin kung paano nahahati ang aklat sa mga parapo/pangungusap. Ano ang agarang konteksto ng talatang binabasa mo?
- Ibuod ang pangunahing ideya ng talata sa isa o dalawang pangungusap. Makakatulong ito sa iyo na maunawaan ang mensahe ng buong seksyon.
- Basahin ang buong aklat at tanungin, "Paano gumagana ang talata na aking pinag-aaralan na naaangkop sa mensahe ng aklat?"

D = Buong Biblia
C = Buong Libro
B = Mga pangungusap o
Kabanata
A = Talata

5 = Ang Biblia
4 = Mga Sulat ni Pablo
3 = Roma
2 = Roma 12-15
1 = Roma 12:1-2

Ang Roma 12:1-2 ay tumatawag sa atin sa isang lubusang pagsuko sa Dios. “Kaya't ipinamamanhik ko sa inyo, mga kapatid, sa pamamagitan ng awa ng Dios, na iharap ninyo ang inyong mga katawan na isang buhay na handog, banal, katanggap-tanggap sa Dios, na inyong makatwirang paglilingkod. At huwag kayong sumunod sa mundong ito: bagkus kayo ay magbago sa pamamagitan ng pagbabago ng inyong isipan, upang mapatunayan ninyo kung ano ang mabuti, at katanggap-tanggap, at perpektong kalooban ng Dios.”

Nagsisimula ito ng isang seksyon (Mga Roma 12-15) na nagpapakita ng itsura kung paano ang pagsuko na ito sa pang-araw-araw na buhay ng isang Kristiyano. Paglipat mula sa agarang konteksto, ang Roma 12-15 ay sumusunod sa labing-isang kabanata ng pagtuturo ng doktrina na nagpapakita kung paano tayo ginagawang tama sa Dios.

Higit pa sa konteksto ng Roma, ang bawat isa sa mga liham ni Pablo ay nagpapakita ng kanyang pagmamalasakit sa praktikal na pagsasagawa ng ating pananampalatayang Kristiyano. Sa wakas, ang Roma 12:1-2 ay tumutugma sa buong mensahe ng Bibliya ng pagsunod at pagsuko sa Dios. Halimbawa, ang wika ng Roma 12:1-2 ay sumasalamin/nagpapakita ng wika ng sakripisyo sa Levitico. Kapag mas mahusay na maunawaan natin ang mas malaking konteksto ng Biblia, ay nagiging mas makapangyarihanang salita ni Pablo.

Ikaw Naman

► Basahin ang bawat isa sa mga sumusunod na talata at pagkatapos ay basahin ang kanilang agarang konteksto. Talakayin kung paano nakakaapekto ang konteksto sa iyong pag-unawa sa talata.

1. Basahin ang Mateo 18:20. Ano ang ibig sabihin nito?
2. Ngayon basahin ang Mateo 18:15-20. Nakakaapekto ba ito sa kahulugan ng 18:20?
1. Basahin ang Roma 8:28. Ano ang pangako nito?
2. Ngayon basahin ang Roma 8:28-30. Ano ang "mabuting" ipinangako sa 8:28?
1. Basahin ang Apocalipsis 3:20. Sino ang inanyayahan?
2. Ngayon basahin ang Apocalipsis 3:14-21. Sino ang mga inimbitahan?

Konklusyon: Mga Kapanganiban sa Pag-aaral ng Konteksto

Upang tapusin ang araling ito, dapat nating isaalang-alang ang ilang mga panganib kapag pinag-aaralan ang konteksto ng Banal na Kasulatan. **Ang isang panganib ay di-tumpak na impormasyon.**

Nagbigay ang isang mag-aaral ng isang presentasyon sa Mateo 19:23-24. Sinabi niya na ang isa sa mga gate sa Jerusalem noong panahon ni Jesus ay tinawag na "Mata ng Karayom." Ang gate na ito ay napakababa na dapat alisin ang dala ng kamelyo upang maisiksik at makapasok sa daanan ang hayop.

Mayroong dalawang problema sa presentation ng mag-aaral:

(1) Walang katibayan sa kasaysayan para sa gate noong panahon ni Jesus. Ang "mata ng isang karayom" ay nangangahulugan ng kaparehong bagay sa panahon ni Jesus bilang ibig sabihin nito para sa panahon ngayon, ang mata ng isang panahing karayom.

(2) Dahil ang kanyang impormasyon sa background ay mali, ang mag-aaral ay dumating sa isang maling konklusyon tungkol sa teksto. Ang presentasyon niya ay nagpapahiwatig na dapat nating alisin ang lahat ng bagay sa ating buhay upang makapasok tayo sa kaharian ng langit.

Gayunpaman, hindi itinuturo ni Jesus na "napakahirap" para sa mga mayaman at makapangyarihan na pumasok sa Kaharian ng Dios; itinuturo niya na ito ay imposible! Ang mga alagad ay namangha na sila ay tumugon, "Sino kaya ang maliligtas?"

Hindi sumagot si Jesus ng: "ito ay mahirap, ngunit kung susubukan mong mabuti, maaari kang makipagsiksikan at makapasok." Itinugon niya ang mabuting balita ng ebanghelyo: "Sa mga tao ito ay imposible; ngunit sa Dios ang lahat ng mga bagay ay posible." Sa pag-aaral ng konteksto, huwag pahintulutan ang hindi tumpak na impormasyon upang linlangin/maligaw ka.

Ang pangalawang panganib ay pahintulutan ang pag-aaral ng konteksto na maging mas mahalaga kaysa sa mensahe ng teksto. Pinaalalahanan ni Pablo ang mga Kristiyanong taga-Corinto na ang maling uri ng kaalaman ay "limilitaw, ngunit ang pag-ibig

ay nagtatayo.”¹²² Posibleng maging kaakit-akit sa mga detalye ng konteksto na nakalimutan natin ang mensahe ng teksto na ating pinag-aaralan.

Maaari nating malaman ang lahat tungkol sa kultura ng Samaritano at kalimutan ang layunin ng talinghaga ng Mabuting Samaritano: “Humayo ka, at gayon din ang gawin mo.” Sa kasong ito, ang ating kaalaman ay walang kabuluhan. Pag-aralan upang maunawaan ang mensahe ng Banal na Kasulatan; huwag kang malugmok/mabaon sa pag-aaral para sa sarili nitong kapakanan. Pag-aralang mangaral at magturo ng mas mabisa, hindi upang ipagmalaki ang iyong sarili sa iyong mahusay na kaalaman!

Aralin 5 Pangunahing Puntos

(1) Ang tamang pagbibigay-kahulugan ay nangangailangan na pag-aralan natin ang konteksto ng anumang indibidwal na talata ng Banal na Kasulatan.

(2) Isinasaalang-alang ng konteksto ng pangkasaysayan-pangkulturang setting ng Biblia. Itinatanong nito:

- Ano ang alam natin tungkol sa manunulat ng Biblia?
- Ano ang nalalaman natin tungkol sa tagapakinig ng Biblia?
- Ano ang alam natin tungkol sa makasaysayang setting ng aklat?
- Ano ang alam natin tungkol sa kultural na setting ng aklat?

(3) Isinasaalang-alang ng kontekstong literatura ang genre (literaturang/pampanitikang anyo) ng isang talata. Ang ilan sa mga mahalagang biblical na genre ay kinabibilangan ng:

- Exposition: magkakasunod/nakaayos na pagtuturo
- Liham: Ang pinaka-karaniwang genre ni Pablo. Kapag nagbabasa ng isang sulat, itanong:
 - Sino ang tatanggap?
 - Sino ang may-akda? Paano siya nauugnay sa tatanggap?
 - Anong mga pangyayari ang nagbigay inspirasyon sa liham?
- Salaysay: kwento. Kapag nagbabasa ng salaysay, magtanong:
 - Ano ang balangkas?
 - Sino ang mga character?
 - Ang salaysay ba ay normative o naglalarawan?
 - Anong mga aituntunin ang itinuturo sa salaysay?
- Talinghaga: isang kuwento na nagtuturo ng espirituwal o moral na aral. Kapag nagbabasa ng isang talinghaga, itanong:

¹²² 1 Cor. 8:1, *ESV*. Hindi sumasalungat si Pablo sa kaalaman; isinulat niya ang kanyang mga liham upang magbigay ng mabuting tagubilin sa mga bagong iglesya. Gayunman, ang mapagmataas na “kaalaman” ng mga taga-Corinto ay nagbunga ng kapahamakan, hindi ng kalakasang espirituwal.

- Anong tanong o sitwasyon ang nagbigay inspirasyon sa talinghaga?
- Ano ang pangunahing punto (o mga punto) ng talinghaga?
- Mga tula: Ginagamit ng Hebreong tula:
 - Parallelism. Ang dalawang linya ay gumagamit ng iba't ibang mga salita upang ipahayag ang parehong ideya.
 - Figures of speech.
- Wisdom Literature: nagtuturo kung paano kumikilos ang buhay. Kapag nagbabasa ng mga libro nang karunungan, itanong:
 - Anong pangkalahatang alituntunin ang itinaturo?
 - Ano ang mga pagbubukod sa umiiral na prinsipyo?
 - Anong mga character ng Biblia ang nagmomodelo ng prinsipyong ito?
- Literaturang may propesiya. Kapag nagbabasa ng mga propeta, itanong:
 - Ano ang sinabi ng propeta sa kanyang panahon?
 - Ano ang tugon ng mga tao sa kanyang mensahe?
 - Anong alituntunin mula sa mensahe ng propeta ang nagsasalita sa ating panahon ngayon?

(4) Ang konteksto sa Biblia ay isinasaalang-alang kung paano tumutugma ang talata sa natitirang bahagi ng Banal na Kasulatan.

Takdang Aralin

Sa Aralin 1, pinili mo ang isang talata ng Banal na Kasulatan upang pag-aralan sa buong kursong ito. Pag-aralan ang pangkasaysayan-pangkultura, pampanitikan, at biblikal na konteksto ng Banal na Kasulatan na iyong pinili. Maghanda ng isang pahina ng mga note kung saan sinasagot mo ang maraming mga tanong hangga't maaari mula sa talakayan ng aralin tungkol sa konteksto.

Itanong:

- Sino ang may-akda?
- Kailan siya sumulat?
- Ano ang kanyang background?
- Sino ang kanyang madla/tagapakinig?
- Anong mga problema ang mayroon sila?
- Ano ang mga pangyayari na pumapalibot sa talata?
- Anong mga pangyayari sa kasaysayan ang naganap sa panahon ng aklat na ito?
- Anong mga bagay na pangkultura ang nagpapaliwanag ng aklat?
- Ano ang genre ng aklat?

Matapos matukoy ang genre, itanong ang mga iminungkahing tanong sa araling ito.

Basahin ang nakapaligid na kabanata upang matukoy ang biblical na konteksto ng talata.

Aralin 6

Ikalawang Hakbang: Pagbibigay-kahulugan Pag-aaral ng Salita

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang mag-aaral ay dapat:

- (1) Pahalagahan ang halaga ng malalim na pag-aaral ng salita.
- (2) Iwasan ang mga karaniwang pagkakamali sa paggawa ng pag-aaral ng salita.
- (3) Unawain at ilapat/gamitin ang isang proseso para sa pag-aaral ng salita.
- (4) Gumamit ng mga tool tulad ng isang concordance at diksyunaryo ng Biblia sa pag-aaral ng salita.
- (5) Kilalanin ang figurative language/makasagisag na wika sa Biblia.

Panimula

Gustong guso ko ang tula ni Lewis Carroll, ang *Jabberwocky*. Ganito ang simula ng tula:

‘Twas brillig, and the slithy toves
Did gyre and gimble in the wabe:
All mimsy were the borogoves,
And the momerathsoutgrabe.

Huwag mag-alala - ang araling ito ay hindi nakasulat sa ibang wika. Ang mga salita ng *Jabberwocky* ay hindi nangangahulugan ng anumang bagay; ito ay mga walang kabuluhang syllables. Ang kasiyahan ng tula ay wala itong kahulugan. Iyon ay mainam para sa isang nakakatawang tula. Nakakalungkot, para sa ilang mga tao ang Biblia ay walang kabuluhan gaya ng tula ni Lewis Carroll. Binabasa nila ang Banal na Kasulatan nang hindi nauunawaan ang mensahe nito.¹²³

Ang Biblia ay binubuo ng mga talata, mga pangungusap, kabanata, at mga aklat, ngunit ang isang mas maliit na yunit ay ang salita. Ang araling ito ay tungkol sa pag-aaral ng mga salita. Titingnan natin ang mga tool na nagbibigay-daan sa iyo upang pag-aralan ang mga salitang Griyego at Hebreo sa likod ng ating mga pagsasalin ng Biblia.

Hindi ito nangangahulugan na hindi mo maunawaan ang Biblia nang hindi nag-aaral ng Griyego at Hebreo. Sa pamamagitan ng pag gawa ng maingat ng pagsasalin nang taong nag-aral ng mga tekstong Griyego at Hebreo, may kakayanan na tayo sa mga pagsasalin na nagpapahintulot sa atin na basahin ang Banal na Kasulatan sa ating wika.

¹²³ Karamihan sa materyal ng kabanatang ito ay mula sa sinulat ni Kabanata 8, J. Scott Duvall at J. Daniel Hays, *Grasping God’s Word* (Grand Rapids: Zondervan, 2005).

Gayunman, may malaking pakinabang sa pag-aaral ng orihinal na mga salita ng Banal na Kasulatan. Sa anumang pagsasalin, nalalagpasan natin ang ilan sa mga mayaman na kulay ng orihinal na teksto. Kung mas alam natin ang orihinal na wika, ay magiging mas mahusay ang ating pag-aaral ng Banal na Kasulatan. Ang mga pag-aaral ng salita ay nagbubukas ng ating mga mata sa maliwanag na mga kulay ng Banal na Kasulatan.

Tingnan natin ang isang halimbawa. Sinabi ni Jesus, "At idadalangin ko sa Ama, at bibigyan niya kayo ng isa pang Mang-aaliw, upang siya ay manatili sa iyo magpakailanman."¹²⁴ Ang *English Standard Version* ay nagsasalin dito bilang: "Bibigyan ka niya ng isa pang Katulong." Ang salitang Griyego para sa "Tagaaliw" O "Helper" ay *paraklesis*, na may ideya ng "isang taong tinawag sa panig/tabi ng isa". "Ang Banal na Espiritu ay ipinadala sa tabi natin upang aliwin, upang hikayatin, gabayan, tulungan, at magpahayag. Ang lahat ng mga ideyang ito ay nakabalot sa parirala/mga pangungusap, "Bibigyan kaniya ng isang Mang-aaliw."

Unawain kung ano ang isang kahanga-hangang regalo na natanggap natin nang idalangin ni Jesus na ipapadala ng Ama ang Espiritu "sa ating panig." Ang Banal na Espiritu ay hindi nagmumula sa malayo upang iligtas tayo sa panahon ng kaguluhan. Sa halip, ang Mang-aaliw ay laging nasa ating tabi upang magministeryo ng biyaya sa ating buhay, isang "tulong na laging nariyan sa panahon ng problema."¹²⁵

Ang pag-aaral ng salita ay maaaring maging isang napakahalagang aspeto ng pag-aaral sa Biblia. Ipinahayag ng Dios ang kanyang sarili sa pamamagitan ng mga salita ng Banal na Kasulatan; sa araling ito, pag-aaralan natin ang ilan sa mga salitang iyon.

Karaniwang Pagkakamali sa Pag-aaral ng Salita

Sa ating pagsisimula ng paggawa ng mga pag-aaral ng salita, may ilang mga pagkakamali na dapat nating iwasan. Ang mga pagkakamali na ito ay madalas na humantong sa mga maling pagbibigay-kahulugan.

Hindi Pagkakaunawa ng mga Ugat na Salita

Isipin mo na ang isang tao na nag-aaral ng Ingles. Nabasa nila ang tungkol sa isang "paruparo." Hindi sila nakakakita ng paruparo, pero gumawa sila ng "pag-aaral ng salita." Sinasabi nila sa kanilang mga kaibigan, "Ang paruparo ay nagmula sa dalawang salitang-ugat - mantikilya at langaw. Ang isang paruparo ay isang langaw na lumapag sa isang batya ng mantikilya." Ang taong ito ay pinag-aralan ang mga salitang-ugat, ngunit ang mga ito ay ganap na mali; ang paruparo ay walang kinalaman sa mantikilya!

Kung minsan ang isang tao ay tumingin sa isang salitang Griyego at sabihin, "Ito ay binubuo ng dalawang salitang-ugat," at pagkatapos ay magkakaroon sila ng ganap na maling konklusyon! Sa araling ito, titingnan natin ang mga salitang may ugat na kung minsan ay

¹²⁴ Juan 14:16.

¹²⁵ Awit 46:1.

makabuluhan. Ngunit ang huling gabay para sa kahulugan ay ang konteksto kung saan ginagamit ang salita.

Hindi Pagkakaunawa ng isang Salita sa Orihinal na Panahon nito

Ang isa sa aking paboritong mga libro ay ang "Oxford English Dictionary." Gustung-gusto ko ang aklat na ito dahil nagpapakita ito kung paano nagbago ang kahulugan ng mga salita sa loob ng maraming taon. Minsan ang isang salita ay ginagamit na iba sa panahon ngayon kaysa sa nakaraang panahon. Dapat tayong maging maingat upang hindi mamaling maunawaan ang isang salita kung ang kahulugan nito ay nagbago.

D. A. Carson ay tumutukoy sa isang karaniwang halimbawa ng hindi pagkakaunawaan. Isinulat ni Pablo na ang ebanghelyo ni Cristo "ay ang kapangyarihan ng Dios para sa kaligtasan sa lahat ng naniniwala."¹²⁶ Ang salitang Griyego para sa kapangyarihan ay *dynamis*. Dahil ang *dynamis* ay katunog tulad ng "dinamita," sinabi ng ilang mga mangangaral na iniisip ni Pablo ang kapangyarihan ng dinamita nang sinabi niyang ang ebanghelyo ay "*dynamis* ng Dios para sa kaligtasan." Siyempre, ang dinamita ay hindi umiiral/wala pa sa panahon ni Pablo. Iniisip ni Pablo ang isang bagay na mas dakila kaysa sa dinamita kapag binanggit niya ang ebanghelyo. Para kay Pablo, ang sukatan ng kapangyarihan ng ebanghelyo ay hindi isang bomba; ang sukatan ng kapangyarihan ng ebanghelyo ay isang walang laman na libingan. Ang muling pagkabuhay ay ang tunay na *dynamis* ng ebanghelyo.¹²⁷

Tinutukoy ang Isang Salita sa Parehong Paraan sa Bawat Pagkakataon na Ito ay Ginamit

Sa aralin sa konteksto, natutunan natin na hindi natin pwedeng ipagpalagay na ang salitang "trunk" ay nangangahulugang ang parehong bagay sa bawat konteksto. Sa parehong paraan, ang mga may-akda ng Biblia ay gumagamit ng mga salita na may higit sa isang posibleng kahulugan. Dapat nating tingnan ang konteksto kung saan ginagamit ang salita.

Halimbawa, ang salitang "kaligtasan" ay may higit sa isang kahulugan sa Banal na Kasulatan. Maaari itong tumukoy sa pagliligtaas mula sa mga kaaway o panganib; ito ay maaaring tumutukoy sa pagliligtas mula sa pagkakasakit; maaari itong tumukoy sa pagpapalaya mula sa kasalanan. Sa Juan 3:17, ang kaligtasan ay tumutukoy sa pagpapalaya mula sa parusa at kapangyarihan ng kasalanan. Sa kabilang panig/banda, si Zacharias ay nanalangin na ang Israel ay "maliligtas mula sa ating mga kaaway."¹²⁸ Si Zacharias ay nanalangin para sa kalayaan sa pulitika mula sa kaaway. Namamali ng pag-unawa sa mga talata kung tinutukoy natin ang salita sa parehong paraan sa parehong mga talata.

¹²⁶ Rom. 1:16.

¹²⁷ D.A. Carson, *Exegetical Fallacies*, (2nd edition) (Grand Rapids: Baker Books, 1996), 34.

¹²⁸ Lukas 1:71.

Ang lahat ng ito ay maaaring tumunog na parang ang pag-aaral ng salita ay masyadong mahirap para sa sinuman maliban sa isang dalubhasa. Huwag mag-alala; ang proseso ay hindi mahirap. Gumagamit tayo ng tatlong hakbang na proseso para sa pag-aaral ng salita. Ang proseso ay:

1. Pumili ng salita na pag-aaralan
2. Tukuyin kung ano ang *maaaring* ibig sabihin
3. Tukuyin *kung ito* ang ibig-sabihin ng salita

Unang Hakbang: Pumili ng mga Salita na Pag-aaralan

Hindi natin kailangang gawin ang isang malalim na pag-aaral ng bawat salita sa Biblia. Upang pumili ng mahahalagang salita para sa pag-aaral ng salita, hanapin ang:

- Mga pangunahing salita na napakahalaga sa kahulugan ng talata
- Mga inuulit na salita
- Mga pigura ng pagsasalita
- Mga salita na hindi malinaw o mahirap na salita

Ilagay Ito Sa Pagsasanay

► Basahin ang Roma 12:1-2 at bilugan ang mga mahahalagang salita para sa pag-aaral. Sa tabi ng salita, markahan ang dahilan kung bakit napipili mo ang salita:

A = Pangunahing salita

B = Paulit-ulit na salita

C = Pigura ng pagsasalita

D = Hindi malinaw o mahirap na salita

Kaya't nakikiusap ako sa inyo, mga kapatid, sa pamamagitan ng awa ng Dios, na inyong iharap ang inyong mga katawan na isang buhay na handog, banal, katanggap-tanggap sa Dios, na siyang inyong makatuwirang paglilingkod. At huwag kayong sumunod sa mundong ito: bagkos kayo ay magbago sa pamamagitan ng pagbabago ng inyong pag-iisip, upang kayo ay makapagpatotoo kung ano ang mabuti, at katanggap-tanggap, at sakdal/perpekto, at kalooban ng Dios.

Ang ilang mga salita na maaari mong minarkahan ay:

A = Pangunahing salita: *nakikiusap, ihara, huwag kayong sumunod, ay magbago, pagbabago*

B = Paulit-ulit na Salita: *Wala sa talatang ito*

C = Pigura ng pagsasalita: *buhay na handog*

D = Hindi malinaw o mahirap na salita: *makatwirang paglilingkod, patunayan*

Ikalawang Hakbang: Tukuyin kung Ano ang Maaaring Ibig Sabihin ng Salita

Kapag tinatanong natin kung ano ang *maaaring* ibig sabihin ng salita, isinasaalang-alang natin ang lahat ng posibleng kahulugan ng salita. Ito ay tinatawag na *lawak/sakop ng kahulugan*, isang listahan ng mga posibleng kahulugan para sa isang salita.

Halimbawa, ang lawak/sakop ng kahulugan para sa salitang “spring” ay kabilang ang:

- Ang panahon ng taon pagkatapos kaagad ng taglamig
- Isang nakaikot na metal
- Ang pagkilos lukso/pagtalon
- Isang pinagmumulan ng tubig

Ang pag-alam sa bawat posibleng kahulugan ay tumitiyak na hindi lamang natin ipinapalagay ang isang kahulugan at huwag pansinin ang iba pang mga posibilidad. Dahil ang ating Biblia ay nakasulat sa Hebreo at Griyego, gagamitin natin ang isang konkordansiya upang tulungan tayong subaybayan ang mga posibleng kahulugan para sa mga salitang Hebreo at Griyego sa likod ng ating teksto. Makakahanap ka ng naka-print na konkordansiya para sa anumang pangunahing salin ng Ingles sa Biblia. Ito ay isa sa ating pinakamahalagang mapagkukunan para sa pag-aaral ng salita.

Paggamit ng Konkordansiya para sa Pag-aaral ng Salita

Para sa araling ito, I will use *Strong’s Exhaustive Concordance* based on the King James Version.¹²⁹ Kung mayroon kang konkordansiya, maaari mo itong gamitin habang nagtatrabaho ka sa araling ito. Tingnan natin kung paano nakakatulong ang isang konkordansiya sa pag-aaral ng salita. Sa listahan ng mga salita na pag-aaral sa Roma 12:1-2, isinama ko ang salitang “*subukin/patunayan*.” Kung iniisip mo ang salitang Ingles na ginagamit ngayon, maaari mong isipin na ang kahulugan nito bilang, “upang ipakita na ang isang bagay ay totoo. “Tingnan natin kung ano ang itinuturo sa atin ng pag-aaral ng salitang ito.

¹²⁹ Ginagamit ko ang *The New Strong’s Exhaustive Concordance of the Bible* (Nashville: Thomas Nelson, 1984). Naa-access ang isang online na bersyon sa <http://www.biblestudytools.com/conCorintodances/strongs-exhaustive-conCorintodance/> . Maaari mong gamitin ang anumang konkordansa na konektado sa iyong baryon ng Bibliya. Kung gumagamit ka nitong online source para sa inyong pag-aaral ng salita, i-check ang box na may nakalagay na “Strong’s Numbers.”

Nasaan ang salitang ginaganitan sa Biblia?

Kapag tumingin ka sa *patunayan* sa Malalakas, makikita mo ang isang listahan ng mga lugar na ginagamit ang salitang ito sa Biblia. Dahil tayo ay nasa Roma, mag-fofocus tayo sa mga halimbawa sa Bagong Tipan.

- Sa Lucas 14:19, isang lalaki ang tumugon sa pagtawag ni Jesus sa pagsasabing, "At ang isa pa ay nagsabi, Bumili ako ng limang magkakatuwang na baka, at pupunta ako upang **subukin** sila: Kayo na sana ang bahalang magpaummanhin sa akin."
- Sa Juan 6: 5-6, tinanong ni Jesus si Felipe kung saan sila maaaring bumili ng tinapay upang pakainin ang maraming tao. Ginawa niya ito "upang **subukin** siya: sapagkat alam niya mismo kung ano ang gagawin niya."
- Gamitin ang salitang "sububkin/patunayan" sa isang modernong kahulugan na nagpapakita na ang isang bagay ay totoo: "Ni hindi nila **mapapatunayan** ang mga bagay na kanilang inaakusahan ngayon sa akin." "Ang mga Judio na bumaba mula sa Jerusalem ay tumayo sa palibot, at naglatag ng marami at mabigat na reklamo laban kay Pablo, na hindi nila **mapatunayan**."

Ang pinakamahalaga sa pag-unawa sa Mga Taga Roma 12: 2 ay ang paggamit ni Pablo ng "patunayan/subukin." Si Pablo ay madalas na gumagamit ng "patunayan/subukin" sa kahulugan ng pagsubok:

- 2 Cor. 8:8 "Hindi ako nagsasalita sa pamamagitan ng utos, kundi sa pamamagitan ng pagkakataon ng pag-iisip ng iba, at upang **patunayan** ang katapatan ng iyong pagmamahal."
- 2 Cor. 13:5 Siyasatin ninyo ang inyong sarili, kung kayo'y nasa pananampalataya; **patunayan** ang iyong mga sarili. Hindi ba ninyo nalalaman ang inyong sarili, kung paanong si Jesu-Cristo ay nasa inyo, maliban na lamang kung kayo ay mga sinungaling?"
- Gal. 6:4 Ngunit dapat **patunayan** ng bawa't tao ang kaniyang sariling gawa, at kung magkagayon ay magkakaroon siya ng kagalakan sa kaniyang sarili, at hindi sa iba."
- 1 Thess. 5:21 "**Patunayan** mo ang lahat ng bagay; hawakan nang mabilis ang mabuti."

Ano ang salitang Griyego o Hebreo na ginagamit?

Kapag lumipat tayo sa pagitan ng dalawang wika, mapapansin natin sa madaling panahon na ang pagsasalin ay hindi kasing simple ng "Ang salitang ito sa Griyego ay katumbas ng salitang ito sa Ingles." Sa halip, maraming mga salitang Ingles ang maaaring maging angkop na pagsasalin para sa isang salitang Griyego. Ang isang solong salitang Ingles ay maaaring gamitin upang isalin ang iba't ibang salitang Griyego. Dahil dito, matapos hanapin

ang mga salitang Ingles sa concordance, hahanapin natin ang partikular na salitang Griyego o Hebreo na ginamit.

Sa ilalim ng *prove* sa Roma 12:2 sa *Strong's*, makikita mo ang numero 1381. Ito ay tumutukoy sa salitang Griyego na isinaling "patunayan" sa Roma 12:2.

Sa pagtingin sa iba pang mga sanggunian, makakakita ka ng ibang numero sa tabi ng mga entry sa Juan at Mga Gawa. Sinisimulan nitong paliitin ang kahulugan para sa atin. Nang sumulat si Lucas (sa Mga Gawa 24 at 25) tungkol sa "pagpapatunay" na mga kaso laban kay Pablo, gumamit siya ng ibang salitang Griyego. Gusto nating mag-focus sa kahulugan ng # 1381 sa *Strong's*. Ito ay nagdadalala sa atin sa susunod na hakbang.

Paggamit ng isang Bible Dictionary para sa Pag-aaral ng Salita

Kung mayroon kang isang *Strong's Concordance*, mayroon ka nang isang simpleng Bible dictionary. Pumunta sa Greek dictionary sa likod ng *Strong's*. Ang kahulugan para sa salitang #1381 ay mababasa:

1381. *dokimazo*: upang subukan, aprubahan, pahintulutan, makilala, suriin, tulad, aprubahan, subukan

Binibigyan tayo nito ng "lawak ng kahulugan" para sa salitang isinaling "prove" sa KJV. Kapag gagamit mo ang isang online concordance, mayroon kang karagdagang pakinabang; maaari mong agad na makita kung paano ang salitang ito ay isinalin sa ibang mga lugar. Ang Griyegong salita *dokimazo* ay ginamit 23 beses sa Bagong Tipan. Ang KJV ay isinalin ang *dokimazo* tulad nito:

Isinalin ang salitang Greek <i>dokimazo</i> sa	Ilang Beses
patunayan	10 beses/ulit
subukan	4 beses/ulit
aprubahan	3 beses/ulit
makilala	2 beses/ulit
payagan	2 beses/ulit
tulad	1 beses/ulit
suriin	1 beses/ulit

Ang unang hakbang na ito ay hindi nagsasabi sa atin kung ano ang ibig sabihin ni Pablo sa Roma 12: 2, ngunit ito ay nagpapakita ng hanay/lawak ng kahulugan. "Prove" sa Roma 12

ay *maaaring* nangangahulugang “aprubahan” ang kalooban ng Dios; maaaring ibig sabihin nito na “pahintulutan” ang kalooban ng Dios; maaaring ibig sabihin nito na “subukan” ang kalooban ng Dios.

Ang isang mas malawak na kahulugan ay matatagpuan sa ibang mga Bible dictionaries. Kung gagamitin mo ang online version of *Strong’s*, ito ay nakaugnay sa Thayer's Bible Dictionary. Nagbibigay ito ng mas buong kahulugan:

- Upang subukan, suriin, patunayan, siyasatin (upang makita kung ang isang bagay ay tunay o hindi)
- Upang kilalanin bilang tunay pagkatapos ng pagsusuri, upang aprubahan, itinuturing na karapat-dapat

Upang “patunayan kung ano ang mabuti, at katanggap-tanggap, at perpektong kalooban ng Dios” ay maaaring mangahulugan:

- Upang subukan at suriin ang kalooban ng Dios o
- Upang kilalanin ang kalooban ng Dios bilang tunay.

Tara at humukaytayo ng mas malalim sa pamamagitan ng tatlong paraan.

Ikatlong Hakbang: Tukuyin kung Ano Ang Kahulugan ng Salita sa Konteksto

Ngayon na mayroon tayo ng hanay/lawak ng kahulugan para sa isang salita, titingnan natin ang konteksto upang mahanap ang kahulugan na pinakamahusay na akma sa talatang ito. Tandaan, *tinutukoy ng konteksto ang kahulugan*. Ang pinakamahusay na paraan upang matukoy ang kahulugan ng “spring” ay upang basahin ang nakapalibot na pangungusap:

- Ang taglamig ay malupit, ngunit umaasa tayo na isang magandang *bukal*.
- Ang tubig sa ating lungsod ay marumi, kaya nagdadala tayo ng tubig mula sa isang *bukal* ng bundok.
- Ang *spring* na bakal sa ating pinto ay maluwag; hindi na nito mahila ang pinto para maisara.
- Kapag naglalakad na si Illana sa pintuan, *tatalon* tayo mula sa likod ng kurtina at kakantahin ang “Maligayang Kaarawan.”

Titingnan natin ang kahalagahan ng konteksto sa Aralin 5, kaya hindi natin susuriin ang materyal na ito. Upang ibuod ang papel ng konteksto, tinitingnan natin ang nakapaligid na talata, kabanata, at aklat upang matukoy ang pinakamahusay na kahulugan para sa isang salita.

Kapag gumagawa ng mga pag-aaral ng salita, ang ilang mga katanungan ay nagpapaliit kung ano ang maaaring kahulugan batay sa konteksto:

Mayroon bang kaibagan o paghahambing na tumutukoy sa salita?

Ang Efeso 4:29 ay nagbababala, "Huwag kayong magsasalita ng masama kundi iyong makapagpapalakas at angkop sa sitwasyon para maging kapaki-pakinabang sa nakakarinig." Kung pag aaralan nating ang "corrupt" kasunod ng mga hakbang sa itaas, makikita natin ang lawak/sakop ng kahulugan: "nabubulok, pagod, ng hindi magandang kalidad, masama, mapanira, hindi angkop para gamitin, walang halaga." Ang alinman sa mga ito ay *maaaring* ang kahulugan ng corrupt in Efeso 4.

Kapag tiningnan natin ang agarang konteksto ng taludtod, ang kaibahan ay sa pagitan ng "*masamang komunikasyon*" at "*nakapagpapalakas na komunikasyon*." Ang pagpapalakas na komunikasyon ay isang wika na nagdadala ng biyaya sa tagapakinig. Ipinakikita ng kontekstong ito na ang "*masamang komunikasyon*" ay higit pa kaysa sa bastos na wika; Ang *masamang* pakikipag-usap ay *anumang* pag-uusap na sumisira sa halip na magpalakas/magtayo. Kung ang aking mga salita ay hindi "nagdadala ng biyaya" sa mga nakarinig sa akin, gumagamit ako ng *masamang komunikasyon*. Nakikita mo ba kung gaano kapaki-pakinabang ang pag-aaral ng salita - at convicting?

Paano ginagamit ng may-akda ang salitang ito sa iba pang mga lugar?

Sa Juan 3:16, sinabi ni Jesus kay Nicodemus, "Sapagka't gayon na lamang ang pag-ibig ng Dios sa sanlibutan, na ibinigay niya ang kaniyang bugtong na Anak, upang ang sinomang sa kaniya'y sumampalataya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan." Ang paghahanap sa lawak ng mga kahulugan para sa "sanlibutan" sa mga Banal na Kasulatan na *maaaring* mangahulugang:

- Ang physical na universe
- Ang lahi ng tao
- Ang mga taong nahiwalay sa Dios
- Isang partikular na pangkat ng mga tao tulad ng mga mananampalataya

Ang ilang mga guro ay nagpapahayag na si Juan ay gumagamit ng "sanlibutan" sa huling kahulugan; Sinasabi nila na si Jesus ay nagsasalita lamang sa mga inihalal sa paniniwala. Gayunpaman, kapag tinitingnan natin ang "sanlibutan" sa iba pang mga lugar, makikita natin na madalas na ginagamit ni Juan ang "sanlibutan" upang tukuyin ang mga nagrebelde laban sa Dios at sa kanyang mga layunin.

- Juan 1:10 "Siya ay naparito sa **sanlibutan**, at kahit na nilikha ang **sanlibutan** sa pamamagitan niya, hindi siya kinilala ng **sanlibutan**." Hindi siya kilala ng sanlibutan.
- Juan 7:7 "Ang **sanlibutan** ay hindi mapopoot sa iyo; ngunit kinapopootan nila ako, dahil pinatototohanan ko ito, na ang mga gawa nila ay masama." Ang maka sanlibutan ay kinapopootan siya.
- Juan 14:17 "Maging ang Banal na Espiritu na tagapagturo ng katotohanan; hindi siya matatanggap ng mga taong **makasanlibutan**, sapagka't hindi niya nakikita, ni nakikilala ng mga ito: pero kilala ninyo siya; sapagkat siya ay nananahan sa iyo, at

mananatili sa inyo. “Hindi tinatanggap ng makasanlibutan ang Espiritu ng katotohanan.

Ginagamit ni Juan ang sanlibutan upang ilarawan ang mga taong nahiwalay sa Dios. Ipinakikita nito ang lawak ng pangako ni Jesus: “Sapagkat mahal na mahal ng Dios ang mga nahiwalay sa kanya, na ibinigay niya ang kanyang bugtong na Anak.” Hindi nagsasalita si Jesus tungkol sa isang grupo na pinili. Sa halip, minamahal ng Dios ang mga taong nahiwalay sa kanya na ibinigay niya ang kanyang Anak upang ang lahat ay maligtas.

Nagmumungkahi ba ang konteksto ng kahulugan?

Kung minsan ang mas malawak na konteksto ng talata ay nagpapakita ng kahulugan. Sa Lucas 1:71, ipinakikita ng konteksto na ang “naligtas” ay tumutukoy sa pagkakaligtas sa pulitika; Nanalangin si Zacarias na ang Israel ay “maligtas mula sa ating mga kaaway, at mula sa kamay ng lahat na napopoot sa atin.” Ito ay kaligtasan mula sa isang kaaway. Ang pagkaligtas (kaligtasan) ay tutuparin ang pangako na ginawa ng Dios kay Abraham (Lucas 1:73).

Pagkatapos ng anim na talata, ginagamit ni Lucas ang “kaligtasan” sa mas malalim na kahulugan. Sa pamamagitan ng pamumuno ng Banal na Espiritu, nakita ni Zacarias na ang kanyang anak ay “tinawag na propeta ng Pinakamataas... upang bigyan ng kaalaman nang kaligtasan sa kanyang bayan/mamamayan sa pamamagitan ng kapatawaran ng kanilang mga kasalanan.” Dito, ang kaligtasan ay nauugnay sa kapatawaran ng mga kasalanan.

Ang parehong kahulugan ng salitang “ligtas” ay ginagamit sa panalangin na ito. Tinutukoy natin ang kahulugan mula sa konteksto ng panalangin ni Zacharias.

Bumalik tayo sa salitang “patunayan” sa Roma 12:2. Nakita natin na ang “patunayan” ay maaaring mangahulugang “aprubahan, pahintulutan, o subukin” ang kalooban ng Dios. Isinulat ni Pablo na habang ang ating isipan ay binabago, mapapatunayan natin kung ano ang kalooban ng Dios. Hindi lilitaw na sinasabi niya sa atin na patunayan natin (“ipakita ang katotohanan ng”) kalooban ng Dios sa ibang tao. Sa halip, malalaman natin kung ano ang kalooban ng Dios. Pinapakipot nito ang kahulugan sa “pagsubok” o “pagtuklas” ng kalooban ng Dios sa ating buhay. Upang “patunayan” ay upang suriin ang isang bagay napakahalaga upang matukoy kung ito ay tunay.

Ito ang parehong kahulugan kung saan ginagamit ni Pablo ang salitang ito sa ibang lugar sa Roma. Sa Roma 2:17, inilalarawan ni Pablo ang isang Judio na nagsasabi na alam ang kalooban ng Dios dahil sa kanyang pagsunod sa kautusan. Isinulat ni Pablo na ang taong ito ay “alam ninyo kung ano ang kalooban ng Dios at **aprubahan** kung ano ang mabuting gawin, dahil itinuro ito sa inyo ng kautusan.”¹³⁰ Ito ay isang tao na inaangking na nasubukan at nalaman ang kalooban ng Dios sa pamamagitan ng pagsunod sa batas.

¹³⁰ Rom. 2:17-18.

Upang *patunayan* ang kalooban ng Dios ay upang subukan at ma-didiscern ang kanyang kalooban. Sa pamamagitan ng Espiritu ng Dios na nakumikilos sa ating mga binagong isipan at isinuko ang mga buhay, ma-didiscern natin ang kalooban ng Dios. Sa pagharap sa mga pagpapasya sa buhay, magkakaroon tayo ng kakayahang subukan ang mga alternatibo at matukoy ang pinakamabuting ibinigay nang Dios.

Ang Roma 12: 2 ay nagbibigay ng kumpiyansa na malalaman natin ang kalooban ng Dios. Tayo ay ganap na sumuko sa kanya ("ibigay ninyo ang inyong mga katawan na isang buhay na handog"). Tinalikuran natin ang makamundong pamumuhay ("huwag kang sumunod sa mundong ito"). Tayo ay nabago sa pamamagitan ng pag-babago ng ating mga isip. Bilang resulta, makikilala at masusunod natin ang ganap na kalooban ng Dios.

Isang Pag-aaral ng Salita sa "Kasalukuyan" (Roma 12:1)

"Ipinamamanhik ko sa inyo, mga kapatid, sa pamamagitan ng awa ng Dios, na iharap ninyo ang inyong mga katawan na isang buhay na handog, banal, katanggap-tanggap sa Dios, na inyong makatwirang paglilingkod."

Ano ang "lawak ng kahulugan" para sa *iharap*? Sa paghahanap sa *Strong's Exhaustive Concordance*, mahahanap natin na ang Griyegong salita na isinasali ang *iharap* (Gk 3936-*paristemi*) ay ginagamit sa maraming paraan:

- Sa Lucas 2:22, dinala ni Jose at Maria si Jesus sa templo "**upang iharap** siya sa Panginoon." Tinupad nila ang batas ng Lumang Tipan ng panganayn na anak; "Ang bawat lalake na unang nagbukas ng sinapupunan ay tatawaging banal sa Panginoon" (ESV). "Ang Paghaharap" ang panganay ay kumakatawan sa pag-aari ng Dios sa bata.
- Sa pag-aresto sa kanya, si Jesus ay nagtanong, "Sa palagay mo ba ay hindi ako makakapag-apela sa aking Ama, at agad niya akong padalhan ng higit sa labingdalawang lehiyon ng mga anghel?" (ESV). Sa Mateo 26:53, ang *paristemi* ay nangangahulugang "**magawa o mailagay sa pagtatapon ng isang tao.**"
- Inilarawan ng Marcos 14:47 ang kaganapan sa pag-aresto kay Jesus, "At isa sa kanila na **nakatayo** ay bumunot ng tabak, at tinaga ang isang alipin ng mataas na saserdote, at naputol ang kanyang tainga." Dito, ang *paristemi* ay nangangahulugang "tumayo sa tabi" ng isang bagay o isang tao.
- Sinasabing Gawa 1:3, "**Ipinakita** niya sa kanila ang kanyang buhay na buhay pagkatapos ng kanyang pagdurusa ng maraming mga patunay, na nagpakita sa kanila sa loob ng apatnapung araw at nagsasalita tungkol sa kaharian ng Diyos" (ESV). Ang ibig sabihin ng "iharap" ay "ipakita" ang kanyang sarili sa kanyang mga alagad.

- Ginamit ng Gawa 4:26 ang *paristemi* bilang “upang salungatin o tumayo laban sa isang kaaway.” “Ang mga hari sa lupa ay **tumayo**, at ang mga pinuno ay nagkakatipon laban sa Panginoon, at laban sa kanyang Cristo.”
- Sa Gawa 24:13, ang *paristemi* ay nangangahulugang “patunayan” ang isang bagay.” Hindi rin nila **mapapatunayan** ang mga bagay na kanilang inaakusahan ngayon sa akin.”

Kapag nakatuon tayo sa paggamit ni Pablo ng salitang ito, nahahanap natin ang mga kahulugang ito:

- Roma. 6:13: “Huwag din ninyong **gamitin** ang inyong mga katawan sa paggawa ng kasalanan: sahalip **ialay** ninyo ang inyong sarili sa Dios.”
- Roma. 14:10: “Sapagka't tayong lahat ay **tatayo** sa harapan ng hukuman ni Cristo.”
- Roma. 16:2: Pinuri ni Pablo si Phebe at hinihiling sa mga Romanong Kristiyano na “**tulungan** siya sa anumang lakad/negosyo na kailangan niya sa iyo.”
- Efeso 5:27: Nais ni Cristo na pakabanalin at linisin ang iglesia “upang **maipakita** niya sa kanyang sarili ang isang maluwalhating iglesia, walang bahid, o kulubot, o anumang bagay na iyon.”

Mula sa isang Bible dictionary, nahahanap natin na ang *paristemi* ay may maraming kahulugan:

- Upang ilagay sa tabi o malapit, tulad ng sa Mga Gawa 1:3
- Tumayo sa tabi, gaya ng nasa Markos 14:47
- Para magawa, gaya ng nasa Mateo 26:53
- Upang patunayan, tulad ng nasa Mateo 24:13
- Upang magbunga, tulad ng sa Lucas 2:22 at Mga Roma 6:13
- Upang magbigay o tumulong, tulad ng sa Mga Roma 16:2

Iharap or *paristem* ay mayroong malawak na hanay ng kahulugan. Kaya, ano ang ibig sabihin ng *paristemi* sa Roma 12: 1? Ano ang ibig sabihin ng *iharap* ang ating sarili bilang isang buhay na handog?

Tandaan na ang *konteksto* ay ang *tumutukoy sa kahulugan*. Ipinakikita ni Pablo ang dakilang awa ng Dios sa pagbibigay ng kaligtasan sa pamamagitan ni Cristo (Roma 1-11). Ngayon ay ipinakikita niya ang inaasahang tugon natin sa dakilang kaligtasan na ito. Maaari mabilis nating makita na ang ilang mga posibleng kahulugan (“upang ilagay malapit,” “upang tumayo sa tabi,” upang “patunayan,” o kahit na “upang makatulong sa”) ay hindi angkop sa konteksto.

Ang kahulugan ng Mateo 26:53 ay *maaaring* tumugma; Maaaring tinatawag tayo ni Pablo na “gawing available ang ating sarili” sa Dios. Gayunman, ginagamit ng Roma 12: 1 ang imahe ng handog sa Lumang Tipan. Ito ay tumutukoy sa isang bagay na mas malalim sa

“pagiging available” sa Dios; ito ay nagmumungkahi ng isang kumpletong “paglago” ng ating sarili sa Dios. Katulad nang handog na hayop na lubos na para sa Dios, ang isang Kristyano ay “lalago” ang kangyang sarili ng walang alinlangan sa Dios. *Inihaharap* natin ang ating sarili bilang isang handog sa altar, isang buhay, banal, at kasiya-siya na handog. Sa Roma 12: 1, ang iharap ay nangangahulugan ng ganap na pagtubos sa Dios. Ang Roma 1-11 ay *nagpapakita* kung paano malayang ibinigay ni Cristo ang kanyang sarili bilang sakripisyo para sa ating mga kasalanan; kaya nga, dapat nating ibigay nang malaya ang ating sarili bilang isang handog sa Dios.

Ang Isang Espesyal na Kaso: Figurative Language

Sa aralin 5, mabilis nating tiningnan ang paggamit ng figurative language. Hindi mahalaga kung gaano tayo kaingat sa isang pag-aaral ng salita, ang ating mga konklusyon ay magiging mali kung hindi natin maunawaan ang wika ng may-akda. Sa figures of speech, ang mahalagang bagay ay hindi ang literal na kahulugan ng mga salita, ngunit ang imahe ng may-akda.¹³¹

Ang pag-bibigaykahulugan sa figurative language ay hindi tinatanggi ang literal na pagbibigaykahulugan. Ang isalin ang kahulugan ng wika “literally” ay upang maunawaan ang wika sa paraang nilayon ng may-akda. Kapag ang isang may-akda ng Biblia ay naglalayong isang figure of speech, ang literal na pagbibigaykahulugan ay nagtatanong sa atin na bigyang kahulugan ito sa matalinghagang paraan.

Lahat tayo ay gumagamit ng matalinghagang wika. Isipin mo na tinitingnan mo ang hardin ng isang kapitbahay. Tinanong mo sa iyong kapitbahay, “Paano mo napalaki ang magagandang tanim?” Sagot niya, “Mayroon akong berdeng hinlalaki.” Ang iyong kapitbahay ay hindi nagsasabi sa iyo, “Ang pinakamalalaking parte sa aking kamay ay berde.” Gumagamit siya ng larawan na Ang salitang iyon ay nangangahulugang, “Mayroon akong di-pangkaraniwang kakayahan na palaguin ang mga halaman.”

Ang Biblia ay nagsasalita sa parehong paraan. Tinawag ni Jesus si Herodes bilang isang “fox/asong lobo.”¹³² Ang paggawa ng pag-aaral nang salita sa talatang ito ay hindi isang bagay na malaman kung ilang beses na ginamit ang salitang “fox/asong lobo” sa Biblia, sa pagtukoy sa lawak ng kahulugan nito, at pagkatapos ay pag-aralan ang konteksto upang paliitin ang ibig sabihin. Sa kasong ito, ang isang pag-aaral ng “fox/asong lobo” ay nangangailangan ng pagtatanong, “Anong mga katangian ang iminumungkahi sa isang tagapakinig ni Jesus?” Ang pagtawag sa isang tao na isang fox/asong lobo ay nangangahulugan na sila ay tuso at marahil ay duwag.

Paano natin malalaman kung ang isang pahayag ay literal o matalinghagang kahulugan? Narito ang dalawang alituntunin upang isaalang-alang:

¹³¹ Ang materyales ay hango sa Howard G. Hendricks and William D. Hendricks, *Living By the Book* (Chicago: Moody Publishers, 2007), Chapter 36.

¹³² Lukas 13:32.

(1) Gamitin ang figurative sense kapag sinasabihin ka ng talata na gawin ito.

Isinalaysay ng Genesis 37 ang dalawang panaginip. Sa Biblia, ang isang panaginip ay madalas na nakapagsasabi ng isang matalinghagang kahulugang mensahe. Hindi natin inasahan ang panaginip ni Joseph na sabihin ang isang literal na kuwento tungkol sa mga bigkis ng grain/paly na yumuyukod sa isat-isa o ng araw, buwan, at mga bituin na yumuyukod kay Joseph. Sa halip, ang pahayag na ito ay isang panaginip ay nagsasabi sa atin na aasahan na matalinghagang kahulugan. Sa kasong ito, ang pagbibigay-kahulugan ay ibinigay sa Genesis 37: 8 at 10.

(2) Gamitin ang figurative sense kapag ang literal na kahulugan ay imposible o walang katotohanan.

Sa Apocalipsis 1:16, lumitaw ang Panginoon na may "matalim na tabak na may dalawang magkabilang talim" na lumalabas sa kaniyang bibig. Sa isang libro na puno ng imagery, tila walang kasiguruhan na ito ay isang literal na larawan ni Jesus! Sinasabi sa atin ng isang diksyunaryo sa Biblia na ang tabak ay isang malaking tabak sa seremonya na dinadala ng isang mapanakop na hari. Habang nagpapatuloy tayo sa Apocalipsis, nakita natin na ang imahe ni Jesus na may malaking tabak na may dalawang talim ay umaangkop sa mensahe ng tunay na tagumpay ng Dios sa mga kapangyarihan ng kasamaan.

Tandaan na ibinigay ng Dios ang kanyang Salita upang maipahayag ang katotohanan, hindi upang itago ang katotohanan. Karamihan sa figurative language sa Biblia ay halata. Nakita natin ang isang listahan ng mga figures of speech sa Aralin 5. Ang mga ito ay nagbibigay sa iyo ng isang mahusay na sense kung paano bibigyang-kahulugan ang figurative language. Matapos mong ma-recognize ang figure of speech, magtanong, "Bakit inudyukan ng Dios ang partikular na imagery na ito? Anong katotohanan ang nakapaloob sa larawang ito?"

Sa Apocalipsis 5, ang "Leon ng tribo ng Juda" ay lumitaw sa harap ng trono ng Dios. Ito ay walang kahulugan maliban kung nakilala mo ang figure of speech. Sasabihin sa iyo ng isang Bible dictionary na ang "Leon ng tribo ng Juda" ay isang messianic na pamagat. Pagkatapos ay itanong mo, "Bakit ginagamit ni John ang pamagat na ito? Ano ang sinasabi sa atin ng pamagat tungkol kay Jesus? "Ang pagkilala sa figure of speech ay makakatulong sa atin na maunawaan ang larawan ni Juan sa kapangyarihan ng pagtubos ni Jesus.

Konklusyon

Ang kabanatang ito ay naglalaman ng maraming teknikal na impormasyon; mangyaring huwag pakiramdam na ito ay masyadong kumplikado upang maging praktikal ang halaga. Ang Salita ng Dios ay isang imbakan ng kayamanan. Habang humuhukay ka ng mas malalim sa Salita ng Dios, pinupuno mo ang paghahanap ng mga bagong kayamanan araw-araw.

Ang manunulat ng Kawikaan ay gumawa ng pangakong ito sa taong naghahanap ng karunungan; "Kung hahanapin mo siya na parang pilak, at hanapin mo siya na gaya ng

mga kayamanang nakatago; Kung magkagayo'y mauunawa mo ang pagkatakot sa Panginoon, at masusumpungan mo ang kaalaman tungkol sa Dios.”¹³³ Walang higit na pinagmumulan ng karunungan kaysa sa Salita ng Dios. Ang iyong pag-aaral ng Banal na Kasulatan ay magbabayad ng walang hanggang mga gantimpala.

Aralin 6 Pangunahing Puntos

(1) Sinusuri ng pag-aaral ng salita ang mga salitang Griyego at Hebreo sa likod ng ating mga pagsasalin.

(2) May mga pagkakamali na dapat iwasan kapag gumagawa ng mga pag-aaral ng salita:

- Hindi pagkakaunawa sa mga salitang ugat
- Hindi pagkakaunawa ng isang salita sa kangyang orihinal na oras ng panahon
- Pagtukoy ng isang salita sa parehong paraan sa bawat oras na ito ay ginagamit

(3) May tatlong hakbang sa pag-aaral ng salita:

- Pumili ng mga salita upang pag-aralan.
 - Mag-Focus sa mga salita na mahalaga sa kahulugan ng talata.
- Tuuyin kung anoang maaaring ibig sabihin ng salita.
 - Gumamit ng isang concordance upang matukoy ang posibleng kahulugan ng salita.
- Tukuyin kung ano ang kahulugan ng salita sa konteksto. Upang gawin itos, itanong:
 - Mayroon bang kaibahan o paghahambing na tumutukoy sa salita?
 - Paano ginagamit ng may-akda ang salita sa iba pang mga lugar?
 - Nagmumungkahi ba ang konteksto ng isang kahulugan?

(4) Mayroong dalawang beses upang mabigyang-kahulugan ang isang statement figuratively:

- Kapag ang talata ay nagsasabi sa iyo na gawin ito
- Kapag ang literal na kahulugan ay imposible o walang katotohanan

¹³³ Kawikaan 2:4, 5.

Takdang Aralin

(1) Gamit ang isang concordance, tingnan ang "kapangyarihan" sa Mga Gawa 1:8. Ilang beses ang salitang ito ay ginamit sa Mga Gawa? Paano isinasalin ang salitang Griyego sa bawat oras?

Makikita mo na ang salitang *dunamis* ay maaaring isalin sa "mga himala." Ano naman ang tungkol sa konteksto ng Mga Gawa 1: 8 na nag-susuggest na ang "kapangyarihan" ay isang mas mahusay na pagsasalin kaysa "mga himala" para sa talatang ito?

(2) Hanapin ang salitang "pag-asa" sa isang concordance.

- Ginamit ni Pablo ang salitang ito sa Rom. 4:18. Ilang beses niya ginagamit ang parehong salitang Griyego sa kanyang mga sulat? _____
- Gaano karaming beses ginamit ang Griyegong salitang ito sa Mateo, Marcos, at Lucas? _____
- Ito ba ang parehong salitang Griyego para sa "pag-asa" na ginagamit sa 1 Corinto 13:13? _____

(3) Pag-aralan ang salitang "mga tukso" sa Santiago 1: 2. Tukuyin ang hanay/lawak ng kahulugan para sa salitang ito. Pagkatapos ay tukuyin ang kahulugan nito sa talatang ito.

- Kung ikaw ya nag-aaral kasama ng isang grupo, ibahagi ang iyong pag-aaral sa grupo.
- Kung nag-aaral ka nang mag-isa, maghanda ng maikling aralin sa Biblia batay sa iyong pag-aaral ng salita.

(4) Sa Aralin 1, pinili mo ang isangtalata ngBanal na Kasulatan upang pag-aralan sa buong kursong ito. Basahin ang talatang ito at gawin ang isang pag-aaral ng salita sa mahahalagang salita sa Banal na Kasulatan na iyong pinag-aralan.

Aralin 7

Pangatlong Hakbang: Aplikasyon/Pagsasabuhay

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang mag-aaral ay dapat:

- (1) Magkaroon ng kamalayan ng mga maling pamalit para sa Biblikal na aplikasyon.
- (2) Sundin ang isang proseso para sa paglipat mula sa pagbibigay-kahulugan sa aplikasyon/pagsasabuhay ng teksto.
- (3) Malaman ang mga particular na itatanong upang mahanap ang mga aplikasyon/pagsasabuhay ng teksto.
- (4) Pagsanayan ang hakbang na ito sa isang napiling talata ng Banal na Kasulatan.

Panimula

► Talakayin ang kaugnayan ng **pagbibigay-kahulugan** at **aplikasyon/pagsasabuhay** sa iyong kasalukuyang pag-aaral sa Biblia. Kapag nangangaral ka o nagtuturo, alin ang mas madali: ang bigyan ng kahulugan ang teksto o ang ilapat/isabuhay ito sa mundo ngayon? Kapag nag-aaral ka ng isang Banal na Kasulatan o nakikinig sa isang sermon, nakakahanap ka ba ng aplikasyon/pagsasabuhay sa iyong buhay?

Sinabi ni Robert, "Pastor, pwede ba tayong magkita? May malaking akong tanong tungkol sa Biblia." Pagkaraan ng linggong iyon, nagkita kami at tiningnan ang ilang mga talata sa Banal na Kasulatan na tumutukoy sa isyu na kinaharap ni Robert. Pagkalipas ng ilang minuto, isinara ni Robert ang kanyang Biblia at sinabing, "Mag tatapat ako. Alam ko na kung ano ang sinasabi ng Biblia, ngunit ayaw kong gawin ito. Masyadong itong mahirap para sa akin."

Ang problema para kay Robert ay hindi pagbibigay-kahulugan; ang problema ay aplikasyon/pagsasabuhay. Hindi sapat na obserbahan ang sinasabi ng Banal na Kasulatan at ipaliwanag ang kahulugan nito; dapat nating itong isabuhay. Kadalasan, natapos ang pag-aaral ng Biblia sa yugto ng pagbibigay-kahulugan.

Nagsisimula tayo sa pamamagitan ng pagoobserba sa sinasabi ng teksto; nagpapatuloy tayo sa pamamagitan ng pagpapakahulugan kung ano ang ibig sabihin nito; dapat nating tapusin sa pamamagitan ng pag-aaplay ng teksto sa ating mga buhay. Maaari nating ibuod ang prosesong ito sa tatlong tanong:

Ang Kahalagahan ng Pagsasabuhay

"Dahil kung nakikinig lang ang isang tao sa salita ng Dios pero hindi naman niya tinutupad ang sinasabi nito, katulad siya ng isang taong tumingin sa salamin na pagkatapos makita ang sarili ay umalis at agad kinalimutan ang ayos niya."
- Santiago 1:23-24, *ASND*

- Ano ang sinasabi ng teksto? (Obserbasyon)
- Ano ang kahulugan ng teksto? (Pagbibigay-kahulugan)
- Paano kumikilos ang teksto sa aking buhay? (Aplikasyon/Pagsasabuhay)

Mga Pampalit para sa Pagsasabuhay

Sinulat ng Mang-aawit na ang taong nalulugod/nagagalak sa kautusan ng Panginoon at pinagbubulayan ang batas ay “magiging katulad ng isang puno na nakatanim sa gilid ng ilog, na nagbubunga ng sagana sa kanyang kapanahunan.”¹³⁴ Sinisikap ni Satanas na ilayo tayo sa Biblia. Alam niya na tayo ay mawawasak at mamamatay sa espirituwal kung hindi natin nakukuha ang sustansya ng Salita ng Dios.¹³⁵

Kung hindi niya tayo maiilalayo mula sa Salita ng Dios, sinisikap ni Satanas na ilayo sa atin ang pagsasabuhay ng katotohanan. Hangga't hindi natin ipinapamuhay ang Salita ng Dios, hindi tayo magiging mabunga. Kung hindi tayo mapigilan ni Satanas sa pagbabasa ng Biblia, tutuksuhin niya tayo na tanggapin ang kapalit ng aplikasyon/pagsasabuhay.

Ipinapalit natin ang Pagbibigay-kahulugan para sa Pagsasabuhay

Posible na maingat na pag-aralan ang isang talata sa Banal na Kasulatan at matukoy ang kahulugan nito nang hindi ito ginagawa. Nang marinig ni David ang talinghaga ni Natan tungkol sa isang taong mayaman na ninakawan ng tupa nang isang mahirap, tumugon siya sa tamang pagbibigay-kahulugan. “Buhay ang Panginoon, ang taong gumawa ng bagay na ito ay walang siguradong mamamatay: at kaniyang ibabalik ang tupa nang apat na beses, sapagka't kaniyang ginawa ang bagay na ito, at sapagka't siya'y walang awa.”

Ang pagbibigay-kahulugan ni David ay tama. Tumugon siya sa pangalan ng Panginoon; ipinilit niya ang hustisya; kinakailangan niya ang pagbabayad-pinsala. Walang maisisisi sa pagpapakahulugan ni David, ngunit nabigo si David na ilapat ang talinghaga sa sarili niyang buhay. Ginawa ng propeta ang aplikasyon, “Ikaw ang taong iyon.”¹³⁶

Ito ay isang espesyal na panganib para sa mga mangangaral at guro. Maaari nating ituro ang Banal na Kasulatan sa iba habang binabalewala ang ating sariling pagsuway. Nagbabala si Santiago laban sa pagpapakahulugan nang walang pagsunod. “Kaya't ang sinumang nakakaalam ng tamang gawin at nabigo upang gawin ito, para sa kanya ito ay kasalanan.”¹³⁷ Matapos nating bigyang-kahulugan ang Banal na Kasulatan nang wasto, hindi tayo dapat mabigo na isagawa ito. Hindi natin dapat ipalit ang pagbibigay-kahulugan para sa aplikasyon.

¹³⁴ Awit 1:2-3.

¹³⁵ Ang materyal sa araling ito ay halaw mula sa *Living By the Book* by Howard G. Hendricks and William D. Hendricks.

¹³⁶ 2 Sam. 12:5-7.

¹³⁷ Santiago 4:17, *ESV*.

Ipinapalit Natin ang Bahagyang Pagsunod para sa Kumpletong Pagsunod

Posibleng mag-aral ng isang talata sa Banal na Kasulatan, matukoy ang kahulugan nito, at maghanap ng ilang mga lugar ng aplikasyon nang hindi pinapayagan na baguhin nito nang lubos ang ating buhay. Maaari nating makita ang mga lugar kung saan sinusunod natin ang Banal na Kasulatan, ngunit maaari nating balewalain ang pinakamalalim na lugar ng pagsuway sa ating buhay.

Marahil ay mababasa natin, "Huwag kayong magsasalita ng masama, kundi iyong makapagpapalakas at angkop sa sitwasyon, para maging kapaki-pakinabang sa nakakarinig." Mula sa isang pag-aaral ng salita, alam natin na ang "masamang pakikipag-usap" ay anumang pagsasalita na sumisira sa ating mga tagapakinig.¹³⁸ Sa hakbang ng aplikasyon/pagsasabuhay, sinusuri natin ang ating mahahalagang relasyon. Itinatanong natin:

- "Pinalalakas ba ng aking mga sermon ang aking kongregasyon?" "Oo; Isa akong tapat na pastor."
- "Gumagamit ba ako ng mga pang-suportang salita sa aking mga anak?" "Oo; Ako ay isang mapagmahal na ama."
- "Pinalalaks ko ba ang aking asawa?" "Hindi; Madalas akong negatibo sa aking mga sagot."

Ang aking pakikipag-usap sa aking asawa ay ang lugar kung saan nais ng Espiritu ng Dios na baguhin ako. Tinutukso ako ni Satanas na palitan ang pagsunod sa iba pang mga lugar para sa isang pagbabago sa buhay na aplikasyon/pagsasabuhay ng tekstong ito sa aking relasyon sa aking asawa. Tinutukso niya akong tanggapin ang bahagyang pagsunod sa halip na ituon ang aking sarili sa kumpletong pagsunod.

Ipinapalit natin ang Pangangatwiran para sa Pagsisisi

Isang abogado ang nagtanong kay Jesus, "Guro, anong gagawin ko upang magmana ng buhay na walang hanggan?" Sumagot si Hesus, "Ibigin mo ang Panginoon mong Dios ng buong puso, at ng buong mong kaluluwa, at ng buong mong lakas, at ng iyong buong isip; at mahalín mo ang iyong kapwa katulad ng iyong sarili."

Naunawaan ng abogado ang Banal na Kasulatan. "Datapuwa't siya, handang patunayan ang kanyang sarili, ay nagsabi kay Jesus, 'At sino ang aking kapwa?'"¹³⁹ Ang kanyang problema ay hindi pagbibigay-kahulugan; ang kanyang problema ay pagsasabuhay. Ang abogado ay nagbigay ng katwiran sa kanyang kawalan ng pagmamahal.

Marahil ay sinasabi ng Espiritu ng Dios, "Ang iyong mga salita ay hindi nagpapatibay sa iyong asawa; ito ay masamang komunikasyon/pakikipag-usap. "Nabasa ko ang Salita;

¹³⁸ Efeso 4:29. Tingnan ang pag-aaral ng salita sa Aralin 6.

¹³⁹ Lukas 10:25-29.

Binigyang-kahulugan ko ang Salita; oras na ngayon na ilapat/isabuhay ko ang Salita. Sa halip, maaari kong bigyang katwiran, "Hindi mo kilala ang aking asawa. Siya ay palaging negatibo. Kung negatibo ako, ito ay dahil sobrang negatibo niya. Hindi ako ang may kasalanan! "Ano ang ginawa ko? Ako ay may katwiran sa ang aking pag-uugali sa halip na magsisi sa aking kabiguan na sumunod sa Salita ng Dios.

Ipinapalit natin ang Emosyon para sa Pagbabago

Isinulat ni Santiago ang isang taong nakikinig sa Salita ngunit hindi ito ikinikilos/ginagawa.¹⁴⁰ Minsan ang isang tao ay nakakarinig ng Salita at tunay na nahikayat, ngunit pinahihintulutan niya ang isang emosyonal na tugon na ipalit sa tunay na pagbabago. Alam ng bawat pastor ang pagkabigo ng pangangaral sa isang usapin, na sinasabi ng mga tao na "na-convict/nahatulan ako ng sermon," at pagkatapos ay walang nakikitang pagbabago.

Marahil naririnig ko ang Efeso 4:29 na itinuro sa isang seminar sa pagpapakasal. Sa isang oras ng pangako sa pagtatapos ng seminar, sinasabi ko sa aking asawa, "Patawad. Gusto kong magsalita ng mga positibong salita. Gagawin kong ang mas mabuti! "Gayunpaman, sa madaling panahon ako ay nababalik sa aking mga lumang gawi ng malupit na mga salita, negatibong pahayag, at masamang komunikasyon/pakikipag-usap.

Anong nangyari? Nagkaroon ng emosyonal na tugon, ngunit walang tunay na pagbabagong. Ito ay mapanganib; pagkatapos ng paulit-ulit na kabiguan, tayo ay kumbinsido na ang pagbabago ay imposible. Ang emosyonal na tugon sa katotohanan ay dapat na sinamahan ng tunay na pagbabago at pagkamasunurin/pagsunod.

Mga Hakbang sa Pagsasabuhay ng Banal na Kasulatan

Matapos ilarawan ang tao na tumitingin sa sarili sa isang salatin at pagkatapos ay nakalimutan kung ano ang hitsura niya, inilalarawan ni Santiago ang tao na maayos na nailalapat ang Banal na Kasulatan sa kanyang buhay. "Ngunit siya na tumitingin sa perpektong batas, ang batas ng kalayaan, at nagtitiyaga, na hindi tagapakinig na nalilimutan kundi isang **gumagawa ng pagkilos**, ay pagpapalain siya sa kanyang paggawa."¹⁴¹ Hindi sapat na marinig ang Salita, kailangan nating ilapat/isabuhay ang Salita. Ano ang kinakailangan para sa tamang pagsasabuhay ng Banal na Kasulatan?

Hakbang 1: Alamin

Upang maayos na maisabuhay ang Banal na Kasulatan, kailangan mong malaman ang dalawang bagay.

¹⁴⁰ Santiago 1:23-24.

¹⁴¹ Santiago 1:25, *ESV*.

Dapat mong malaman ang teksto.

Ito ang dahilan kung bakit ang mga aralin sa pag-oobserba at pagpapakahulugan ay mahalaga. Kung hindi natin alam ang teksto, ang ating aplikasyon ay hindi tama. Sinimulan natin ang hakbang ng pagsasabuhay sa pamamagitan ng pagtatanong, "Paano isinabuhay ng mga unang Kristiyano noong unang siglo ang Banal na Kasulatan na ito sa kanilang panahon?"

Halimbawa, isinulat ni Pablo, "Magagawa ko ang lahat ng bagay sa pamamagitan niya na nagpapalakas sa akin."¹⁴² Ginawa ito ng ilang mga guro bilang isang pangako na makakamit natin ang anumang gusto natin dahil, "Binibigyan ako ng lakas ni Cristo." Ipinahayag ng mga Atleta, "Sa laro ngayon ako ay mananalo dahil 'kaya kong gawin ang lahat ng bagay sa pamamagitan ni Cristo.'" Tinitiyak ng mga faith healer ang kanilang mga tagapakinig, "Kung mayroon kang sapat na pananampalataya, ikaw ay gagaling sapagkat 'kaya mong gawin ang lahat ng bagay sa pamamagitan ni Cristo.'" Ang mga mangangaral ng ebanghelyo ng kasaganaan ay nagpapahayag, "Nais ng Dios na gawin kang mayaman. Ang dapat mong gawin ay makipagtulungan sa Dios. Kaya mong gawin ang lahat ng bagay sa pamamagitan ni Cristo."

Kapag tinitanong natin, "Paano ipinatupad ng mga Kristiyano sa Filipos ang talatang ito?" Natuklasan natin na hindi ito isang pangako ng makamundong tagumpay, kundi isang pangako ng espirituwal na pagtitiis. Si Pablo ay na-aresto sa Roma; ang kanyang tagapakinig ay nakaharap sa pag-uusig. Ang "lahat ng mga bagay" ay hindi nangangahulugang tagumpay sa mundo; Ang "lahat ng bagay" ay nangangahulugan ng pagtitiis sa harap ng lahat nang umuusig. . Natutuhan ni Pablo na maging kontento sa lahat ng mga pangyayari dahil sa *pamamagitan ni Cristo*, magagawa niya ang lahat ng bagay. Hindi ito nangangahulugan ng isang buhay ng kaaliwan; ito ay nangangahulugan na hindi siya nawala ang kanyang espiritu ng kasiyahan sa harap ng mga kahirapan.

Dapat kilala mo ang iyong sarili.

Nagbabala si Pablo kay Timoteo na dapat niyang kilalanin ang sarili upang mabisang makapangasiwa sa iba. "Pagmasdan mong malapit ang iyong pamumuhay at pagtuturo. Magpatuloy ka sa pag-gawang mga bagay na ito para maligtas ka at ang mga nakikinig sa iyo."¹⁴³ Sa pagbibigay-pansin ni Timoteo sa kanyang sarili *at* sa doktrinang kanyang ipinangaral, kaya niyang maging maglingkod ng epektibo sa kanyang mga tagapakinig.

Matapos kong malaman ang teksto at kung paano ito inilapat sa mga unang mambabasa nito, dapat kong malaman ang aking sarili at kung paano naaangkop ang teksto sa aking mundo/panahon. Marahil ay tinitingnan ko ang aking sarili at nakita ko na ako ay madaling kapitan nang negatibo. Sinasabi sa akin ng Filipos 4:13 na harapin ko ang mga hamon ng

¹⁴² Phil. 4:13, *ESV*.

¹⁴³ 1 Tim. 4:16, *ESV*.

buhay nang may kumpiyansa dahil "Kaya kong gawin ang lahat ng bagay sa pamamagitan niya na nagpapalakas sa akin."

Ngayon ay nagiging malinaw ang alikasyon/pag-sasabuhay - at tiyak/tukoy. Sa tabi ng talatang ito, maaari kong isulat, "Kapag nagtatrabaho sa kapaligiran na tutol sa mga alituntunin nang Kristiyano, magtitiwala ako sa biyaya ng Dios upang palakasin ako sa katapatan. Kaya kong gawin ang lahat ng bagay sa *pamamagitan ni Cristo*." Ito ay nagdadala sa talata mula sa unang siglo hanggang sa ikadalawampu't isang siglo.

Hakbang 2: Mag-ugnay

Isinulat ni John Wesley, "Ang ebanghelyo ni Cristo ay walang alam tungkol sa relihiyon kundi panlipunan; walang kabanalan kundi kabanalan ng panlipunan."¹⁴⁴ Ipinamumuhay natin ang ebanghelyo hindi bilang mga monghe na nakatago mula sa lipunan, ngunit bilang mananampalataya sa pakikipag-ugnayan sa iba. Lumalago tayo sa kabanalan hindi sa pamamagitan ng paghihiwalay mula sa iba, kundi sa konteksto ng komunidad ng simbahan.

Ang tamang aplikasyon ng Banal na Kasulatan ay "gagana/kikilos" sa tunay na mundo. Ang Salita ng Dios ay may kaugnayan sa lahat ng larangan ng buhay. Habang nag-sasabuhay ako ng Banal na Kasulatan, hindi ko tinatanong, "Ano ang "relihiyosong" pagsasabuhay ng teksto?" Sa halip, Itinatanong ko, "Paano maisasabuhay ang tekstong ito sa *bawat bahagi ng buhay*?"

Kanina, tinitingnan natin ang Efeson4:29. Habang isinasaalang-alang ko ang aplikasyon/pagsasabuhay ng talatang ito, dapat kong ilapat ito sa aking pakikipag-ugnayan sa mga kapwa Kristiyano: "Pinatatag ba ng aking mga salita ang aking mga kapwa mananampalataya o ibinabagsak/sinisira sila?" Dapat kong iugnay ang talata sa aking pamilya: "Ang pakikipag-uusap ko ba ay nagpapatatag sa aking pamilya, o nagpapahina ba ito ng tiwala ng aking asawa at mga anak?" Dapat kong iugnay ang talata sa aking trabaho: "Ako ba ay empleyado na nagsasalita ng positibong salita, o nakakalat ba ako ng mga negatibong ideya?" Ang Efeso 4:29 ay may kaugnayan sa bawat lugar ng buhay.

Ito ang dahilan kung bakit isinulat ni Pablo na ang mga tagapaglingkod na maayos na nabubuhay sa kanilang relasyon sa Panginoon ay "magpapakasaya sa doktrina ng Dios na ating Tagapagligtas sa lahat ng mga bagay."¹⁴⁵ Ang maingat na aplikasyon/pag-sasabuhay ng Banal na Kasulatan ay nagagawang kakaakit ang ebanghelyo sa mga tao sa ating paligid.

Hakbang 3: Pagsasanay

Ang pinaka dakilang layunin ng pag-aaral ng Biblia ay pang-araw-araw na aplikasyon/pagsasabuhay. Sa 2 Timoteo. 2:3-6, inilalarawan ni Pablo ang mga Kristiyano bilang "mga sundalo," "mga tumatakbo," at "mga magsasaka." Ang mga larawang ito ay naglalarawan ng isang taong patuloy na nagtataguyod ng isang layunin. Ang sundalo ay

¹⁴⁴ Preface to John and Charles Wesley's 1739 edition of *Hymns and Sacred Poems*.

¹⁴⁵ Tito 2:10.

hindi nagpapahinga sa panahon ng labanan; ang tumakabo ay hindi hihinto sa kalahati ng karera; ang magsasaka ay hindi titigil sa pag-aararo hanggang sa matapos niya ang trabaho. Ang buhay ng Kristiyano nangangailangan ng pagpapatuloy/pagtitiis. "Tumakbo tayo nang may pagpapatuloy/pagtitiis sa karera na inilagay sa harap natin."¹⁴⁶

Habang pinag-aaralan mo ang Banal na Kasulatan, itanong mo, "Mayroon bang bahagi ng aking buhay kung saan dapat kong isabuhay ang katotohanang ito?" Kung gayon, hilingin sa Dios na tulungan ka sa sistematikong pagsasabuhay nang katotohanan. Habang ginagawa mo ito, ipapakita ng Dios ang higit pang katotohanan sa iyo. Makagagawa ka ng mas malaking pagnanais sa espirituwal na pagkain.

Kung ang Dios ay nagsasalita sa pamamagitan ng Efeso 4:29 upang mahatulan ka sa iyong pananalita, dapat kang mag-commit na *pagsanayna* ang nakapag-papatatag na pagsasalita. Maaaring ito ay kasing simple ng paghiling sa Dios na bigyan ka ng isang pagkakataon sa isang araw upang magsalita ng biyaya sa buhay ng isang tao. Maaaring ibig sabihin ng pagtatanong sa isang pinagkakatiwalaang kaibigan upang balaan ka kapag naririnig ka nilang gumagamit ka ng "masamang komunikasyon/pagsasalita." Ito ay magiging isang paraan upang mapagsanayan ang Salita ng Dios araw-araw.

Pagsasanay sa Pagsasabuhay ng Biblia

Noong kolehiyo ako, nagkaroon ako ng isang kaibigan na nakipaglaban sa isang tiyak na parte/lugar ng tukso. Gustung-gusto ni Woodrow ang musika, kabilang ang ilang mga estilo na may mga teksto na nagtutukso sa kanya sa kanyang lugar ng kahinaan. Gustung-gusto ni Woodrow ang tagumpay laban sa tukso, ngunit hindi siya gumamit ng Banal na Kasulatan sa kanyang buhay.

Buwan ng Setyembre, nagkakaroon kami ng rebaybal sa paaralan. Si Woodrow ay pumupunta sa altar. Siya ay babalik sa aming kwarto at itapon ang kanyang hindi nararapat na musika. Sa loob ng ilang linggo, magkakaroon siya ng maliwanag na patotoo. Pagkatapos ay magsisimula siyang bumili ng ilang mga bagong recording sa estilo na ito. Di-nagtagal siya ay nasiraan ng loob; buwan ng Nobyembre, sasabihin niya, "Nag-backslide ako."

Buwan ng Pebrero, magkakaroon kami ng Bible conference. Si Woodrow ay pumupunta sa altar. Itatapon niya ang kanyang mga recordings at magkaroon ng maliwanag na patotoo sa loob ng ilang linggo. Pagkatapos sa buwan ng Abril, siya ay bumili ng mas marami pang recording - at ang proseso ay magsisimula muli!

Ano ang kailangan ni Woodrow? Mas mahusay na pagbibigay-kahulugan? Hindi! Alam niya ang kanyang lugar ng kahinaan; alam niya kung ano ang sinabi ng Biblia tungkol sa pagpapanatili nang isang dalisay na isip; alam niya ang epekto ng ilang musika sa kanyang

¹⁴⁶ Heb. 12:1, *ESV*.

espirituwal na lakad. Ang problema ni Woodrow ay hindi pagbibigay-kahulugan; kailangan lang niyang *pagsanayan* kung ano ang alam niya.

Anong lugar ng pagsasabuhay ang kailangan mo upang pagsanayan?

Mga Dapat Itanong

Isa sa aking mga klase sa kolehiyo, hinihiling ko sa mga mag-aaral na panatilihing mag journal habang binabasa nila ang Biblia. Ang mga estudyante ay nagtatanong ng limang katanungan habang hinahanap nila ang mga paraan upang magamit ang Banal na Kasulatan sa kanilang buhay.

Mayroon bang kasalanan na dapat iwasan?

Maraming mga Kristiyano ang nawawalan ng pag-asa kapag nakita nila ang isang lugar sa kanilang buhay kung saan ay hindi tumutugma sa mga hinihingi ng Banal na Kasulatan. Kapag nagsasalita ang Dios sa atin sa pamamagitan ng Kanyang Salita tungkol sa isang lugar ng kasalanan sa ating buhay, ang sagot ay hindi kawalan ng pag-asa. Ang sagot ay handang sumunod sa Kanyang Salita.

Mayroon bang pangako na i-claim?

Minsan ang pagsasabuhay ay simple lamang na pag-aangkin ng mga pangako ng Dios. Dapat tayong maging maingat na maging tama ang pakahulugan ng pangako dito. Ang ilang mga pangako ay ginawa sa ilang mga indibidwal o sa bansa ng Israel. Dapat tayong mag-ingat na hindi natin inaangkin ang pangako nang wala sa konteksto nito. Gayunpaman, kung maingat nating binigyang-kahulugan ang pangako sa konteksto ng Biblia at malaman na ito ay isang pangako sa lahat ng mananampalataya, maaari nating angkinin ang pangako sa ating buhay.

Mayroon bang kailangang gawing aksyon?

Itanong, "Ano ang dapat kong gawin dahil sa talatang ito ng Banal na Kasulatan. Anong katotohanan ang itinuturo ng talatang ito? Binabalaan ba ako sa isang pagkakamali sa aking doktrina? Kailangan ko bang baguhin ang aking pag-iisip upang maisunod sa Banal na Kasulatan? Anong aksyon ang kailangan kong gawin dahil sa Banal na Kasulatang ito?"

Ang isang halimbawa ay panalangin. Habang binabasa natin ang mga panalangin nina David, Pablo, Nehemias, at Jesus, nakita natin ang mga modelo para sa ating sariling panalangin. Gaano pa kahusay na matuto na manalangin kaysa kopyahin ang mga panalangin ni Pablo o Jesus! Habang nagbabasa ako, maaari kong gawin sa pamamagitan ng pag-angkop sa mga panalangin para sa sarili kong buhay.

Mayroon bang utos na dapat sundin?

Ang ikalawang hati ng mga sulat ni Pablo ay karaniwang binubuo ng mga utos. Ang mga utos na ito ay karaniwang napaka-simple at tapat. Minsan ang mga Kristiyano ay

naghahanap ng malalim na mga katotohanan, habang binabalewala ang simpleng aplikasyon ng alam na nila!

Isinulat ng isang manunulat ang tungkol sa panganib ng paghanap ng “malalim” na mga katotohanan habang binabalewala ang malinaw na katotohanan. Isinulat niya ang tungkol sa kanyang unang pag-aaral sa Bagong Tipan na Griyego. “Kapag sinabi ni Jesus, 'Pasanin mo ang iyong krus at sumunod ka sa akin,' ang orihinal na Griyego ay - mabuti, 'kunin mo ang iyong krus at sumunod ka sa akin.' Hindi ang mauunawaan ang kahulugan, ngunit ang sundin iyon, ay ang mahirap.”¹⁴⁷

Minsan lahat ng kailangan ay simple, “Oo, Panginoon. Ako ay susunod.”

Mayroon bang halimbawang dapat sundan?

Karamihan sa Banal na Kasulatan ay naglalaman ng talambuhay. Habang binabasa natin ang talambuhay, itinatanong natin, “Mayroon bang halimbawang dapat sundin?”

Kapag binabasa natin ang tungkol kay Abraham sa Genesis 18, maaari nating sundan ang modelo ni Abraham sa pamamagitan ng interceding para sa ating mundo. Kamakailan ay nagturo ako ng isang klase sa Nigeria. Ang Nigeria ay napunit/nasira sa pamamagitan ng problema sa pagitan ng mga Muslim at mga Kristiyano. Ang isa sa mga estudyante ay nagtanong sa kanyang mga kaklase, “Bakit tayo nakikipaglaban sa mga Muslim nang higit pa sa pananalangin natin para sa kanila? Naniniwala ba tayo na maaaring dalhin sila ng Dios sa kaligtasan? Kung gayon, dapat nating sundin ang halimbawa ni Abraham at mamagitan para sa kanilang kaligtasan!” Iyan ang aplikasyon/pagsasabuhay.

Ilagay sa Pagsasanay

Nakagawa tayo ng mga obserbasyon mula sa Roma 12:1-2. Nagawa na natin ang pag-aaral ng salita sa mga mahahalagang termino sa mga talatang ito. Pinag-aralan natin ang kasaysayan, kultura, at biblikal na konteksto upang maipaliwanag nang wasto ang mensahe ni Pablo.

Handa na tayo ngayon para sa pinakamahalagang hakbang. Paano mo ilalapat ang Roma 12: 1-2 sa iyong buhay? Reviewhin ang mga tala na ginawa mo sa mga naunang aralin sa tekstong ito. Pagkatapos ay ilista ang tatlong tiyak na mga bagay na maaari mong gawin upang maisagawa ang tekstong ito sa iyong buhay.

► Kung pinag-aaralan mo ang araling ito sa isang grupo, ibahagi ang iyong mga aplikasyon sa grupo. Kung magtitipon kayong muli sa hinaharap, lumikha ng pananagutan. Gumawa ng ilang mga pangako, at hilingin sa grupo na mag-follow up sa pamamagitan ng pagtatanong sa iyo kung paano mo ginagawa ang iyong aplikasyon/pagsasabuhay.

¹⁴⁷ Andy Crouch, “Information and Formation” in *Christianity Today*, March 2014, 7

Konklusyon

Ang kursong ito ay tungkol sa pagbibigay-kahulugan sa Biblia upang ituro ito sa iba. Ito ang bagay na dapat nating gawin kaya tayo tinawag bilang mga ministro ng Salita ng Dios. Gayunpaman, mayroong isang panganib dito. Kung hindi tayo maingat, maaari lamang tayong mag-aral ng Biblia para *lamanag* sa pangangaral at pagtuturo. Mabibigo nating ilapat/isabuhay ang katotohanan ng Biblia sa ating sariling buhay.

Bilang mga pastor, guro, at mga pinuno ng simbahan, hindi natin dapat kalimutan na ang ating sariling espirituwal na buhay ay dapat na alagaan araw-araw. Sa ating mga pagsisikap na magturo sa iba, hindi natin dapat kalimutan na pakainin ang ating mga puso nang tinapay ng Salita ng Dios. Ito lamang ay kung pinalalakas natin ang ating sarili na mayroon tayong espirituwal na kalakasan na kailangan natin upang maglingkod sa bayan ng Dios.

Alam ni Pablo ang panganib na ito. Isinulat niya ang kakila-kilabot na posibilidad na “kapag ako ay nangaral sa iba, ay ako pa ang hindi makatanggap ng gantimpala mula sa Dios.”¹⁴⁸ Napaka teribleng bagay na magtuturo sa iba habang tinatanggi ang biyaya ng Dios sa ating mga puso. Mag-aral upang magturo sa iba, ngunit mag-aral din upang marinig na nagsasalita ang Dios sa iyong sariling puso..

Nagugutom Ka Ba? Ang Kahalagahan ng Araw-araw na Tinapay¹⁴⁹

Sa loob ng mahabang panahon hindi ko naintindihan ang konsepto ng “pagpapakain sa aking kaluluwa.” Nag-aral ako ng Biblia nang propesyonal at sa dahil sa tungkulin nang Kristiyano. Na-enjoy ko iyon, ngunit ang pagpapakain ng aking kaluluwa ay mas aksidente kaysa sa layunin. Palagi kong kinukuha ang Biblia nang regular upang maghanda para sa mga tungkulin sa ministryo, ngunit hindi para sa “tapat na gatas ng Salita.” Hindi ko na-realize ang kahalagahan ng espirituwal na diyeta.

Ang pagkain ay may pang-araw-araw at pangmatagalang epekto. Hindi mo pinababa ang iyong kolesterol sa isang malusog na pagkain, at hindi ka makakabuo ng espirituwal na kalakasan sa isang araw sa Salita ng Dios. Kailangan ng regular na malusog na diyeta upang bumuo ng pisikal na kalusugan, at nangangailangan ng pangmatagalang diyeta ng Salita upang bumuo ng espirituwal na lakas. Ngunit ang pagkain ng Salita para sa isang araw ay mahalaga para sa anumang makakaharap mo sa araw na iyon, tulad ng isang masarap na almusal na tumutulong sa iyo sa isang mahirap na araw ng trabaho.

Ilagay sa Pagsasany

Ang Lukas 14:25–17:10 ay isang serye ng mga talinghaga at pagtuturo. Habang naglalakbay si Jesus sa Jerusalem sa huling pagkakataon, ibinigay niya ang kanyang huling tagubilin sa kanyang mga alagad. Habang binabasa mo ang pagtuturo ni Jesus, hanapin ang mga tukoy na aplikasyon/pagsasabuhay mula sa mga talatang ito. Itanong:

¹⁴⁸ 1 Corinto. 9:27.

¹⁴⁹ Ang sumulat ng seksyong ito ay Dr. Steven Gibson.

- May kasalanan bang dapat iwasan?
- Mayroon bang pangako na dapat i-claim?
- Mayroon bang aksyon na dapat gawin?
- Mayroon bang utos na dapat sundin?
- Mayroon bang isang halimbawa upang sundan?

Aralin 7 Pangunahing Puntos

(1) Hindi sapat na maipaliwanag nang wasto ang Salita ng Dios; dapat nating ilapat ito sa ating pang-araw-araw na buhay.

(2) Tinutukso tayo ni Satanas na palitan ang aplikasyon ng mga pamalit:

- Maaari nating ipalit ang pagbibigay-kahulugan para sa aplikasyon/pagsasabuhay.
- Maaari nating ipalit ang bahagyang pagsunod para sa kumpletong pagsunod.
- Maaari nating ipalit ang pagbibigay-katwiran para sa pagsisisi.
- Maaari nating ipalit ang emosyon para sa pagbabago.

(3) Upang mailapat ang Banal na Kasulatan sa ating buhay, dapat nating sundin ang tatlong hakbang:

- Malaman:
 - Ang kahulugan ng teksto.
 - Ang ating mga sarili at kung paano nagsasalita ang teksto sa ating mga pangangailangan.
- Iugnay ang Banal na Kasulatan sa tunay na mundo.
- Pagsasanayan ang aplikasyon/pagsasabuhay sa araw-araw.

(4) Upang makahanap ng mga paraan upang magamit ang Banal na Kasulatan sa iyong buhay, tanungin ang mga tanong na ito:

- Mayroon bang kasalanan na dapat iwasan?
- Mayroon bang pangako na dapat i-claim?
- Mayroon bang aksyon na kailangang isagawa?
- Mayroon bang utos na kailangang sundin?
- Mayroon bang isang halimbawa na kailangang sundan?

Takdang Aralin

Sa Aralin 1, pinili mo ang isang talata ng Banal na Kasulatan upang pag-aralan sa buong kursong ito. Gamit ang mga notes na iyong inihanda sa pag-oobserba at pagpapakahulugan, gumawa ng listahan ng mga praktikal na hakbang sa pag-sasabuhay para sa talata na iyong pinag-aaralan.

Aralin 8

Mga Prinsipyo sa Pagbibigay-kahulugan

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang mag-aaral ay dapat:

- (1) Nauunawaan ang mga pangunahing prinsipyo ng pagpapakahulugan ng Biblia.
- (2) Ilapat ang mga prinsipyong ito sa mga napiling talata ng Banal na Kasulatan.
- (3) Magkaroon ng kamalayan kung paano ang kabiguang sumunod sa mga prinsipyong ito ay maaaring humantong sa error sa doktrina.

Panimula

Ang aking ama ay isang “tagapag-ayos.” Gustung-gusto niyang gumagawa nang mga proyekto sa pagmamaintenance. Sa loob ng maraming taon ay nakolekta siya nang mga kasangkapan at materyales mula sa kanyang mga proyekto. Karamihan sa mga materyales ay maayos na nakaayos sa kanyang mga toolshed, ngunit ang ilang mga bagay (ilang mga screws, mga pako, isang roll ng tape, atbp.) Natapos sa isang “Miscellaneous drawer.” Ang drawer na ito ay naglalaman ng mga bagay na hindi magkasya sa iba pa. Kahit na ang drawer na ito ay mukhang hindi ginulo, ang Miscellaneous Drawer ay mahalaga kapag kailangan niya ang mga item na iyon.

Ang Aralin 8 ng kursong ito ay maaaring tawagin na “Miscellaneous Drawer.” Hahanapin natin ang mga pangkalahatang prinsipyo na dapat gumabay sa iyong pagbibigay-kahulugan. Inilalagay ko ang araling ito pagkatapos ng mga aralin sa proseso ng pagbibigay-kahulugan dahil ang unang bagay na dapat nating gawin ay mag-focus sa teksto mismo.

Gayunpaman, ang mga prinsipyo sa araling ito ay mahalaga sa pag-aaral ng Banal na Kasulatan. Ang mga ito ay mga prinsipyo na binuo ng matatalinong mga guro ng Biblia upang gabayan ang kanilang pag-aaral. Mangyaring maglaan ng oras upang maunawaan ang mga prinsipyong ito at ilapat ang mga ito sa iyong pag-aaral.

► Hanapin ang isang talata kung saan ang mga miyembro ng iyong grupo ay hindi sumasang-ayon. (Kung hindi mo mahanap ang isang lugar ng hindi pagsang-ayon, maaari mong talakayin ang isang talata kung saan ang iyong pagbibigay-kahulugan ay naiiba kaysa sa pagbibigay-kahulugan ng ibang simbahan). Talakayin ang tanong na ito: “Anong mga presuppositions tungkol sa Biblia na nagdadala sa akin upang humantong ako sa aking pagbibigay-kahulugan?” Sa puntong ito, ang iyong layunin ay hindi “patunayan” ang iyong pagbibigay-kahulugan. Ang layunin ay upang maunawaan kung **bakit** naniniwala ang iyong paniniwala. Upang makinabang mula dito, maging matapat sa pagkilala sa iyong sariling

mga presuppositions at maging magalang sa mga presuppositions ng mga taong hindi ka sumasang-ayon.

Magsimula Sa Teksto, Hindi Sa Iyong Konklusyon

Nagpasok ako ng isang address sa aking GPS at nag-click para sa mga direksyon. Ang GPS ay dumating sa isang serye ng mga pagliko. Tiningnan ko ang mga direksyon at sinabing, "Ang GPS ay mali." Ipinasok ko ito muli. "Mali ulit!" Sinabi ng aking pasahero, "Paano mo nalalaman na mali ang GPS?" Tumugon ako ng may tiwala sa sarili, "Alam ko ang mga direksyon. Ang GPS ay mali." Pagkalipas ng ilang oras, ganap na nawala, inamin ko ang pagkatalo at nagsimulang sundin ang mga direksyon mula sa aking GPS. Ano ang aking pagkakamali? Nagsimula ako sa konklusyon. *Sigurado* ako na tama ang sagot ko, kaya tumanggi akong makinig sa isang mapa na nagbigay ng ibang sagot.

Binabasa ng ilang tao ang Biblia sa ganitong paraan. Minsan narinig ko ang isang mangangaral na nagbasa ng isang talata ng Banal na Kasulatan na hindi niya gusto. Sinabi niya, "Hindi ko alam kung ano ang ibig sabihin nito, ngunit hindi ito nangangahulugang kung ano ang sinasabi nito." Sinimulan niya ang kanyang konklusyon ("Hindi ako sang-ayon sa katuruang ito") at pagkatapos ay binasa ang Banal na Kasulatan. Hindi niya maiangkop ang Banal na Kasulatan sa kanyang konklusyon, kaya nagpasiya siyang huwag pansinin ang Banal na Kasulatan ("Hindi ito nangangahulugan kung ano ang ibig sabihin nito").

Upang maisalin ang Banal na Kasulatan, kailangan nating magsimula sa Banal na Kasulatan at pagkatapos ay hanapin ang ating konklusyon. Lahat tayo ay may mga ilang presuppositions. Nagsisimula tayo mula sa isang partikular na pananaw. Iyon ay mainam. Ang problema ay kapag ang ating presuppositions ay nagdudulot sa atin na huwag pansinin ang malinaw na pagtuturo ng Banal na Kasulatan. Kailangan nating tiyakin na nagsisimula tayo sa teksto, hindi sa ating mga konklusyon. Hindi natin dapat pahintulutan ang ating mga presupposisyon na maging sanhi sa atin upang huwag pansinin ang teksto.

Isang Halimbawa

"Kaya dapat kayong maging perpekto, tulad ng inyong Amang nasa langit ay perpekto" (Mateo 5:48).

Sinasabi ng ilang tao, "Walang sinuman ang perpekto!" Kaya, hindi nila sinunod ang utos ni Jesus. Sinimulan nila ang kanilang konklusyon ("Walang sinuman ang perpekto!") At pagkatapos ay babasahin ang Banal na Kasulatan.

Kapag pinag-aralan ang Mateo 5:48, dapat nating itanong, "Ano ang ibig sabihin ni Jesus sa 'perpekto'? Sa anong paraan tayo magiging katulad ng ating makalangit na Ama?" Ang mga talata bago ang Mateo 5:48 ay nagbigay ng sagot: Dapat nating mahalín ang ating mga kaaway at gumawa ng mabuti sa kanila sa katulad na paraan na ang ating Ama sa langit "pinapasikat niya ang kanyang araw sa masasama at mabubuting tao." Dapat tayong magkaroon ng perpektong pag-ibig.

Hindi Pinabubulaanan ng Banal na Kasulatan ang Banal na Kasulatan

Kapag nagbasa tayo ng isang libro na tao ang may-akda, maaaring nitong salungatin ang kanyang sarili sa ilang mga punto. Katulad ng katotohanang kapag dalawang tao ang may-akda ay malamang na magkasalungat sila sa ilang mga isyu. Gayunman, ang Biblia ay ang Salita ng Dios; hindi ito sumasalungat sa sarili.

Ang Dios ay hindi nagbabago.¹⁵⁰ Dahil dito, ang kanyang Salita ay pare-pareho - kahit na sibani ito noong daan-daang taon sa pamamagitan ng maraming mga taong manunulat. Ang Salita ng Dios ay hindi sumasalungat sa sarili nito.

Ang prinsipyong ito ay isang kinakailangang resulta ng doktrina ng inspirasyon. Kung ang dakilang pinagmumulan ng Banal na Kasulatan ay ang Dios, ang Biblia ay hindi maaaring sumalungat sa sarili. Ito ay mahalaga para sa mahusay na pagbibigay-kahulugan ng Biblia. Kapag ang dalawang talata ay *tila* sumalungat sa isa't isa, dapat kong tanungin kung may isa sa mga talata ang hindi ko naiintindihan. Kapag lubos kong nauunawaan ang bawat talata, makikita ko na ang parehong talata ay totoo.

Isang Halimbawa

"Ang isang tao ay tinuturing na matuwid sa pamamagitan ng pananampalataya at hindi sa pagsunod sa kautusan" (Roma 3:28).

"Ang isang tao ay hindi tinuturing na matuwid sa pamamagitan ng pag-gawa ng mga nasa kautusan, kundi sa pamamagitan ng pananampalataya kay Jesu-Cristo" (Galacia 2:16).

"Dito nyo makikita na tinuturing na matuwid ang isang tao dahil sa mabuti nitong gawa, at hindi dahil sa pananampalataya lamang" (Santiago 2:24).

Naniniwala ang ilang mga mambabasa na hindi sumasang-ayon si Pablo at si Santiago tungkol sa papel ng pananampalataya at mga gawa. Ipinagpilit ni Pablo na ang tao ay tinuturing na matuwid kahit wala ang "pagsunod sa kautusan." Isinulat ni Santiago na ang isang tao ay tinuturing na matuwid "sa pamamagitan ng mga gawa, at hindi sa pananampalataya lamang."

Yamang ang Banal na Kasulatan ay hindi sumasalungat sa sarili, alam natin na ang parehong mga aral ay tama. Tayo ay tinuturing na matuwid sa pamamagitan ng pananampalataya, hindi sa pamamagitan ng mga gawa. Ngunit, "sa pamamagitan ng mga gawa ang isang tao ay binibilang na matuwid, at hindi dahil sa pananampalataya lamang."

Ang natitirang mga sulat ni Santiago at Pablo ay nagpapakita na ang dalawang apostol ay sumasang-ayon: ang pagsunod sa batas (mga gawa) ay hindi nakakakuha ng kaligtasan. Gayunpaman, sumasang-ayon si James at si Pablo: kung tayo ay nabibilang na matuwid sa pamamagitan ng pananampalataya, ang ating buong pamumuhay (mga gawa!) ay maiiba. Ang ating pang-araw-araw na buhay ay nagbibigay ng patotoo sa reyalidad ng

¹⁵⁰ Santiago 1:17.

pananampalataya kung saan tayo ay naligtas. Sa mga salita ng mga Reformers, “Tayo ay binibilang na matuwid dahil sa pananampalataya lamang, ngunit hindi sa pananampalataya na nag-iisa/walang kasama.”

Ang Banal na Kasulatan ay ang pinakamahusay na Tagapagsalita ng Banal na Kasulatan

Ang prinsipyong ito ay malapit na nauugnay sa naunang prinsipyo. Yamang ang Banal na Kasulatan ay hindi sumasalungat sa sarili, maaari tayong gumamit ng mga talata na may malinaw na kahulugan upang tulungan tayong maintindihan ang mga talata kung saan hindi malinaw ang kahulugan. Gumagamit tayo ng mga talata na malinaw upang ipaliwanag ang mas mahirap na mga talata; hindi natin binabaluktot ang mga simpleng talata upang magkasya ang ating pagpapakahulugan ng mas mahirap na mga talata.

Ang isang aklat sa pagbibigay-kahulugan ay nagsasabi na ganito: “Kadalasan ang malabo sa isang bahagi ng Biblia ay ginawang malinaw sa isa pang bahagi.”¹⁵¹ Sa pag-aaral ng lahat ng Banal na Kasulatan, pinapayagan natin ang mga simpleng talata upang bigyang linaw ang mas mahirap na mga talata.

Isang Halimbawa

“Kung hindi gayon ano ang halaga ng pagpapabautismo para sa mga namatay, kung hindi naman muling mabubuhay ang mga patay? Bakit pa nagpapabautismo ang mga tao alang-alang sa mga patay?” (1 Corinto 15:29).

Sinasabi ba ng talatang ito na dapat nating bautismuhan ang mga kinatawan sa ngalan ng mga patay? Ang ilang mga tao ay nag-iisip nang gayon, ngunit hindi nag-utos si Pablo na mag bautismo para sa mga patay.

Ang ilang mga tagasalin ay naniniwala na ito ay nagpapahiwatig na ang ilang mga Kristiyano noong unang siglo ay nabautismuhan sa ngalan ng mga bagong mananampalataya na namatay bago ang pagbabautismo. Sinasabi ni Pablo na ang pagsasanay na ito ay walang kahulugan kung walang muling pagkabuhay. Ang iba pang mga interpreter ay naniniwala na ang “pagbabautismo para sa mga patay” ay tumutukoy lamang sa Mga Taga Roma 6:3-5 kung saan ang pagbabautismo ay pinagkakaisa tayo kay Cristo sa kanyang kamatayan. Sa alinmang kaso ay *inuutos* ni Pablo ang pagbabautismo para sa mga patay.

Anuman ang ating pagbibigay-kahulugan, ang prinsipyo na “Ang Banal na Kasulatan ay ang pinakamahusay na interpreter ng Banal na Kasulatan” ay gumagabay sa 1 Mga Taga-Corinto 15:29. Kapag binabasa natin ang Mateo 28:19, at Gawa 2:41, 8:12, at 19:5, makikita natin na ang bautismo ay para sa mga nabubuhay na mananampalataya. Sapagkat ang 1 Corinto 15:29 ay hindi malinaw na nag-uutos ng bautismo para sa mga patay at dahil malinaw na ipinapakita ng iba pang mga talata ang pangkaraniwang kaugalian

¹⁵¹ Walter Kaiser and Moises Silva, *An Introduction to Biblical Hermeneutics* (Grand Rapids: Zondervan, 1994), 132.

ng sinaunang iglesya, walang dahilan upang maniwala na ang 1 Mga Taga Corinto 15 ay nag-utos ng pagbabautismo para sa mga patay.¹⁵²

Isinulat ang Banal na Kasulatan upang Maunawaan

Ang kahulugan ng Salita ng Dios ay matatagpuan sa Banal na Kasulatan mismo, gamit ang normal na paraan ng pagbibigay-kahulugan. Ang Salita ng Dios ay hindi nakasulat sa mga sikretong codes.

Totoo na ang karamihan sa Banal na Kasulatan ay dapat na maingat na pag-aralan para sa kahulugan nito, ngunit ang katotohanan nito ay hindi nakatago mula sa atin. Ang mga mahahalagang katotohanan ng Banal na Kasulatan ay hindi inilibing sa mga nakatagong mga talata. Sinabi ng Salmista, "Ang iyong salita ay lampara sa aking mga paa, at isang liwanag sa aking landas."¹⁵³ Ang layunin ng Salita ng Dios ay upang gabayan tayo, hindi upang itago ang katotohanan.

"Ang unique na pagbibigay-kahulugan ay kadalas ang mali."
- Gordon Fee,
How to Read the Bible

Walang mga espesyal na susi ang kinakailangan upang i-unlock ang mensahe ng Salita ng Dios. Maging maingat sa mga aklat na nag-claclaim na "mai-unlock ang mga nakatagong codes ng Biblia." Nagsalita ang Dios upang maunawaan natin ang Kanyang Salita.

Isang Halimbawa

"Ngunit tungkol sa araw at oras na walang nakakaalam, kahit na ang mga anghel ng langit, ni ang Anak, kundi ang Ama lamang" (Mateo 24:36).

Tuwing ilang taon, isang tao ang mag-claclaim na, "Ipinahayag sa akin ng Dios na si Jesus ay babalik sa susunod na taon." Isang tanyag na aklat noong 1987 ang hinulaan ang rapture noong 1988. Ang parehong may-akda ay nagsulat ng isang libro sa sumunod na taon na hinuhulaan ang rapture sa 1989. Si Harold Camping ay naging sikat para sa paulit-ulit na mga hula ng rapture. "Ang mga eksperto sa propesiya" tulad nila Jack van Impe at Marilyn Agee ay nakagawa ng paulit-ulit na mga hula tungkol sa pagbabalik ng Panginoon. Pagkatapos ay inililipat nila ang petsa kung kailan sila ay napatunayang mali.

Kapag naririnig mo ang isang tao na hinulaan ang isang tiyak na petsa para sa pagbalik ng Panginoon, dapat mong tandaan na sinabi ni Jesus, "Walang sinuman ang nakakaalam" kung kelan mangyayari ang mga bagay na ito. Paano masasabi ng sinumang tao ngayon nang higit pa kaysa kay Jesus ang tungkol sa mga plano ng Ama? Ang malinaw na kahulugan ng talatang ito ay nagbababala sa atin laban sa sinumang magsasabi na alam nila ang araw ng pagbabalik ni Jesus.

¹⁵² Ang halimbawa ay courtesy ni Dk Steven Gibson. Ang informasyon tungkol sa interpretasyon ay galing sa *ESV Study Bible* at sa *New Bible Commentary*.

¹⁵³ Ps. 119:105.

Ang Isang Biblikal na Utos ay Nagpapahiwatig ng Biblikal na Pangako

Hindi lahat ng mga evangelical na manunulat ay tinatanggap ng prinsipyong ito, ngunit naniniwala ako na mahalaga ito sa pagbibigay-kahulugan sa Banal na Kasulatan. Ang prinsipyo ay nagtuturo na kung ang Dios ay nagbibigay ng isang utos, ginagawa niyang posible ang pagsunod.

Isipin ang isang ama na nagsasabing, "Anak, upang masiyahan ako ay dapat kang tumakbo ng isang milya sa loob ng dalawang minuto." Sa isang sandali, maaaring subukan ng anak ang kanyang makakaya, ngunit palagi siyang mabibigong makamit ang mga inaasahan ng kanyang ama. Sa huli, ang anak ay mawawalan ng pag-asa at titigil sa pagsubok. Ito ba ay isang mabuting ama?

Iniiisip ng ilang tao na ang Dios ay isang di-makatuwirang Ama. Nang sabihin ng Dios na "Maging banal kayo/Magppakabanal kayo,"¹⁵⁴ sinasabi nila, "Alam ng Dios na hindi natin masusunod ang kanyang mga utos." Sinabi ni John Calvin na hinihiling ng Dios ang imposible. Hinahamak niya ang mga "ang sumusukat sa lakas ng mga tao sa pamamagitan ng [mga utos] ng Dios."¹⁵⁵ Naniniwala si Calvin na maaaring iutos sa atin ng Dios na gawin ang isang bagay *kahit na alam* niyang hindi natin iyon masusunod. Naniniwala ka ba na ang Dios ay mas masahol pa sa isang ama sa lupa?

Hindi natin sinukat ang "lakas ng mga tao sa pamamagitan ng mga utos ng Dios." **Sinusukat natin ang mga utos ng Dios sa pamamagitan ng lakas ng Dios.** Sa ating lakas, hindi natin masusunod ang mga utos ng Dios, ngunit isang mapagmahal na Ama sa Langit ang nagpapalakas sa kanyang mga anak na sundin ang kanyang mga utos. Naniniwala tayo na ang isang mapagmahal na Ama ay hindi lilituhin ang kanyang mga anak nang mga imposibleng utos. Ang bawat utos ng Banal na Kasulatan ay sinamahan ng biyaya upang sundin ang utos.

Iniutos ni Jesus, "Iibigin mo ang Panginoon mong Dios ng iyong buong puso, at ng iyong buong kaluluwa, at ng iyong buong pagiisip."¹⁵⁶ Ito ay parehong utos na dapat sundin at isang pangako na matanggap. Ang utos ng Dios na mahal in ang Dios nang hindi hati ang puso ay nagpapahiwatig ng kaniyang pangako na bibigyan tayo ng isang hindi nahahating puso, kung nagtiwala tayo sa kaniya.

Isang Halimbawa

"Kaya dapat kayong maging perpekto, tulad ng inyong Amang nasa langit ay perpekto" (Mateo 5:48).

Mula sa konteksto, nauunawaan natin na tinutukoy ni Jesus ay ang pagmamahal, hindi pagganap/pakitang-tao. Nauunawaan din natin na hindi ito isang bagay na ating magagawa

¹⁵⁴ Inuutos ito ng Diyos ng maraming beses, hindi lamang isang beses. (Lev. 11:44, 45; Lev. 20:7; 1 Pedro 1:16.)

¹⁵⁵ Komentaryo ni John Calvin tungkol sa 1 Thess. 5:23. Galing sa *The Epistles of Paul to the Romans and Thessalonians*.

¹⁵⁶ Mateo 22:37.

sa pamamagitan ng ating sariling pagsisikap. Ang Dios na nag-uutos sa atin na “maging perpekto” ay ang Dios na tumupad sa mga utos. Ang Psalmist ay nagpatotoo, “Ang Dios ang naglagay sa akin ng lakas, at ginagawang perpekto ang aking daan.”¹⁵⁷

Ang utos ni Jesus’ ay dapat na maunawaan nang maayos. Dapat itong basahin sa liwanag nang agarang konteksto ng pagtuturo ni Jesus, at sa liwanag ng pagtuturo ng Biblia sa isang perpektong (hindi nahahating) puso at isang banal (itinalagang/ibinukod) na mga tao. Sa sandaling maintindihan natin ito, ang utos ni Jesus’ ay naging isang mabiyayang pangako, hindi isang imposibleng pamantayan para sa pagsisikap ng tao.

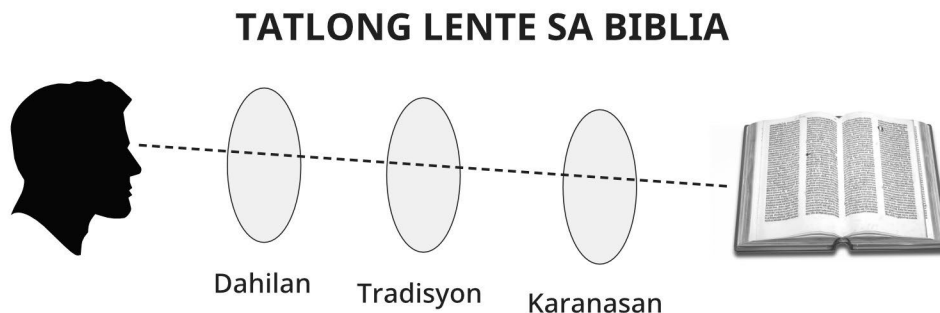
Tatlong Lente sa Biblia

Bilang evangelical na mga Kristiyano, tinatanggap natin ang Biblia bilang huling awtoridad para sa doktrina at pagsasanay. Ginamit ng mga Reformers ang terminong *sola scriptura* (“sa pamamagitan ng Banal na Kasulatan lamang”) na nangangahulugang ang Biblia ay naglalaman ng lahat ng kaalaman na kinakailangan para sa kaligtasan. Ngayon, patuloy nating pinanghahawakan ang prinsipyong ito.

Gayunpaman, mahalagang kilalanin na binibigyang-kahulugan natin ang ating binabasa sa iba't ibang paraan. Para sa karamihan ng mga evangelical, mayroong tatlong “bintana” o “mga lente” kung saan binabasa natin ang Biblia. Ang mga lenteng ito ay hindi pinapalitan ang awtoridad ng Banal na Kasulatan sa anumang paraan. Ang mga ito ay simpleng mga bintana na kung saan natin binabasa at maunawaan ang Banal na Kasulatan.

Upang magkaroon ng buong pag-unawa sa Banal na Kasulatan, dapat nating gamitin ang lahat ng tatlong lente. Kung babalewalain natin ang isang lente, maaaring mali nating maunawaan ang Banal na Kasulatan. Ang pagbabasa ng Biblia gamit ang mga bintana ay tumutulong sa atin na mas maunawaan ang mensahe ng Salita ng Dios.

Ang larawang ito ay maaaring makatulong sa iyo na makita ang kaugnayan ng mga lente sa Biblia. Titingin tayo sa *pamamagitan* nang mga lente sa Biblia.¹⁵⁸

¹⁵⁷ Awit 18:32.

¹⁵⁸ Inangkop ang ilustrasyong ito mula sa blog ni Danny Coleman: www.dannycoleman.blogspot.com.

Lente 1: Dahilan

Dahilan ang unang lente na ginagamit natin. Ang lente na ito ay nagtatanong, “Ano ang isang makatwirang pag-unawa sa Banal na Kasulatang ito?” Ang lente ng dahilan ay hinihilingan tayong gamitin ang ating isipan upang maunawaan ang ating nabasa sa Banal na Kasulatan. Na-realize nito na ang Banal na Kasulatan ay makatwirang naiintindihan ng isip.

Ang ilang mga Kristiyano ay sumasalungat sa paggamit ng dahilan; Nagtatalo sila na ang ating mga nahulog/nagkasala na isip ay hindi mapagkakatiwalaan upang maunawaan ang Salita ng Dios. Gayunpaman, Si Pablo ay patuloy na ipinapakiusap na mangatwiran kapag gumagawa ng kanyang mga argumento. Sa Roma, para sa halimbawa, nagtanong si Pablo ng serye ng mga tanong na humantong sa kanyang mga mambabasa sa isang lohikal na pang-unawa sa mga dakilang katotohanan ng kaligtasan. Habang ang ating dahilan ay hindi kailanman ang pangwakas na awtoridad, hindi natin dapat balewalain ang makatwirang kahulugan ng Banal na Kasulatan.

Lente 2: Tradisyon

Ang pangalawang lente kung saan tinitingnan natin sa Banal na Kasulatan ay *Tradisyon*. Ang tradisyon ay nagtatanong, “Paano naiintindihan ng mga Kristiyano sa buong kasaysayan ang Banal na Kasulatang ito?” Sinusuri ng tradisyon ang ating pag-unawa sa teksto laban sa mga pananaw ng iba pang mga Kristiyano sa buong kasaysayan.

“Ang tradisyon ang bunga ng gawain ng pagtuturo ng Espiritu sa nakalipas na panahon. Hindi ito hindi mapasusubalian, at pinahihirap natin ang ating sarili kapag hindi natin ito pinahahalagahan.”
- J.I. Packer, “Upholding the Unity of Scripture Today”

Kasama sa tradisyon ang mga kredo/paniniwala/creeds ng sinaunang iglesya, ang mga dakilang doktrina na pinagkakaisa ang mga Kristiyano noong nakaraan, at ang mga turo ng mga naunang henerasyon. Ipinapakita ng tradisyon kung paano binigyang-kahulugan ang Biblia sa buong kasaysayan ng simbahan.

Ang tradisyon ng Simbahan ay hindi sumasang-ayon sa lahat ng mga isyu; ang pinakamakapangyarihang tradisyon ay itinuro ng simbahan “sa lahat ng dako at sa lahat ng oras.” Ang tradisyon ng mga indibidwal na denominasyon ay dapat isalang-alang, ngunit wala itong gaanong awtoridad gaya ng tradisyon ng pangkalahatang simbahan.

Nagsasalita ang Dios sa pamamagitan ng tradisyon upang tulungan tayong maunawaan ang kanyang Salita. Kung makakita ka ng isang bagay sa Banal na Kasulatan na walang sinuman sa loob ng 2,000 taon ang nakakita, dapat mong ipagpalagay na ikaw ay nagkakamali!

Lente 3: Karanasan

Karanasan ay ang huling lens. Ang lente na ito ay nagtatanong, “Ang pag-unawa ko ba ay tumutugma sa karanasan ng iba pang mga Kristiyano?” Sa paglagay ng karanasan sa huli, maiiwasan natin ang subjectivism na naglagay ng personal na karanasan sa itaas ng layunin katotohanan. Gayunpaman, ang karanasan ay mahalaga kapag balanse sa tradisyon at dahilan.

Ang bawat isa sa mga lente ay mahalaga. Kung gagamitin lamang natin ang tradisyon, mahuhulog tayo sa kamalian ng Romanong Katoliko sa pagtingin sa pagtuturo ng iglesia bilang katumbas ng Banal na Kasulatan. Kung gagamitin lamang natin ang dahilan, mahuhulog tayo sa rasyonalismo/pangangatwiran na ang pagtingin sa isip bilang huling awtoridad. Kung gagamitin lamang natin ang karanasan, mahuhulog tayo sa emosyonalismo na ipinapalit ang personal na karanasan sa pagtuturo ng Banal na Kasulatan. Ang bawat isa sa mga ito ay dapat gamitin sa ating pag-aaral-at ang bawat isa ay dapat magpasakop sa awtoridad ng Banal na Kasulatan.

Isang Halimbawa

“Dahil sa layuning ito, lumuluhod ako sa Ama ng ating Panginoong Jesu-Cristo,... upang kayo'y mapuspos ng buong kapuspusan ng Dios” (Efeso. 3:14-21).

Nanalangin si Pablo na ang mga mananampalataya sa Efeso ay lalong lumago sa kanilang relasyon sa Dios. Ipinanalangin niya na sila ay “mapuspos ng lahat ng kapuspusan ng Dios.” Ano ang nakita natin kung binabasa natin ang panalangin na ito sa pamamagitan ng tatlong lente?

Dahilan. Kapag binabasa ang panalangin ni Pablo, ang ating dahilan ay nagtatanong, “Ang panalangin bang ito ay naka sang-ayon sa natitirang bahagi ng Banal na Kasulatan?” Makatwirang bang isalin ang panalanging ito bilang pangako ng mas malalim na buhay para sa Kristiyano? Sa pagtingin sa iba pang mga Banal na Kasulatan, nakita natin na ang Roma 12:1, Unang Tesalonica 5:23, at ang iba pang mga teksto ay nagpapahiwatig ng mas malalim na buhay na maaaring makamit ng mga mananampalataya. Ang katotohanan ng pagiging “puno ng lahat ng kapuspusan ng Dios” ay makatwiran.

Tradisyon. Ang mga Kristiyano mula sa lahat ng henerasyon ay nagturo na ang pangako ng Dios ay mas malalim na lakad para sa mga mananampalataya. Ang mga Kristiyano ay hindi sumang-ayon sa mga detalye kung paano ginagawa ng Dios ang layuning ito sa mga mananampalataya, ngunit sa buong kasaysayan ng iglesia, ang mga Kristiyano mula sa iba't ibang pinagmulan ay sumang-ayon na tinawag ng Dios ang kanyang mga anak sa isang mas malalalim na kaugnayan sa kanya.

Sa ikalawang siglo, isinulat ni Irenaeus na ang layunin ng Dios para sa atin ay “upang maisagawa tayo ayon sa larawan at wangis ng Dios.”¹⁵⁹ Naniniwala si Irenaeus na ang

¹⁵⁹ Tulad ng nasipi sa William M. Greathouse, *From the Apostles to Wesley* (Kansas City: Beacon Hill Press, 1979), 38.

bawat mananampalataya ay maaaring “mapuspos ng lahat ng kapuspusan ng Dios.” Sa ika-apat na siglo, Ang mga manunulat sa Silangan tulad ni Gregory ng Nyssa ay nagturo na ang Kristiyano ay magpapalit ng “kaluwalhatian para sa kaluwalhatian,” nagiging mas puno ng lahat ng kapuspusan ng Dios. Sa ikalabimpitong siglo, sinulat ng Katolikong Pranses na si Francois Fenelon na, *sa pamamagitan ng mabiyayang lakas ng Dios*, maaari tayong “mabuhay gaya ng buhay ni Jesus, mag-isip katulad kung paano siya mag-isip. ...”¹⁶⁰ Sa pamamagitan ng biyaya ng Dios, maaari tayong maging katulad ng kanyang imahe.

Karanasan. Ang karanasan ng mga dakilang Kristiyano sa buong kasaysayan ay nagpapakita ng kanilang kagutuman para sa isang mas malalim na buhay. Ang bawat committed na Kristiyano ay gutom para sa Dios. Ang mga patotoo ng mga dakilang Kristiyano ay nagpapakita na ang gutom na ito ay napuno ng biyaya ng Dios.

Ikaw Naman

Sa simula ng araling ito, tumingin ka sa isang talata sa Banal na Kasulatan kung saan ang mga miyembro ng iyong grupo ay hindi sumasang-ayon. Matapos pag-aralan ang mga prinsipyo ng pagbibigay-kahulugan sa araling ito, bumalik sa talata ng Banal na Kasulatan. Itanong ang mga ito:

- Ako ba ay nagsisimula sa konklusyon? Nakapagpasiya na ba ako kung ano ang iniisip ko na *dapat* sabihin ng Banal na Kasulatan bago ko basahin ito?
- Ang aking pagbibigay-kahulugan ba ng Banal na Kasulatang ito ay sumasalungat sa iba pang mga talata ng Banal na Kasulatan?
- Ang iba pang mga talata ay nagbibigay ng isang mas malinaw na pag-unawa sa talatang ito?
- Ang aking pagbibigay-kahulugan ba ay batay sa isang nakatagong mensahe, o ako ay nagbibigay-kahulugan sa talata sa pinakamalinaw na posibleng paraan?
- Ang talata ba ay nagbibigay ng utos? Kung gayon, ano ang pangako na ipinahiwatig ng utos?
- Ano ang sinasabi ng tradisyon ng iglesiang Kristiyano sa pamamagitan ng panahon/henerasyon tungkol sa talatang ito?
- Ano ang isang malinaw at makatwirang pag-unawa sa talatang ito?
- Ano ang sinasabi ng aking karanasan at karanasan ng ibang mga Kristiyano tungkol sa talatang ito?

Ang mga tanong na ito ay hindi ginagarantiya na makakahanap ka ng kumpletong kasunduan sa pagbibigay-kahulugan ng isang talata. Gayunpaman, maaari silang makatulong sa iyo na makahanap ng mga lugar ng kasunduan. Kung hindi, ang mga tanong

¹⁶⁰ Ibid, 85.

ay maaaring makatulong upang matukoy ang mga dahilan na ang taimtim na mga Kristiyano na nakatuon sa awtoridad ng Salita ng Dios ay hindi sumasang-ayon sa pagbibigay-kahulugan ng ilang mga talata ng Banal na Kasulatan.

Aralin 8 Pangunahing Puntos

(1) Ang pag-unawa sa mga pangunahing prinsipyo ng pagpapakahulugan ng Biblia ay makatutulong upang makaiwas ka sa mga maling konklusyon sa pag-aaral.

(2) Magsimula sa teksto, hindi sa iyong konklusyon. Huwag pahintulutan ang iyong mga presupposisyon na maging sanhi upang hindi mo pansinin ang teksto.

(3) Ang Banal na Kasulatan ay hindi sumasalungat sa Banal na Kasulatan. Kung ang dalawang talata ay tila magkasalungat, magtanong kung hindi mo naunawaan ang isa sa mga talata.

(4) Ang Banal na Kasulatan ay ang pinakamahusay na interpreter ng Banal na Kasulatan. Payagan ang mga malinaw na talata upang ipaliwanag ang mas mahirap na mga talata.

(5) Ang Banal na Kasulatan ay isinulat upang maunawaan. Hanapin ang malinaw na kahulugan ng teksto.

(6) Ang isang utos ng Biblia ay nagpapahiwatig ng isang pangako sa Biblia. Ang Dios na nagbibigay ng utos ay nagbibigay lakas sa atin upang makasunod.

(7) Ang prinsipyo ng *sola scriptura* ay nangangahulugan na ang Biblia ay naglalaman ng lahat ng kaalaman na kinakailangan para sa kaligtasan.

(8) Tinitingnan natin ang Banal na Kasulatan sa pamamagitan ng tatlong lente na tumutulong sa atin na maunawaan ang Salita ng Dios:

- Dahilan: isang makatwirang pag-unawa sa kahulugan ng teksto.
- Tradisyon: ang mga pananaw ng iba pang mga Kristiyano sa buong kasaysayan.
- Karanasan: ang espirituwal na karanasan ng mga Kristiyano.

Aralin 9

Pagbuo ng Isang Library sa Pag-aaral ng Biblia

Mga Layunin ng Aralin

Sa pagtatapos ng araling ito, ang mag-aaral ay dapat:

- (1) Kilalanin ang kahalagahan ng pagbuo ng magandang library sa pag-aaral ng Biblia.
- (2) Magkaroon ng plano para sa pagbuo ng library.
- (3) Alamin ang mga mura at libreng mapagkukunan para sa pag-aaral sa Biblia.

Panimula

► Talakayin ang mga aklat na pinaka kapaki-pakinabang sa iyo sa iyong sermon o paghahanda sa aralin sa Biblia.

Isipin na tumawag ka ng isang karpintero upang ayusin ang isang bintana na hindi maisarang mabuti. Habang nag-uunpack siya, napansin mo na ang kanyang kagamitan ay halos walang laman; sa katunayan, naglalaman lamang ito ng isang tool, isang martilyo. Sabi ng karpintero, “Hindi ako gumagamit ng maraming mga kagamitan. Maraming kagamitan ay nagiging sanhi ng pagkalito.”

Magsisimula kang mag-alala. Kapag siya ay nagsimula sa pagpukpok sa bintana nang kanyang martilyo, marahil ay mapasigaw ka ng, “Tigil! Mababasag mo ang aking bintana! Kailangan mo ng isang screwdriver, hindi isang martilyo. Kumuha ka nang tamang kagamitan.”

Ang isang library ay isang mahalagang bahagi ng tool box ng isang pastor. Dinalaw ko ang isang pastor na halos walang library. Hindi dahil hindi siya masyadong mahirap upang bumili ng mga libro; marami siyang libro at DVD para sa entertainment. Sa aming pagsalaw, sinabi niya, “Iniiwasan kong magbasa ng sobra sa Biblia at teolohiya. Natatakot ako na sa sobrang pag-aaral ay malito ako.” Ang pastor na ito ay halos walang laman ang toolbox.

“Pagsikapan mong maging karapatdapat sa Dios, bilang isang manggagawa na walang dapat ikahiya, at tapat na nagtuturo ng katotohanan.”
2 Timoteo 2:15 (ASND)

Sa araling ito, matututunan natin kung paano bumuo ng isang library. Dahil ang mga libro ay maaaring magastos, gagawin natin ito sa mga yugto, kasama ang pinakamahalagang mga aklat na nakalista sa unang yugto. Hahanapin natin ang mga libreng online na mapagkukunan kung posible.

Marami sa mga aklat sa araling ito ang nabanggit sa mga naunang aralin. Ang araling ito ang kokolekta nang lahat ng impormasyon sa isang lugar upang gabayan ka sa pagbuo ng

magandang library sa pag-aaral ng Biblia. Tutulungan ka ng araling ito na punan ang iyong kagamitan/toolbox.

Unang Hakbang: Ang Mga Pangunahing Kaalaman

Ang mga unang tool na gusto mong idagdag sa iyong kagamitan/toolbox ay kasama ang:

Concordances/Konkordansya

Ang isang kumpletong kasunduan ay isa sa iyong pinakamahalagang mga tool para sa pag-aaral ng Biblia. Ang concordance/konkordansya ay isang indeks sa Biblia; Inililista nito ang lahat ng mga salita ng Biblia ayon sa alpabeto, sa bawat talata kung saan lumilitaw ang salita.

James Strong. *New Strong's Exhaustive Concordance*. Nashville Thomas Nelson, 2003. *Strong's Concordance* ay ang pinaka-popular na concordance nang King James Bible. Ang isang online version ng concordance na ito ay available sa:
<http://www.biblestudytools.com/concordances/strong-s-exhaustive-concordance/>

May mga concordance/konkordansya na nakaugnay sa iba pang mga bersyon ng Biblia. Gumamit ng isang "exhaustive" concordance na naglilista ng bawat pangyayari ng bawat salita. Ang maliit na concordance sa likod ng maraming Biblia ay hindi kumpleto; ipapakita lamang nito ang ilang mga halimbawa ng bawat salita.

Mga Diksiyunaryo sa Biblia

Nagbibigay ang mga diksyunaryo ng Biblia ng impormasyon sa background sa mga termino, lugar, at mga tao. Ang isang diksyunaryo ng mga salitang Griyego at Hebreo ay nagpapahintulot sa iyo na gawin ang pangunahing pag-aaral ng salita kahit na hindi mo pinag-aralan ang mga orihinal na wika. Kabilang sa mga popular na mga diksyunaryo sa Biblia ay ang:

Howard Marshall, J.I. Packer, and D.J. Wiseman. *New Bible Dictionary*. Downers Grove: InterVarsity Press, 1996.

W.E. Vine. *An Expository Dictionary of Old and New Testament Words*. Nashville: Thomas Nelson, 2003.

Ito ay isa sa mga pinakaluma at pinaka-malawak na ginagamit na mga diksyunaryo ng Biblia.

Online Bible dictionaries are available at <http://www.biblestudytools.com/dictionaries>.

Mga Handbook ng Biblia

Ang Biblia handbook nagbibigay ng isang panimula sa bawat aklat ng Biblia na may pangunahing impormasyon tungkol sa may-akda at kasaysayan.

Henry Halley. *Halley's Bible Handbook*. Grand Rapids: Zondervan, 2012.

Halley's Bible Handbook ay available sa maraming edisyon at karaniwan ay mura.

J. Daniel Hays and J. Scott Duvall. *Baker Illustrated Bible Handbook*. Ada: Baker, 2011.

Ito ay bagong na-update na alternatibo sa *Halley's Handbook*.

Mga Bible Atlases

Kabilang sa isang Bible atlas ang mga mapa ng bawat lugar na binanggit sa Biblia, mga larawan ng mga lunsod na nahukay, at mga artikulo sa sinaunang mundo.

Carl Rasmussen. *Zondervan Atlas of the Bible*. Grand Rapids: Zondervan, 2010.

Ito ay isang mahusay na atlas ng Biblia. Gayunpaman, ang anumang masusing atlas ng Biblia ay gagana nang maayos.

Ang isang online Bible atlas ay available sa <http://www.bibleatlas.org>.

Mga Bible Translations¹⁶¹

Anuman ang iyong ginustong pagsasalin, ang pagbabasa ng isang alternatibong pagsasalin ay maaaring magbigay ng mga bagong pananaw sa isang talata. Ang mga pagsasalin nagkakaiba batay sa dalawang pangunahing mga kadahilanan:

(1) *Ang target audience*

Ang ilang mga pagsasalin ay tinutugunan sa isang tagapakinig na may mas maliit na bokabularyo. Narito ang 1 Juan 2:2 sa dalawang salin:

¹⁶¹ Para sa karagdagang impormasyong sa translations, basahin ang artikulo ni Dr. Allan Brown, "From the Mind of God to the Mind of Man," sa Abril, 2011 na edisyon ng *God's Revivalist*, naa-access online sa http://gbs.edu/revivalist/1104_index.shtml. Accessed on November 2, 2020.

King James Version	New Living Translation
"Siya ang handog sa inalay para ng ating mga kasalanan."	"Siya mismo ang handog na nag-sisi para sa ating kasalanan."
<p>"inalay" ay nagpapahayag ng pangangailangan ng isang handog upang pambayad-sala para sa kasalanan. Dalawang ideya ang mahalaga sa konseptong ito:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ang galit ng Dios laban sa kasalanan • Ang awa ng Dios sa pagbibigay ng paraan ng pagtubos <p>Sa Lumang Tipan, ang kasalanan ay pinapatawad sa pamamagitan ng paghahandog ng hayop. Sa Bagong Tipan, dumating si Cristo bilang piniling handog para sa mundo.</p>	<p>Sa <i>New Living Translation</i>, ang pangungusap na "handog na nagsisi" ay pumapalit sa mas mahirap na "pag-aalay."</p>

Ang ilang mga salin ay nagpapaliwanag ng mga konsepto na maaaring hindi maunawaan ng di-mananampalataya o bagong Kristiyano. Narito ang Roma 11:16 sa dalawang salin:

King James Version	New Century Version
"Sapagkat kung ang unang bunga ay banal, ang buong masa ay banal din."	"Kung ang unang piraso ng tinapay ay inihandog sa Dios, pagkatapos ang buong tinapay ay ginawang banal."
Ito ay tumutukoy sa Lumang Tipan na ang unang bahagi ng isang pananim ay ibibigay bilang handog sa Dios (Mga Bilang 15:21).	Dahil ang ilang mga mambabasa ay hindi alam ang background ng Lumang Tipan ng "unang bunga," Ang <i>New Century Version</i> ay nagdadagdag ng mga salita upang ipaliwanag ang terminong ito.

(2) Ang Pilosopiya sa Pagsasalin

Ang ilang mga pagsasalin (King James Version, New American Standard, and English Standard Version) ay sinusubukang panatilihin ang istraktura at ng mga orihinal na pangungusap ng tekstong Hebreo o Griyego. Hangga't maaari, ay pinapanatili nang pagsasaling ito ang orihinal na pagkakasunud-sunod ng salita at hatiin ang mga pangungusap sa parehong paraan tulad ng sa orihinal.

Ang iba pang mga pagsasalin (New International Version, New Living Translation, and New Century Version) ay sinusubukang ipaalam ang mensahe sa na-update na wika. Narito ang 2 Cor. 10:13 sa iba't ibang mga pagsasalin:

Higit na Literal na Mga Pagsasalin	
King James Version (KJV)	“Nguni't hindi natin ipinagmamalaki ang mga bagay na walang sukat, kundi ayon sa sukat ng patakaran na ipinamahagi ng Dios sa atin, isang sukat na abot sa inyo.”
English Standard Version (ESV)	“Pero kami ay hindi nagmamalaki sa gawaing hindi na naming sakop, kundi sa mga gawain lamang na ibinigay sa amin ng Dios, at kasama na rito ang gawain naming sa inyo.”
Mas Malayang Mga Pagsasalin	
New International Version (NIV)	“Gayunpaman, hindi tayo magyayabang nang higit sa wastong mga limitasyon, ngunit itatakda natin ang ating pagmamapuri sa larangan na itinakda ng Dios sa atin, isang larangan na umaabot sa inyo.”
New Century Version (NCV)	“Ngunit hindi natin ipagmalaki ang mga bagay sa labas ng gawain na ibinigay sa atin upang gawin. Lilimitahan natin ang ating pagyayabang sa gawaing ibinigay sa atin ng Dios, at kabilang dito ang ating gawain sa inyo.”

Iminumungkahi ko na gumamit ka ng isang pagsasalin na malapit sa orihinal upang simulan ang iyong pag-aaral. Pagkatapos, kung ang isang talata ay hindi maliwanag, maaaring makatulong sa iyo ang isang malayang pagsasalin. Sa sarili kong pagbabasa, ginagamit ko ang mga salin ng KJV at ESV dahil malapit sila sa orihinal na wika. Kapag kailangan ko ng mas simpleng pag-unawa sa isang talata, binabasa ko ang NLT o ibang pagsasalin. Maaari mong ihambing ang ilang mga pagsasalin online sa <http://www.biblegateway.com>.

Ang grupong ito ng 5-6 na mga libro ay magbibigay ng isang maliit, pangunahing aklatan para sa pag-aaral ng Biblia. Sa pamamagitan ng paggamit ng mga online na mapagkukunan, maaari kang bumuo ng bahagi ng iyong library sa isang napakababang halaga. Bibigyan ka nito ng pangunahing toolbox para sa pagbibigay-kahulugan ng Biblia.

Ikalawang Hakbang: Pagpapalago ng Iyong Aklatan

Habang nag-aaral ka, maaari mong makita na kailangan mo ng mas malaking koleksyon ng mga tool. Ang isa o dalawang screwdrivers ay sapat para sa nagsisimulang mag karpintero. Habang sinusubukan niya ang mas mahirap na mga trabaho, natututunan niya na ang ilang mga proyekto ay nangangailangan ng espesyal na mga screwdriver. Sa paglipas ng panahon, nagdadagdag siya ng higit pang mga screwdriver sa kanyang toolbox.

Ang mga mapagkukunan na nakalista sa seksyon na ito ay magpapalawak nang iyong kagamitan para sa pag-aaral ng Biblia. Kapag maaari mong idagdag ang mga ito sa iyong library ikaw ay mas mahusay na ma-equipped para sa pag-aaral ng Biblia.

Ang Study Bible

Ang isang mahusay na study Bible ay isang komentaryo, Bible handbook, concordance, at atlas na nababalot sa isang volume. Dahil ang komentaryo ay sumasalamin sa teolohiko biases ng mga may-akda, dapat kang maging maingat. Gayunpaman, ang isang study Bible ay isang magandang simula para sa iyong pag-aaral.

Thompson Chain Reference Bible. Kirkbride Bible Company.

Ang *Thompson Chain Reference Bible* ay unang inilathala nang mahigit sa isang daang taon na ang nakalilipas at ginamit ng libu-libong mga estudyante sa Biblia. Ang *Thompson Chain Reference Bible* ay hindi nagbibigay ng komentaryo; sa halip, gumagamit ito ng isang sistema ng pag-numero upang gabayan ka sa iyong sariling pag-aaral ng isang topic. Sa tingin ko ito ay isa sa pinakamahalagang mapagkukunan na maaari mong bilhin. (You can see the “topical chains” used in the Thompson Bible at <http://www.studylight.org/con/tcr/>.)

Life Application Study Bible. Grand Rapids: Zondervan.

Ang *Life Application Study Bible* contains ay naglalaman ng pangkalahatang ideya ng bawat aklat, mga notes sa mga indibidwal na mga talata, sketch ng mga character ng Biblia, isang atlas, at isang konkordansiya. Available ito sa maraming bersyon kabilang ang King James, New American Standard, New International, and New Living Translation.

Bible Commentaries/Mga Komentaryo sa Biblia

Ang isang volume ng komentaryo ay nagbibigay ng mga notes sa bawat talata nang walang malalim (o gastos) ng mga indibidwal na volume sa bawat aklat ng Biblia. Habang binubuo mo ang iyong library, nais mong magdagdag ng mga komentaryo sa mga indibidwal na aklat; gayunpaman, baka gusto mong magsimula sa isang isang volume ng komentaryo.

New Bible Commentary. Downers Grove: InterVarsity Press, 1994.

Ang iginagalang na komentaryo ay nagbibigay ng panimula sa bawat aklat at may mga komento sa bawat talata ng Banal na Kasulatan.

Adam Clarke Commentary on the Bible.

Hindi ito isang volume commentary. Gayunpaman, ang isang libreng bersyon ay available online sa <http://www.studylight.org/com/acc>. Adam Clarke ay isang contemporary ni John Wesley. Siya ay isang napakatalino na iskolar at isang makaDios na tao. Ang kanyang komentaryo ay nakaimpluwensya sa maraming henerasyon ng mga mangangaral at mga guro ng Biblia.

Background ng Bibliya

Ang mga komentaryo at mga aklat sa background ng Biblia ay nagbibigay ng konteksto sa kultura at kasaysayan para sa Biblia. Ang pag-unawa sa mga kaugalian ng panahon ng Biblia ay magbibigay sa iyo ng mas mahusay na pag-unawa sa mensahe ng Banal na Kasulatan.

Halimbawa, ang mga talinghaga ni Jesus ay batay sa mga kultural na pagsasanay noong kanyang panahon; madalas na tumutugon ang Pentateuch sa mga idolatrous na pagsasanay ng mga kapitbahay ng Israel; ang mga sulat ni Pablo ay hinarap sa mga Kristiyano na naninirahan sa isang polytheistic na mundo. Habang naiintindihan natin ang background na ito, higit tayong nagiging handa upang maipaliwanag ang pagtuturo sa Banal na Kasulatan.

Lumang Tipan

John H. Walton, Victor H. Matthews, and Mark W. Chavalas. *The IVP Bible Background Commentary: Old Testament*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2000.

Eugene H. Merrill. *Kingdom of Priests: A History of Old Testament Israel*. Ada: Baker, 1987.

Bagong Tipan

Craig S. Keener. *The IVP Bible Background Commentary: New Testament*. Downers Grove: InterVarsity Press, 1993.

Everett Ferguson. *Backgrounds of Early Christianity*. Eerdmans, 2003.

Konklusyon

Pinalaki ang aking tatay sa isang tahanang di-mananampalataya, at wala siyang pagkakataong dumalo sa Bible College. Si Tatay ay walang edukasyon sa kolehiyo, ngunit pagkatapos na tawagin siya upang mangaral, nais niyang wastong hatiin ang “salita ng katotohanan.”¹⁶²

Naintindihan ng aking ama na kailangan niyang bumuo ng isang mahusay na toolbox upang mapaglingkuran ang kanyang mga kongregasyon. Sa buong isang ministeryo na halos limampung taon, nagtrabaho siya upang mapalawak ang kanyang toolbox. Nagministeryo siya sa maliliit na simbahan at walang badyet para sa malaking library. Gayunpaman, sa paglipas ng mga taon ay nagtayo siya ng isang library/aklatan na kasama ang mga aklat na nabanggit ko rito.

Higit sa lahat, *ginamit* ng aking tatay ang mga aklat sa kanyang library. Ang isang toolbox ay walang maidudulot sayong mabuti kung ang takip ay kinakalawang at nakasarado! Huwag bumili ng mga libro para ipakita lang; bilhin ang mga ito upang gamitin. Ginamit ng aking tatay ang kanyang *Strong’s Concordance* sa isang lingguhang pamamaraan. Ang kanyang *Halley’s Bible Handbook* ay halos masira na sa pag-gamit. Madalas niyang kinukunsulta ang *Vine’s Bible Dictionary* upang malaman ang tungkol sa mga salitang Hebreo at Griyego. Mahal niya ang *Thompson Chain Reference Bible* at ang studied *Adam Clarke’s Commentary* sa bawat teksto na kanyang ipinangaral.

Habang hindi nakatanggap ang aking tatay ng isang diploma sa kolehiyo, siya ay tunay na isang mag-aaral ng Biblia. Ginamit niya ang mga mapagkukunang ito upang mas mahusay na paglingkuran ang kanyang mga kongregasyon. Umaasa ako na gagamitin mo ang mga mapagkukunan sa kabanatang ito upang bumuo nang iyong toolbox para sa epektibong ministeryo.

¹⁶² 2 Tim. 2:15.

Aralin 10

Pasamasamahin ang Lahat

Mga Layunin ng Aralin

Sa araling ito, ang estudyante ay:

- (1) Pagsasanay na paglalapat ng mga hakbang ng pagpapakahulugan sa mga piling talata ng Banal na Kasulatan.
- (2) Maghanda ng papel o babasahing presentasyon ng paggawa ng detalyadong pag-aaral ng isang teksto sa Biblia.

Panimula

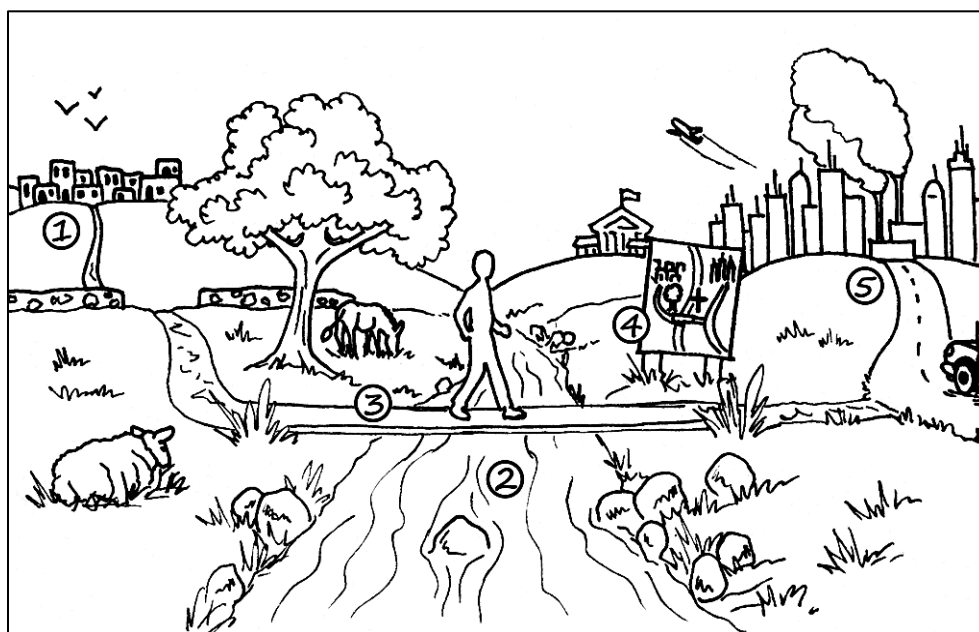
Sa kursong ito, tiningnan natin ang mga hakbang ng pag-oobserba, pagbibigay-kahulugan, at aplikasyon. Napagmasdan natin ang mga panganib dapat maiwasan sa pagpapakahulugan. Natutunan natin ang mga mahahalagang alituntunin na dapat sundin kapag nag-aaral ng Banal na Kasulatan. Tiningnan natin ang mga tool na dapat nasa iyong toolbox bilang isang interpreter ng Biblia. Ginagawa natin ang bawat hakbang sa bawat pagkakasunod-sunod.

Sa huling araling ito, gagawin natin ang lahat ng sama-sama. Ang araling ito ay nasa dalawang bahagi. Sa unang bahagi ng aralin, titingnan natin kung paano ang *paglalakbay ng pagbibigay-kahulugan* sa dalawang partikular na genre ng Banal na Kasulatan.¹⁶³ Magkakaroon ka ng pagkakataon na magsagawa ng mga hakbang sa parehong mga talata ng Luma at Bagong Tipan.

Sa ikalawang bahagi ng aralin, ilalapat mo ang buong proseso sa isang talata sa Banal na Kasulatan. Gamit ang teksto na pinili mo sa Unang Aralin, ikaw ay maghahanda ng isang pag-aaral kung saan lilipat ka sa bawat hakbang ng proseso ng pagpapakahulugan.

¹⁶³ Karamihan sa materyal ng seksyong ito ay galing sa J. Scott Duvall and J. Daniel Hays, *Grasping God's Word: A Hands-On Approach to Reading, Interpreting, and Applying the Bible* (MI: Zondervan, 2012).

Ang Paglalakbay ng Pagbibigay-kahulugan¹⁶⁴

1	Ang kanilang bayan	Ang orihinal na mensahe ng Kasulatan
2	Ang ilog	Ang mga pangkasaysayan-pangkulturang pagkakaiba na naghiwalay sa ating mundo mula sa sinaunang mundo.
3	Ang tulay	Ang prinsipyong itinuturo sa teksto.
4	Ang mapa	Kaugnayan sa Bagong Tipan (para sa mga talata ng Lumang Tipan)
5	Ang ting bayan	Ang aplikasyon ng prinsipyo sa ating mundo.

Ang Paglalakbay ng Pagbibigay-kahulugan: Mga Sulat sa Bagong Tipan

Karamihan sa Bagong Tipan ay nasa anyo ng mga sulat. Ang mga sulat ni Pablo ay hinarap sa mga simbahan at mga pastor. Sumulat si Santiago, Pedro, Juan, at Judas sa mga simbahan. Habang may mga pagkakaiba sa pagitan ng mga sulat, ang ilang mga katangian ay pangkaraniwan sa mga sulat. Ang mga sulat sa Bagong Tipan ay ang mga:

¹⁶⁴ Image: "Interpreting the Bible" drawing by Anna Boggs, available from <https://www.flickr.com/photos/sgc-library/52377290578>, licensed under CC BY 2.0. Concept from J. Scott Duvall and J. Daniel Hays, *Grasping God's Word: A Hands-On Approach to Reading, Interpreting, and Applying the Bible* (Grand Rapids: Zondervan, 2012).

May Awtoridad. Ang mga sulat sa Bagong Tipan ay kapalit ng presensya ng may-akda. Ang sulat ay kumakatawan sa awtoridad ng manunulat; Ang awtoridad na ito ay madalas na nakasaad sa pambungad na mga talata.¹⁶⁵

Pang-Sitwasyon. Ang mga liham ng Bagong Tipan ay madalas na nakatalaga sa mga partikular na sitwasyon o problema. Halimbawa, ang mga Galatians ay isinulat sa isang iglesya na nanganganib sa legalismo. Binigyangdiin ni Pablo ang atin kalayaan kay Cristo. Sa kaibahan, ang iglesia sa Corinto ay kumukuha ng kalayaan sa matinding pag-tolerate ng mahalay na imoralidad. Sa 1 Corinto, binibigyang diin ni Pablo ang ating responsibilidad sa pagsunod.

Tinutukoy ang mga Mananampalataya. Ang mga

pangako sa Bagong Tipan ay mga pangako sa mga anak ng Dios. Habang binabasa natin ang mga utos ni Pablo sa kabanalan, dapat nating tandaan na ang mga ito ay mga utos sa mga mananampalataya. Hindi ipinapalagay ni Pablo na ang isang hindi mananampalataya ay maaaring maging banal sa kanyang sariling kapangyarihan; ito ay sa pamamagitan lamang ng biyaya ng Dios na tayo ay ginawang banal. Ito ang mga sulat sa mga Kristiyano.

Kapag binibigyang-kahulugan ang mga sulat sa Bagong Tipan, hangga't maaari nagsisimula tayo sa pamamagitan ng pag-oobserba tungkol sa liham, nagpapatuloy tayo sa pamamagitan ng pag-aaral ng liham upang matukoy ang mensahe nito, at matatapos tayo sa pagsasabuhay ng mga prinsipyo sa ating mundo. Ang *paglalakbay ng pagbibigay-kahulugan* ay nagpapadala sa atin mula sa mundo ng mga orihinal na tatanggap sa mundo ng modernong mambabasa.

Obserbasyon

Kapag nakatanggap ka ng liham mula sa isang kaibigan, hindi mo babasahin ang isang talata sa Lunes, isang pangalawang talata sa Martes, pagbabasa nang paunti-unti. Sa halip, umupo ka at basahin ang buong sulat. Basahin ang mga liham ni Pablo sa parehong paraan. Basahin ang buong sulat upang makakuha ng isang pangkalahatang-ideya ng mensahe ni Pablo. Habang binabasa mo, gumawa ng isang listahan ng mga obserbasyon, gamit ang mga tanong na natutunan natin sa Mga Aralin 2 at 3. Ang mas maraming mga detalye na

Struktura ng Mga Sulat sa Bagong Tipan

Panimula

- Pangalan ng Sumulat at katungkulan
- Ang tatanggap
- Pagbati
- Panimulang Panalangin

Katawan (Pangungahing mensahe ng sulat)

Konklusyon (May kasamang mga bagay tulad ng)

- Planong Pagbyahe (Tito 3:12)
- Pagtatalaga at Pagbati (Roma 16)
- Pangwakas na tagubilin (Colosas 4:16-17)
- Benediksyon (Efeso 6:23-24)
- Doxology (Judas 24-25)

¹⁶⁵ Para sa halimbawa, ipinahayag ng Efeso 1:1 ang apostolikong awtoridad ni Pablo: “Mula kay Pablo, isang apostol ni Jesu-Cristo sa pamamagitan ng kalooban ng Dios.”

iyong naobserbahan, ang mas mahusay na mahahanda ka sa iyong pagsasalin/pagbibigay-kahulugan sa liham.

Pagbibigay-kahulugan

Matapos mong basahin ang buong sulat, ikaw ay handa nang mag-aral ng mas maliit na seksyon. Markahan ang mga talata, upang pag-aralan mo ang kumpletong seksyon. Ang isang talata ay maaaring magsama lamang ng ilang mga talata, o maaaring kasama sa isang buong kabanata. Gusto mong pag-aralan ang buong seksyon bilang buo. Kabilang sa pagbibigay-kahulugan ng isang sulat ang tatlong pangunahing katanungan:

(1) Ano ang ibig sabihin ng tekstong ito sa orihinal na tagapakinig?

Upang sagutin ito, gagamitin mo ang mga kagamitan mula sa Aralin 9 upang masagot ang mga tanong tulad ng:

- Ano ang relasyon sa pagitan ng may-akda at ng kanyang tagapakinig?
- Anong mga pangyayari na naging inspirasyon sa liham na ito?
- Ano ang mga mahahalagang salita sa tekstong ito? Mag sagawa ng pag-aaral ng salita sa mga salitang ito.

(2) Ano ang mga pagkakaiba sa pagitan ng biblikal na tagapakinig at sa ating mundo?

Upang sagutin ito, suriin ang makasaysayang kultura-konteksto ng talata. Gumamit ng isang diksyunaryo ng Biblia upang pag-aralan ang orihinal na kultura at upang matutunan ang lahat ng makakaya mo tungkol sa mundo ng kanilang panahon. Pinapayagan ka nitong ihambing ang kanilang mundo sa ating mundo.

(3) Ano ang prinsipyong iitinuro sa tekstong ito?

Ito ang pangunahing tanong para sa pagbibigay-kahulugan. Ang prinsipyo ng Biblia ay pangkalahatan; ito ay hindi limitado sa isang konteksto na kultura. Itakda ang prinsipyo sa 1-2 pangungusap.

Upang matiyak na ang mga alituntuning nahanap mo ay tapat sa Banal na Kasulatan, itanong:

- Ang prinsipyo bang ito ay malinaw na itinuro sa teksto?
- Ang prinsipyo ba ay unibersal? Totoo ba ito sa lahat ng panahon at lahat ng tao?
- Ang prinsipyo bang ito ay pare-pareho sa kabuuan ng Banal na Kasulatan?

Aplikasyon/Pagsasabuhay

Sa wakas, ilapat/isabuhay ang prinsipyo sa ating mundo. Tandaan na ang prinsipyo na nahanap mo sa hakbang 2 ay maaaring isabuhay sa iba't ibang paraan. Sa hakbang na ito, hilingin sa Banal na Espiritu na gabayan ka sa pamumuhay ng Salita ng Dios sa pang-araw-araw na buhay.

Magsanay Tayo

Kunin natin ang Hebreo 12:1-2 sa pamamagitan ng *paglalakbay ng pagbibigay-kahulugan*.

Pag obserba

Gumawa ng listahan ng mga obserbasyon tungkol sa mga talatang ito. Kung ikaw ay nag-aaral sa isang grupo, talakayin ang iyong mga obserbasyon. Dapat kang magtanong tulad ng:

- Ano ang dumating bago ang mga talatang ito? *Samakatuwid* tumuturo pabalik sa isang nakaraang seksyon.
- Sino ang *natin* at *tayo* sa mga talatang ito? Sila ba ay mga mananampalataya o mga hindi mananampalataya?
- Sino ang *ulap ng mga saksi*? Ang iyong sagot ay may kaugnayan sa unang tanong.
- Gumawa ng isang listahan ng iba pang mga katanungan na maaari mong itanong tungkol sa tekstong ito.

Pagbibigay-kahulugan

(1) Ano ang ibig sabihin ng tekstong ito sa orihinal na tagapakinig?

Habang pinag-aaralan mo ang mga Hebreo, natutunan mo na ang mga mananampalataya na ito ay may isang Hudyang background. Sila ay nawalan ng pag-asa dahil sa pag-uusig at natukso silang bumalik sa kanilang Jewish tradisyon. Hinihikayat ng may-akda ang mga ito na magtiyaga sa pananampalataya. Ito ang paraan kung paano niya hinihikayat ang kanyang mga mambabasa:

- Ang may-akda ay gumagamit ng metaphor ng isang karera upang ilarawan ang buhay Kristiyano. Ang isang karera ay nangangailangan ng tiyak na katapatan:
 - Kailangan nilang isangtabi ang anumang bigat na humahadlang sa kanila.
 - Dapat silang magtiyaga; ito ay isang marathon, hindi isang maikling takbuhan.
 - Dapat silang tumakbo sa karera na “nakatakda sa harap nila” o “alisin nila.” Hindi sila maaaring tumakbo sa ibang landas.¹⁶⁶
- Ang may-akda ay nagbibigay ng dalawang dakilang encouragements sa katapatan:
 - Ang isang mahusay na “ulap ng mga saksi” ay nakumpleto ang karera.
 - Tinitiis ni Jesus ang krus at ang ating tagapagtaguyod sa kanang kamay ng trono ng Dios.

Maaari nating ibuod ang mensahe ng Hebreo 12: 1-2 para sa orihinal na tagapakinig: “Sa paggamit ng imahen ng isang karera, hinahamon ng may-akda ang kanyang mga

¹⁶⁶ Ang mga mananampalatayang ito ay natutuksong gawin ang “mas madaling” landas ng Judaism.

mambabasa na magtiyaga sa kanilang katapatan kay Cristo. Ang mga halimbawa ng mga banal mula sa nakaraan at ni Jesus ay nagpapakita na ang mga mambabasa ay maaaring matagumpay na makumpleto ang karera.”

(2) Ano ang mga pagkakaiba sa pagitan ng biblikal na tagapakinig at sa ating mundo?

- Karamihan sa mga Kristiyano sa ngayon ay hindi mga nagbalik-loob mula sa Hudaismo.
- Maraming mga Kristiyano sa ngayon ay hindi nakaharap sa pisikal na pag-uusig.

(3) Ano ang mga alituntuning itinuturo sa tekstong ito?

Makakahanap ka ng hindi bababa sa tatlong alituntunin sa Hebreo 12:1-2:

- Ang buhay Kristiyano ay nangangailangan ng pagsisikap at pagtitiis. Ipinapakita ng mga Hebreo **na posibleng mabigo sa karera** kung hindi ako tumakbo nang may tiyaga.
- Ang halimbawa ng mga nakaraang mga pinabanal ay nagbibigay ng pampalakas nang loob sa ating karera ng Kristiyano. Ipinapakita ng mga **Hebreo na posibleng makumpleto ang karera** sa pamamagitan ng biyaya ni Jesu-Cristo.
- Upang makumpleto ang karera ng Kristiyano, dapat nating tanggihan ang anumang bagay na humahadlang sa ang ating pag-unlad at pag tuon kay Jesus at sa kanyang halimbawa.

Aplikasyon/Pagsasabuhay

Sa hakbang na ito, itinatanong natin, “Paano ko ilalapat ang prinsipyo sa buhay ko?” Maging tiyak sa hakbang na ito. Halimbawa, ang unang prinsipyo na aking nakalista ay ang pagsisikap at pagtitiis na kinakailangan para makumpleto nang karera. Sa hakbang ng aplikasyon/pagsasabuhay, maaari kong isulat:

Ipapamuhay ko ang Hebreo 12:1-2 sa pamamagitan ng tapat na pagdalo sa pagsamba, araw-araw na panalangin at pagbabasa ng Biblia, at sa paghanap ng biyaya ng Dios para sa tagumpay laban sa tukso.

Ikaw Naman

Kumuha nang isa sa mga talatang ito sa pamamagitan ng *paglalakbay ng pagbibigay-kahulugan*. Ibahagi ang iyong mga konklusyon sa ibang mga miyembro ng iyong grupo.

- Roma 8:26-27
- Galacia 5:16-18
- Colosas 3:1-4
- 1 Pedro 5:6-7

Ang Paglalakbay ng Pagbibigay-kahulugan: Batas sa Lumang Tipan

Karamihan ng Pentateuch ay binubuo ng mga batas. Ang mga Hudyong rabbi ay naglista ng 613 na mga utos sa *Torah*. Marami sa mga batas na ito ay malinaw na naaangkop ngayon.

- “Huwag kang papatay” (Ex. 20:13).
- “Ibigin mo ang iyong kapwa na gaya ng iyong sarili” (Lev. 19:18).

Ang layunin ng ibang mga batas ay hindi ganon kalinaw.

- “Ni huwag kang magsuot ng damit na tela na binubuo ng dalawang uri ng materyal” (Lev. 19:19, *ESV*).
- “At ang baboy... ay marumi para sa iyo. Hindi ka dapat kumain nang kanilang laman, at ang kanilang mga bangkay ay huwag mong hihipuin” (Deut. 14:8, *ESV*).

Sa ibang kurso, pinag-aralan natin ang halaga ng batas ng Lumang Tipan para sa mananampalataya sa Bagong Tipan.¹⁶⁷ Sa araling ito, gagamitin natin ang pagbibigay-kahulugan sa batas ng Lumang Tipan.

Obserbasyon

Gamit ang mga kasanayan na natutunan mo sa Mga Aralin 2 at 3, basahin ang teksto at gumawa ng maraming mga obserbasyon hangga't maaari. Isaalang-alang ang mas malaking konteksto ng batas na iyong pinag-aaralan. Pansinin ang nakapaligid na salaysay. Paano naaangkop ang batas sa agarang konteksto nito?

Pagbibigay-kahulugan

Based Batay sa iyong mga obserbasyon, bigyang-kahulugan ang batas at hanapin ang mensahe nito para sa ngayon. Itanong:

(1) Ano ang ibig sabihin ng tekstong ito sa orihinal na tagapakinig?

Upang maunawaan kung paano binigyang kahulugan ng Israel ang isang batas, magtanong tulad ng:

- Ang mga tao ba sa ilang (Exodo, Levitico) o sila ay naghahanda na pumasok sa Lupang Pangako (Deuteronomio)?
- Mayroon bang koneksyon sa pagitan ng batas at sa nakapalibot na mga talata?
- Ang batas ba ay tumutugon sa isang partikular na sitwasyon na may kaugnayan sa kasaysayan ng Israel?
- Ang batas ba ay may kaugnayan sa pang-agrikultura na setting ng Israel?

¹⁶⁷ Tingnan ang Shepherds Global Classroom kurso, *Exploring the Old Testament*, Aralin 3.

- Ang batas ba ay may kaugnayan sa sistema ng sakripisyo ng Lumang Tipan?

(2) Ano ang mga pagkakaiba sa pagitan ng biblical na tagapakinig at sa ating mundo?

Mayroong higit pang mga pagkakaiba sa pagitan ng ating mundo at ng Lumang Tipan kaysa sa nakita natin sa mga sulat sa Bagong Tipan. Halimbawa:

- Tayo ay hindi na bumibisita sa templo; naninirahan ang Banal na Espiritu sa bawat mananampalataya.
- Hindi tayo lumapit sa Dios sa pamamagitan ng mga sakripisyo; Si Cristo ay namatay nang minsan, para sa lahat.¹⁶⁸
- Hindi tayo nabubuhay sa ilalim nang theocracy;¹⁶⁹ nakatira tayo sa ilalim ng mga sekular na pamahalaan.

(3) Anong mga prinsipyo ang itinuturo sa tekstong ito?

Kahit na ang kongkretong aplikasyon ng batas sa Lumang Tipan ay maaaring magbago, hinahanap natin ang unibersal na alituntuning itinuturo ng batas. Ito ang tulay na gumagalaw sa Banal na Kasulatan mula sa sinaunang setting nito sa modernong mundo. Ang prinsipyong ito ay may parehong kaugnayan sa tagapakinig ng Lumang Tipan at sa isang contemporary na tagapakinig.

Sabihin ang prinsipyo sa 1-2 pangungusap. Para matiyak na ang prinsipyo ay tunay na biblikal, tanungin ang mga katanungang ito:

- Ang prinsipyo bang ito ay malinaw na itinuro sa teksto?
- Ang prinsipyo ba ay unibersal sa lahat ng oras at lugar?
- Ang prinsipyo bang ito ay pare-pareho sa kabuuan ng Banal na Kasulatan?

(4) Binabago ba ng Bagong Tipan ang prinsipyong ito sa anumang paraan?

Ang tanong na ito ay dapat idagdag sa proseso ng pagbibigay-kahulugan kapag pinag-aaralan natin ang mga teksto ng Lumang Tipan. Kung nakahanap ako ng unibersal na prinsipyo sa talata nang Lumang Tipan, ang prinsipyo ay nananatiling may bisa ngayon. Gayunpaman, maaaring ipakita ng Bagong Tipan na ang aplikasyon ay naiiba mula sa panahon ng Lumang Tipan.

Halimbawa, ang utos ng Exodo 20:14, "Huwag kang mangangalunya." Sa Sermon sa Bundok, pinalawak ni Jesus ito upang maisabuhay sa *mga kaisipan*, hindi lamang *mga pagkilos*.¹⁷⁰ Hindi tinatanggal ng pagtuturo ni Jesus ang prinsipyo ng Exodo 20; pinalalalim nito ang pagsasabuhay nito.

¹⁶⁸ Heb. 10:10.

¹⁶⁹ "Theocracy" ay ang direktang pamamahala ng Diyos.

¹⁷⁰ Mateo 5:28.

Aplikasyon/Pagsasabuhay

Sa hakbang na ito, tinatanong mo kung paano ipinahahayag ang prinsipyo sa batas sa Lumang Tipan upang ilapat sa buhay ng isang mananampalataya ngayon.

Magsanay Tayo

Kunin natin ang Deuteronomio 14:8 sa pamamagitan ng *paglalakbay ng pagbibigay-kahulugan*.

Obserbasyon

Para sa isang solong talata, maaari kang magkaroon ng ilang mga obserbasyon. Gayunpaman, mahalaga na mapansin ang konteksto. Ang konteksto na nakikita sa Deuteronomio 14:2 ay mahalaga. Ang talatang ito ay nagbibigay ng motibasyon para sa lahat ng mga batas sa kabanata 14; Ang Israel ay dapat kilalanin bilang isang bayan na “ibinukod” mula sa lahat ng mga tao sa mundo.

Pagbibigay-kahulugan

(1) Ano ang ibig sabihin ng tekstong ito sa orihinal na tagapakinig?

- Para sa isang Hudyo, ano ang ibig sabihin ng pagiging marumi?
- Did Nagkaroon ba ng karumal-dumal na pagkakasalang moral o simpleng pagkakasalang seremonyal?
- Ano ang dapat gawin ng isang tao upang alisin ang karumihan?¹⁷¹

Maaari nating ibuod ang mensahe ng Deuteronomio 14:8 para sa orihinal na tagapakinig: “Dahil ang Israel ay isang bansang banal na ibinukod para sa Dios (14:2), dapat nilang iwasan ang maraming pagkain at gawi na karaniwan sa ibang mga tao sa mundo. Dapat silang maging banal; ang pagkain ng mga pagkaing ito ay ginawa silang marumi hanggang sa sila ay dumaan sa seremonyas ng pagpapadalisay.”

(2) Ano ang mga pagkakaiba sa pagitan ng biblikal na tagapakinig at sa ating mundo?

Sa ilalim ng Bagong Tipan, hindi na tayo nabubuhay sa mga partikular na aplikasyon ng batas ni Moises.

(3) Ano ang mga prinsipyo na itinuro sa tekstong ito?

Ang pangunahing prinsipyo ay ang kabanalan (Deuteronomio 14:2). Ang isang banal na Dios ay tumatawag sa kanyang mga mamamayan sa kabanalan. Ang bayan ng Dios ay dapat manatiling hiwalay sa kasalanan at lahat ng maruming bagay.

¹⁷¹ Maaari mo itong pag-aralan sa pamamagitan ng pagtingin sa terminong “marumi” sa isang Bible dictionary.

(4) Binabago ba nang Bagong Tipan ang prinsipyong ito sa anumang paraan?

Sa Marcos 7:15-23, itinuro ni Jesus na hindi ang mga bagay na ating kinakain ang nagpaparumi sa atin; Ang mga masasamang pag-iisip at hangarin na "nanggaling mula sa loob" ay nagpaparungis sa isang tao. Ito ay pinalakas sa Mga Gawa 10:10-16.

Aplikasyon

Ang pagbibigay-kahulugan sa batas ng Lumang Tipan sa liwanag ng pagtuturo ni Jesus ay nagpapakita na ang anumang bagay na naghihikayat sa isang maruming isip ay lumalabag sa paghihiwalay na hinihiling ng Dios sa kanyang mga mamamayan. Sa hakbang ng aplikasyon, maaaring magsulat ako ng ganito:

Susundin ko ang Deuteronomio 14: 8 sa pamamagitan ng pag-iwas sa anumang bagay na humahadlang sa aking kakayahang lumapit sa Dios na may dalisay na isip. Mabubuhay ako bilang isang taong ibinukod para sa Dios. Iiwasan ko ang anumang entertainment, pag-iisip, o mga pagbabasa nang mga materyales na nagpaparumi sa aking isipan.

Ikaw Naman

Kunin ang isa sa mga talatang ito sa pamamagitan ng *paglalakbay ng pagbibigay-kahulugan*. Ibahagi ang iyong mga konklusyon sa ibang mga miyembro ng iyong grupo.

- Levitico 26:1
- Levitico 23:22
- Deuteronomio 22:8
- Levitico 23:3

Huling Takdang Aralin

Sa Aralin 1, pinili mo ang isa sa mga sumusunod na talata ng Banal na Kasulatan.

- Deuteronomio 6:1-9
- Josue 1:1-9
- Mateo 6:25-34
- Efeso 3:14-21
- Mga Taga Colosas 3:1-16

Ngayon na napagsanayan mo ang bawat hakbang ng *paglalakbay ng pagbibigay-kahulugan*, gawin ang isang masusing pag-aaral ng iyong napiling Banal na Kasulatan. Kapag tapos ka na, ihanda ang iyong pag-aaral sa isa sa mga form/uri nito:

1. Kung ikaw ay nag-aaral sa isang grupo, ipakita ang isang aralin kung saan ipinapakita mo ang iyong mga obserbasyon, ituro ang mga prinsipyo mula sa teksto, at ipakita kung paano maisasabuhay ang teksto sa mga mananampalataya ngayon.
2. Kung nag-aaral kang mag-isa, magsulat ng 5-6 pahina ng papel kung saan ipinapakita mo ang bawat hakbang ng *paglalakbay ng pagpapakahulugan*.

Iminumungkahing Mga Babasahin

Aralin 1

Ang mga mapagkukunan na ginamit sa buong kursong ito ay nakalista dito.

Bible. *English Standard Version* (Abbreviated ESV sa mga sumusunod na aralin).

Carson, D.A. *Exegetical Fallacies*, 2nd ed. Baker Books, 1996.

Duvall, J. Scott and J. Daniel Hays. *Grasping God's Word: A Hands-On Approach to Reading, Interpreting, and Applying the Bible*. Zondervan, 2012.

Fee, Gordon D. and Douglas Stuart. *How to Read the Bible for All Its Worth*. Zondervan, 2003.

Hendricks, Howard G. and William D. Hendricks. *Living by the Book*. Moody Press, 2007.

Klein, William W., Craig L. Blomberg, and Robert L. Hubbard, Jr. *Introduction to Biblical Interpretation*. Thomas Nelson, 1993.

Virkler, Henry A. and Karelynne Ayayo. *Hermeneutics: Principles and Processes of Biblical Interpretation*. Baker Books, 2007.

Zuck, Roy B. *Basic Bible Interpretation*. David C. Cook, 1991.

Aralin 2

Ang mga mapagkukunan na ito ay mayroon online nang walang bayad.

Mga Audio Bibles. <http://www.faithcomesbyhearing.com>

Mga Bible Dictionaries. <http://www.biblestudytools.com/dictionaries/>

Mga Bible Reading Calendars. <http://www.bible.com>

Mga Bible Translations. <http://www.biblegateway.com>

Mga Online Bible Atlas. <http://www.bibleatlas.org>

Aralin 3

Ang mga online lectures na ito sa pagbibigay-kahulugan sa Biblia ay makapagbibigay sa iyo ng mas malalim na pagkaunawa sa pagbibigay-kahulugan sa Biblia.

Dr. Walter Martin. "Biblical Hermeneutics One by Dr. Walter Martin." Nakukuha sa <http://www.youtube.com>

Seven Minute Seminary. "Why Bible Background Matters." Makukuha sa <http://www.seedbed.com>

Seven Minute Seminary. "The Role of Archaeology in Biblical Studies." Makukuha sa <http://www.seedbed.com>

Mga Prinsipyong Pagbibigay Kahulugan sa Biblia Form sa Pagtatala ng Mga Takdang-Aralin

Pangalan ng estudyante _____

Aralin	Takdang Aralin
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

Humiling ng Sertipiko Mula sa Shepherds Global Classroom

Maaring makumpleto ang aplikasyon ara sa isang Sertipiko ng Pagkumpleto mula sa Shepherds Global Classroom sa aming webpage sa www.shepherdsglobal.com. Ihahtid nang digital ang mga sertipiko mula sa pangulo ng SGC sa mga instructor at tagatulong na kumpletuhin ang aplikasyon sa ngalan ng kanilang mag-aaral.